

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Vseerati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petih vrst á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: V Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D, 8 in več po 3 D. Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240.—	Din 240.—	Din 360.—
6	120.—	120.—	180.—
3	60.—	60.—	90.—
1	20.—	20.—	30.—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vsi na branik države in nacije!

Dogodki zadnjih dni so jasno pokazali, da se bližamo trenutku, ko bo stal jugoslovanski narod pred usodno odločitvijo — za ali proti edinstvu, za ali proti državni skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, za ali proti lastnim gospodarskim, kulturnim, zlasti pa političnim interesom, ki so neposredno odvisni od moči in ugleda Jugoslavije. Nimamo prav nobenega interesa skrivati pred javnostjo, da je v nevarnosti to, kar smo si pod avstrijsko knuto iskreno želeli vsi, izvenredni prodanih blapčevskih duš. V nevarnosti je enotna država, v nevarnosti je svoboda, brez katere je narod, po številu tako majhen, kakor smo Slovenci, slepo orodje v rokah močnejših narodov. Nimamo pa tudi nobenega interesa zamočati, da preči ta nevarnost od strani političnih koristolovcev, ki so pripravljeni žrtvovati državo strankarskim in stanovskim ambicijam. Moti se, kdor misli, da so bili dogodki v Trbovljah samo lokalni incident brez širšega političnega ozadja. Poznamo taktiko ljudi, ki jim je slavo-hlepnost in premoč nad idejnimi nasprotniki vse, red in mir v državi ter njena avtoriteta na znotraj in na zunaj pa nič. Znano nam je tudi, da politika ne izbira sredstev za dosego svojega cilja in da vodilni krogi skrbno skrivajo pred javnostjo to, kar se godi za kulisami. Kakor vse kaže, imamo opraviti z dalekosežnim komplotom proti naši državi. Čigar niti vodiljo daleč preko Ljubljane in Zagreba. Blodne so misli, ki vodijo gotove elemente v njihovem sistematičnem prizadevanju uničiti Jugoslavijo in pahniti pošteno jugoslovensko ljudstvo v nesrečo, utopijo se nam zdi vsaka beseda o razkosanju živega državnega organizma, toda kadar je izmučena domovina tako nesrečna, da ima na svojih tleh podle duše, ki so pripravljene zasadi ti nož v hrbet, da rešijo svojo kožo, postane tudi blodna misel nevarna.

Ni samo slučajno naključje, da je tekla v Trbovljah nacionalistična kri v času, ko se gode važne stvari v drugih državah. Skrajna napetost med Rusijo in Romunijo, velika eksplozija municijskih skladišč v Bukarešti, atentat na avstrijskega končarja, revolucija v Albaniji, bojevanje pred komunističnimi izgredi v Franciji, razburjenost angleških vodilnih krogov v zvezi s kompliciranim političnim položajem na Balkanu, vse to potrjuje domnevo, da so sovražniki miru in reda v Evropi na delu. Teh sovražnikov ne manjka nikjer, na Balkanu in specijelno v Jugoslaviji pa jih kar mrgoli. Balkanski polotok je

bil vedno ognjišče nemirov in krvavih konfliktov. Ta svoje vloge po vojni ni dal iz rok, temveč jo upravlja z vso vnemo. Ruski boljševiki že ves čas, odkar so vsilili ljudstvu diktaturo manjšine nad večino, sanjajo o prenosu svojih idej na zapadnoevropska tla. Komunistem se hoče podkopati pod obstoječi družabni red v zapadni Evropi preko Balkana. To so pokazali že nedavni dogodki v Bolgariji, kjer je državna oblast v zadnjem momentu zatrla komunistični puč. V Jugoslaviji je komunistem sicer precej nazadovalo, toda bilo bi napačno misliti, da je že docela iztrebljen. Potuhnil se je in čaka, kdaj mu bo mogoče iz zasede udariti po naši državnosti in proglasiti brezobzirno diktaturo enega stanu nad vsem ostalim prebivalstvom. Zavedno ali podzvedno mu pomagajo stranke, ki so v svojem partizanstvu pozabile, da je država tista najvišja socialna ustanova, kateri morajo biti podrejeni vsi ostali interesi. Te stranke so se združile pri nas v opozicijski blok, ki je pripravljen žrtvovati vse, samo da zmaga in uveljavi svojo voljo.

Značilno za politiko opozicijskega bloka je stališče napram komunističnim razgrajajem. Niti radičevci, niti klerikalci, niti spahovci niso obsodili trboveljskega krvoprelitja, dasi je treba ta čin z državnega in tudi družabnega stališča z vso odločnostjo obsojati. Nasprotno. Opozicija skuša zvaliti krivdo na nacionalistične kroge in celo na vlado nacionalnega bloka, ki ji podtika razne izmišljene mahinacije. Vodja srbskih demokratov Davidović je tudi nastopil proti nacionalistom ter tako posvedočil svojo razdiralno politiko. Opoziciji je veliko lažje na tem, da čim bolj oslabi državno avtoriteto, da prepriča ljudske mase o nesposobnosti državnih organov vzdrževati v notranjosti red in mir, da bi mogla potem vprijeti glavni naskok na nacionalno vlado in državno edinstvo. Čisto jasno je, da so tudi trboveljski dogodki voda na opozicijski mlin. Jasno pa je tudi, da je opozicija posredno ali neposredno v zvezi z vzne-mirajočimi vestmi iz sosednih držav, da ji je dobrodošla meščanska vojna v Albaniji in zmaga levčarskih strank v Franciji. O Franciji ne dvomimo, da bi ne umela ščititi svojih interesov in vzdrževati notranjega miru. drugo vprašanje pa je, če lahko trdimo isto o Jugoslaviji. Prepričani smo, da se gode prav te dni za opozicijskimi kulisami reči, ki bi vse opozicijske stranke v oči jugoslovanske javnosti

sila kompromitirale, če bi bile znane. Zaupati klerikalcem ali radičevcem, bi pomenilo nositi na prsih kačo, ki lahko vsak hip ugrizne. Nič boljši niso Spahovi muslimani, ki že davno koketirajo z angorsko vlado. Tej družbi se je prodal Davidović, ki je kot zasebnik še najbolj pošten, kot politik pa zelo kratkoviden.

Temu zasilnemu bloku centrfugalnih elementov gre zdaj za biti ali nebiti. Smrti se boji vsak organizem, politična smrt je pa še posebno strašna, ker so z njo zvezani materialni interesi. Zato je razumljivo, da se je brani tudi opozicija z vsemi štirimi in da išče povsod zaveznikov, ki bi ji pomagali odgoditi zadnje trenutke. Na večji moštri v razkrajaju družabnih sil so komunisti, ki se jih hoče poslužiti tudi opozicijski blok, da oslabi državno avtoriteto in si uglaadi pot do zmage. Edina zapreka v tem delu so nacionalisti, ki jim je napovedala opozicija iz ust svojih šefov odkrito vojno.

Naša država je v prvi vrsti nacionalna, in sicer jugoslovensko nacionalna. Njen temelj ni ne hrvatstvo, ne slovenstvo, ne srbstvo, ne katolicizem ali pravoslavlje, temveč jugoslovenska misel in popolna verska enakopravnost.

Tako so si zamislili Jugoslavijo tisti stotisoči njenih najboljših sinov, ki so cementirali njene temelje s krvjo in kostmi. Njihovo dedščino moramo ohraniti nedotaknjeno, zakaj v nasprotnem slučaju bi bili nevaležni napram največjim dobrotnikom. Vsaka država je živ organizem in čisto naravno je, da se ta organizem brani, kadar mu preti nevarnost. Opozicija in njeni tajni zavezniki pripravljajo glavni naskok na idejo, ki je podlaga enotne Jugoslavije in brez katere si sploh ne moremo misliti naše skupne državnosti. Če je temu tako, mar naj drži država in nacionalistični krogi križem roke in čaka, kdaj ji zadrgnejo vrat? Mar naj bo pasivna, ko so njeni sovražniki aktivni? Mar naj trpi, da sovražni elementi paralizirajo njeno odporno silo in pripravijo njen pogin? Ne! Z vso odločnostjo in brezobzirnostjo je treba stopiti tem elementom na prste, nemudoma je treba izkoreniniti in zatreti zlo, zajeziti je treba kužno bolezen, ki že razjeda državni organizem. V tem delu morajo podpirati državo vsi nacionalno misleči krogi. Dogodki zadnjih dni kličejo jugoslovenski javnosti s kategoričnim imperativom: Vsi na branik države in nacije!

lo na nekak način denuncira parlamentu in vladi kot nevarno gibanje, katero naj se zajezi z narodnimi pravicami Slovanom, drugi voditelj iste stranke pa kakor zbesnel derviš tolče po nacionalizmu in dela kar najočitnejšo propagando za komunizem!

In kar je še najgubnejše: izrazil je kot povod za ta izbruh mučeniško smrt žrtev istega razdiranega brezdomovinskega komunizma, žrtev, ki so padle za misel osvoboditve vsega jugoslovenskega naroda in je bil med njimi tudi sin nesrečnega Primorja!

O, Mussolini je »Malemu Listu« pač res lahko iz dna srca hvaležen za ubijanje narodnega čuta med primorskimi Jugoslovenci! — V ostalem pa bodi pripomnjeno, da je tudi tržaška »Edinost« objavila o trboveljskih dogodkih le suho poročilo, kakor ga je dobila preko uredništva ljubljanskega »Narodnega Dnevnika«, in ni našla niti ene svoje lastne besede za primerno označenje tega ves jugoslovenski svet pretresujočega dogodka. Celo židovski »Piccolo« je pokazal več zanimanja in umevanja — !

Državljska vojna v Albaniji.

Popolna zmaga revolucionarnih nacionalistov. — Vlada beži.

— Bari, 5. junija. (Izv.) Danes popoldne na parniku »Sofija« so prispeli iz Tirane brata Zija in Said Toptani, katerima je stric sejanji predsed, albanske vlade Ahmed Zoga, dalje albanski regent Refik Toptani, bivši justični minister Husein Vrioi in še več drugih albanskih imenitnikov. Prihod teh uglednih Albancev v Italijo tolmačijo tako, da so vladine čete popolnoma porazene in da je pričakovati neposredni padec Tirane.

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Politično javnost, vladine in diplomatske kroge napeto zanimajo dogodki, ki se razvijajo v Albaniji. Ves Beograd je pod vtisom teh dogodkov, kajti treba je pazljivo in budno spremljati boje v Albaniji, ki bodo več ali manj pomembni za naše odnose napram Albaniji.

Snoči je prišlo poročilo, da so uporniki zavzeli Tirano in da se je vlada preselila v Drač. Iz Drača je pobeignilo mnogo uglednih Albancev v Italijo. Ob reki Drimi se bijejo luti boji. Ravnotako tudi ob reki Skumbi južno Elbasana.

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Zunanje ministrstvo še ni dobilo uradnega poročila o padcu Tirane. Zveze zunanjega ministrstva z Albanijo so zelo otežkočene. Nemogoča je vsaka brzo-

Nesramna protinardodna gonja.

(Dops.)

Tako in nič drugače se ne more označiti pisava tržaškega »Malega Lista«. Pomislite samo! V času ko vse jugoslovenski narod v svoji ogromni, narodno čuteči večini žaluje za žrtvami komunističnega divjaštva, se je našel v Primorju list, ki takole piše o trboveljskih dogodkih: »Se je že začelo. — V nedeljo 1. junija so orjunci (!) v Trbovljah razkrijali svoj prapor. Pri tej nepotrebnosti (!!) slavnosti je nastala prava vojska med fašisti (!) in komunisti. Padali so strelji iz revolverjev in tudi bomba. Mrtvi so 4 komunisti in 3 fašisti. Številu težko ranjenih znaša 16. Oblasti zasledujejo in zapirajo komuniste, onih pa ne. Ta spopad je signal Svetozarja Pribičevića, ki je sedaj v vladi in bi rad postal Mussolini. (Ljubljanski dopisnik tržaške »Edinosti« pa je pred kratkim imenoval Pašića in Pribičevića — Mussolinčka. Tu se torej nahaja sovražnika, »Edinost« in »Mali List«. razume!)

Nacionalistično časopisje dela samo delavcem dolge pridige, kapitaliste pa zagovarja. Nacionalistične časopise vzdržuje namreč ravno tista skupina kapitalistov, ki ima tudi besedo pri trboveljski družbi. Tako drži vsa veriga trdno skupaj: jud, vlada, nacionalistično časopisje. To je tudi drugod v sedanjem svetu. To je kapitalizem. — Tako piše list, ki se ob vsaki priliki baha, da hoče dvigniti moralo našega naroda v Primorju, list, ki zahaja med ljudstvo, da mu s svojo »edino pravo narodnostjo po krščanskih načelih« zaslepi pogled, da ne vidi, kako ga vodi v najstrašnejši breznamodni komunizem. Tako piše list, ki mu stoji na čelu katoliški duhovnik Šček in sicer prav v istem času, ko drugi voditelji iste krščansko-boljševiške stranke, poslanec dr. Besednjak, v rimskem parlamentu poziva ministrskega predsednika Mussolinija, da naj poskrbi za spoštovanje pravic Slovanov in Italij, ker se bo sicer v Primorju vedno bolj razširjala komunistična propaganda, kar se v ostalem že dogaja!

Ali si je mogoče misliti večje hinavstvo, večjo nesramnost? En voditelj stranke bije po komunizmu, ga ce-

DR. IVAN ROBIDA:

Rože ob potu.

Dramska pesnitev v petih slikah.

(Vse pravice, osobito pa pravica do prevedbe in uglasbitve pridržane. — Napram odrom rokopis.)

Osebe:

Tomaž Škof, vrvar in meščan ljubljanski.
Cecilija, njegova soproga.
Lucija, njiju hči.
Tine Kosanec, ribič na Fužinah.
Barba, njegova soproga.
France, njiju sin.
Maruša, recte Marija della Costa, rejenka pri Kosančevih.
Aemilian, recte Milan Vučetič, mestni rabelj.
Marija Nives Agata, grofica Modruška, sedaj mati Timoteja, opatica samostana v Mekinjah.
Geza Nagy, pisar in faktotum grofa Modruškega.
Luka Novak, mestni sodnik.
Urban Boš, meščan ljubljanski.
Volbenk Orehovec, meščan ljubljanski.
Andrej, kovač, } oba na Fužinah.
Ambrož, fužinar, }

I. DRHTEČI LAN.

Meščanska soba vrvarja Tomaža Škofa. Na obeh straneh okna v ozadju večja vrata, vodeča na stopnice, in manjša, vodeča v drugo izbo. Sredi sobe miza s stoli, omare, skrinje, skladišč s cinasto posodo in majolikami, preproge, cvetice. Ob oknu v kotniku dva stola, mizica in skrinja. Ob nji kolovrat, prealica. Na stenah nekaj svetlih podob, pletenin, mrežic, preje in predtva. Na stolihi mati in hči. Večer se dela. Proti koncu prizora pripravljata hči mizo za večerjo.

I. prizor.

Mati Cecilija: (skrbno polzevedujoča) In ti? ti ljubiš ga zelo ... zelo?

Hči Lucija: (premaguje se) Oh, draga mamica takó — (vem, da ni prav), a se mi zdi, da bolj kot ljubega boga ...

Mati: (karajoče) Kdo teh besed te je učil? Ko misel sama greh bi bill

Hčer: (vzhičeno) Jaz sem njegova ... čisto vsa (prostodušno) in on je moj!

Mati: (pomiljujé) Je tvoj ... je tvoj ... ?

Povej kakó ...

Hči: Kakó ... Takó, da poroči, čim prej me.

Mati: (oprezno) Če le ne motiš se, deklé!

Hči: (jasno) O mamica, poslušaj me! Ko lani sva iz cerkve šle ... na Svečnico, ... sem opazila ga v prvič, da za ... nama gre.

(v zadregi) O veliki sem noči z njim, saj veš ... pa prvič govorila ... In od takrat ... ah, naj molčim! ... z zakladi je obsul mi svoje ljubezni mlado srce moje, kot jablan s cvetjem bujnim svoja tla.

(tesno) Če usta vārala bi ta, če bi legale te oči ... (vstane, odkimava) Moj bog, saj to mogoče nil —

Mati: (resno) Pomisli kakega rodu Pomisli kakega stanu je o n, pomisli, kdo si ti!

Hči: To sem mu rekla tudi sama —

Mati: (pazno, napeto) In on?

Hči: Vse mēgle je razgalil; glavó mi vzdignil je z rokama, v oči se vgreznil in dejal, da dvom ljubezni vsako ubija, da strup najhujši je srca.

Mati: (po kratkem odmoru, ne brez ponosa) Ljubljane bele vseh hčera, najlepša ti si, hči Lucija! In to brez cene tudi nil! Če le ljudje njegovi bi ne segli vmes! ... Takó je bilo, ko sta pred dvajsetimi leti — in morda več! — hotela vzeti se doktor Peter Minutillo in teta tvojeja — Andreja ... grofica Nives Agata. On moral v svet je, — ona pa je kot novica Timoteja tedaj vstopila v samostan; in lepi sen je bil končan.

javna in telefonska zveza preko Skadra. Zunanje ministrstvo poskuša na vse načine tudi po ovinkih priti v stike z našimi zastopniki v Albaniji.

— Beograd, 7. junija. (Izv.) V službi, da postane Bajram Cur, sovratnik naše države, popolen gospodar situacije v Albaniji, je naša vlada primorana, da močno zavaruje meje napram Albaniji, kajti ni izključeno, da se bodo dolgo časa ponavljali vpadi albanskih tolp na naše ozemlje.

Politična situacija.

Seja ministrskega sveta. — Znižanje izvozne carine za 50 %. Proglas Davidovičeve skupine.

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Politični dogodki se vrste mirno drug za drugim. Na sredi seji ministrskega sveta je vlada najprej razpravljala o zunanjih dogodkih, predvsem o državljanski vojni v Albaniji. Zunanje ministrstvo se ni prejelo pozitivnih poročil, da bi bila Tirana v rokah revolucionarnih nacionalistov. Ministrski svet je za tem na podlagi finančnega zakona za leto 1924 znižal nekatere postavke izvozne carine za 50 %. Nova izvozna carinska tarifa stopi v veljavo dne 10. junija. Izvozna carina sedaj določa tebe postavke:

za pšenico 20 D za 100 kg. za rž 20 D, turščico 10 D, ječmen 10 D, oves 5 D, fižol 25 D, seno 2 D, Carina za konje nad 3 leta stare je določena na 200 D, za konje do treh let 100 D, za konje za klanje 50 D, živo govedo 40 D, za zaklano govedo, delano iz kože, carine prosto, za neodrto govedo 40 D, levog svilo do 70 kg je zabranjen, za svilne nad 70 kg znaša izvozna carina 200 D od 100 kg, za zaklane svilne 100 D, sveže in soljeno meso 50 D, Masti in vsi mesni izdelki so carine prosti. Carina na kože ostane, kakor je sedaj, s popustom na ovčje, kozje, lačne, larde, konjske in svinske kože. Za volnene krpe brez oznake se plača 20 D. Premor je brez carine. Okrogli izdelki les 30 D, ostali les 10 D, hrastov les in železniški praški 15 D (brez delavcev v naravi) elastični pladovi in samena 100 D, Stokleni odpadki, sveže in suhe slive in med za preostle carine. Pšenčna meka in zdrob 8 D, žitna perutnina 100 D, zaklana perutnina 50 D.

Davidovičev klub je včeraj depoddel in popoldne izvršil končno redakcijo svojega proglasa na demokratske volitve, ki je bil proti večeru objavljen. Prejeto uvodoma konstatira načelne razlike med politiko nacionalnega bloka in politiko opozicijskega bloka, o katerem pravi, da je za »sporazum, svobodo in red.« Proglas dalje navaja dolgo zgodovino zadnje politične krize in

Idealno življenje koroških Slovencev.

Kako slika koroški deželni glavar politično, kulturno in socialno svobodo koroških Slovencev. — Naročena interpelacija.

— Celovec, 6. junija. (Izv.) Velenjski poslanec Gattermigg je pred dnevi vložil na deželnega glavarja interpelacijo glede poročil jugoslovanskih listov o preganjanju koroških Slovencev. Interpelant je zahteval od glavarja daljšo izjavo, ki naj bi utemeljila lojalno postopanje deželnih oblasti napram koroškim Slovencev.

Deželni glavar Schumy, ki je obtem predsednik zloglasnega »Heimatsdienst«, je na včerajšnji seji odgovarjal na to interpelacijo. Uvodoma svojega odgovora je deželni glavar skušal ugotoviti, da je od konca do kraja neutemeljen in kratkomo izmišljen očitek jugoslovanskega tiska, da se je pričela po navodilih avstrijskih oblasti pravcata gonja proti koroškim Slovencev, da se pripravila velika nasilna akcija in da stoji na čelu te akcije deželna vlada in »Heimatsdienst«. Te navedbe in pritožbe jugoslovanskega tiska ne odgovarjajo dejanskim razmeram. Če izjavo poročilo beogradske »Politike« iz Celovca, se mora domnevati, da je poročevalec — upajmo, da noben Korošec — razmere namenoma opisal popolnoma neresnično in proti svoji vesti, da povzroči nezadovoljstvo in nove težkote s sosedno državo. S posebnim poudarkom je treba zagotavljati, da deželna vlada odkrito stremi brez pridržka izpolniti svečane obljube koroškega deželnega zbora slovenskim sodeželanom v vsakem oziru ugoditi in upoštevati njih želje.

Deželni glavar je dalje naglašal: V zvezni državi Avstrija ni bilo nobene slovenske družbe prepovedane, niti razpuščene. Obstojta za Slovence omaka zborovanja svoboda, kakor za Nemce. In uporaba slovenskega jezika pri oblastih se nikjer ne ovira, kjer je deželno navadna kljub na škodo oficijel-

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Na sredi seji ministrskega sveta je ministrski svet vzel na znanje poročilo zunanjega ministra o položaju v Albaniji, kakor tudi o izmenjavi misli med našo vlado in Italijo za skupno akcijo obeh držav. V gotovih krogih vlada veliko nezaupanje napram Italiji glede te akcije, to je pa le privatno javno mnenje, ni pa mnenje merodajnih krogov.

★ ★ ★

pričenja na to teoretično razmišljati narodno ujedinjenje. Proglas končuje z zagotovilo, da ostane Davidovičeva demokratska stranka odločno pri svojem programu državnega in narodnega edinstva. Nadaljevati hoče odkrito in iskreno politiko prijateljstva in sporazuma, na podlagi katerega bo zagotovljeno opravo edinstvo. Davidovič hoče biti veren čuvár polit. in državljanskih pravic, branitelj parlamentarizma in »narodne suverenitete«. Davidovič končno protestira v proglasu proti zaključku skupščinskega zasedanja v momentu, ko je opozicijski blok dobil večino v skupščini ter zahteva, da se skliče narodna skupščina na izredno zasedanje.

Proglas je vzbudil v nekaterih političnih krogih hladne komentarje. Dejstvo je, da Davidovič s svojimi teorijami ne vživa več onih simpatij med srbskimi demokrati, kakor jih je nekdaj, ko je kandidiral na temelju vidovdanske ustave in odločno branil edinstvenost države proti separatističnim stremjenjem. Da se trezno presodi, kakšno pozicijo zavzema Ljuba Davidovič med srbskimi demokrati, je treba samo pokazati na prestolico, v kateri so imeli demokracije do razkola znatno in močno trdnjavo, sedaj pa je stališče Ljube Davidoviča v samem Beogradu zelo omejeno. Samostojni demokracije so začeli zadnji čas dobro zasnovano akcijo, da se člani nekdanje enotne demokratske stranke sami izjavijo, na kateri strani je pravi program stranke ohranjen in zastopan, ali pri Davidoviču ali pri Svetozarju Pribičeviću. Ljuba Davidovič je faktično postal v svojih političnih ciljih nejasen in negotov. To bo njegov padec!

Viharni prizori v Italijanskem ministrstvu.

Značilna izjava Mussolinijeva.

— Rim, 7. junija. (Izv.) Na včerajšnji seji zbornice je zopet prišlo do neobčičljano burnih prizorov o priliki raznih govorov zastopnikov opozicije. Začetkom se je prišlo do ostrega prerakanja med fašistovskim poslancem Grayem in pa socialistom Luccijem. Prvi je na zadnji seji očital socialističnemu poslancu, da ne more biti prisoten v zbornici, dokler govori »avstrijski vohuni in da bodo vsi fašisti vselej zapustili zbornico, kadar bo govoril vohun. Lucci je nameraval prvotno pozvati Graya na dvobo, toda se je končno odločil, da na ta očitek poda stvarno pojasnilo. Sivar je bila namreč sledeča, da se je v zbornici med volno nekdo Gray pritoževal nad brutalnostjo avstrijskih vohunov, ki rabijo »okovane palice«, da tepo ujetnike, nakar je socialist Lucci pripomnil, da rabijo Italijanski vojniki »nože«, ki se ne dajo zapreti in da to tudi ne pomenja višek civilizacije. Ko je začel Lucci govoriti k adresni debati, so vsi fašisti med velikim krikom in hrupom zapustili zbornico. Zbornico so zapustili tudi vsi ministri z Mussolinijem vred. V zbornici je ostal samo eden fašist ki je neprestano molil socialističnega govornika z raznimi poskomi in medklicami. Bil je tako glasen v posvojanju da so ga morali zbornični kvestorji odstraniti iz dvorane.

Posl. Amendola je nato govoril o politični situaciji, naglašajoč, da sedanja večina v zbornici nima pravice, da bi se predstavljala kot zastopnica naroda, ker so se vršile volitve v znamenju največjih nasilstev, ko je pri volitvah sodelovala fašistovska milica, ki ni nič drugega kot oborožena sila na razpolago eni stranki, ne pa državi kot taki.

Posl. Gennari (kom.) je imel zelo značilen govor, napadajoč Mussolinijevo socialno politiko.

Mussolini je pazljivo slušal ta govor, med govorom je skočil pokonci in izrekel značilne besede:

»Prvi smo vas respektirali! Sedeti bi morali že davno v ječi! To, kar se je ni zgodilo, lahko s'orimo!

Tem besedam je sledilo na fašistovskih klopih ogromno in viharno odobravanje. Posl. Delcroix (fašist), ki je slep vojni invalid, je nato v daljšem patriotičnem govoru predlagal sprejem načrta adresnega odgovora, kakor za je sestavljal posl. Salandra. V svojem govoru je zelo poveljeval fašiste in Mussolinija kot rešitelja domovine. Za svoj govor je žel veljanskodobravanje.

Ministrski predsednik Mussolini je nato predlagal, da se ima patriotični govor slepega poslana Delcroixa natiskati in afiširati po vseh vaseh Italije.

Danes se adretna debata zaključila, nakar se vrši glasovanje. Na prihodnji seji v torek se prične debata o začasnem proračunu.

Naša državna politika.

Jugoslovanske stranke, ki so razvile večalimani radikalne socialne, agrarne ali državnopravne programe, se ne morejo pohvaliti, da so si vzgojile velike teoretike. Vse, kar srečujemo po njihovem revijalnem in dnevnem časopisu, kaže plehko posnemanje tujih teorij in stremeljen brez vsakega ozira na naše domače razmere, na jugoslovanske politične pogoje, na naš vro kompliciran državen in socialen razvoj. In vendar bi morale socialne, agrarne ali državnopravne teorije naših komunistov, zemljoradnikov ter federalistov predvsem upoštevati veliko vprašanje sedanjega časa, vprašanje razvoja javnega življenja iz revolucijskega in polurevolucijskega stanja v normalne razmere rednega državljanstva napredka in blagostanja.

To vprašanje so druge države in drugi narodi že rešili s krilatico o redu in delu. Kjer ni reda in dela, ne more biti govora o socialnem ali gmoitem napredku, narod pada iz ekstreme v drugi, stranke se razhajajo na čisto sporednih vprašanjih in se ločijo v brezštevne drobce. V nobeni državi ne najdemo toliko strankarske razcepkanosti, kakor v Jugoslaviji in radi tega se tudi druge stranke ne zaganjajo s tako silo in brezdusno strastjo v obstoječe institucije, kakor v naši državi, kjer negira n. pr. zemljoradniška stranka iz golega in še nepremišljenega agrarizma vsako pozitivno pravo, vsako postopno in evolucijsko uveljavljanje države ter se pridružuje strankam vsesplošnega razsula. Enako je HRSS, ki po svojem voditelju Stjepanu Radiću ne ve, kaj pravzaprav hoče. Včeraj se zavzema za agrarno boljševo, danes zagovarja hrvatsko državno pravo, jutri pa se ogreva za mednarodno balkansko federacijo. V svojem delovanju pa stranka očituje povsem nezmislno borbo in nasprotovanje zoper obstoječi pravni red, zoper vsako evolucijo našega notranjega državnega, socialnega ali nacionalnega življenja. V blatu je ta stranka proti redu in delu, proti državni evoluciji, proti parlamentarizmu in demokraciji kot institucijam mirnega notranjega napredka ter postopnega uveljavljanja družabnega stremljenja. V bistvu enako nihilistična, to se pravi proti vsakemu notranjemu razvoju in postopnemu izednajanju nasprotnih političnih idealov poedinih delov jugoslovanskega naroda, je tudi naša SLS. Iz ust te stranke še nismo slišali oportunistične besede, ki je istoletna s koncesijo, s priznanjem realnodosegljivih političnih ciljev ter mirnega notranjega razvoja.

Dočim so se v zapadnih državah stranke že postavile na realna tla ter

opustile revolucijska stališča absolutističnega in brezkompromisnega uveljavljanja strankarskih programov, vidimo v Jugoslaviji, da glavne opozicijske stranke ne uvidevajo potrebe državnega organizma, da pobijajo razvoj k redu in delu. Te stranke ne uvidijo, da se država žele na temelju reda in dela lahko razvija k ostalim socialnim, agrarnim ali državnopravnim idealom.

Jugoslavija in sploh države, kjer se ne uveljavlja pokret reda in dela, bojujejo ravno na orisanem revolucijskem, nihilističnem, absolutističnem ali skrajno opozicijskem stališču, ki ga zavzemajo opozicijske stranke napram vsem realnim potrebam aktualnega gospodarskega in državnega življenja. Naše opozicijske stranke še niso priznale sedanosti, niso priznale kompromisa ter tistih splošnih dajatev državi in javnosti, ki so neobhodno potrebne radi tega, ker mora država takorekoč stati nad poedinih strankami, nad celokupnim notranjim socialnim, gospodarskim ali nacionalnim razvojem. Takega stališča država pa ne more zavzeti, kjer nastopajo stranke, ki ji takega stališča ne priznajo, ki zagovarjajo absolutistične in revolucijske metode, metode brezpogojnega strankarskega uveljavljanja proti vsem potrebam vsakdanjosti, kompromisa in normalnega življenja.

Na vsesplošnem stališču reda in dela so stale stranke celega sveta pred svetovno vojno. Šele nastop boljševoizma je zapeljal naše opozicijske stranke, da so odrekle državi potrebo brezpogojnega reda in dela ter se ne mečejo za te najvišje svetilne rednega državnega in nacionalnega življenja vrgle v besno borbo za svoje malenkostne in omejene strankarske cilje!

Motijo se pa te stranke, ko mislijo, da se v sodobnem pokretu reda in dela zagovarjajo nazadnjaške socialne ali gospodarske teorije. Brez reda in dela ni možno redno državno in javno življenje, brez sodelovanja v tem smislu ni mogoča složna zajednica naroda za skupne velike cilje, skupno solidarnost za svoja najvišja notranja poslanstva.

Iz navedenega absolutističnega in revolucijskega stališča naših opozicijskih strank razvidimo, da so največji škodljivci našega notranjega razvoja, ker po svoji metodi in taktiki apriori odbijajo vsako kompromisno tev in ker državi ne priznavajo ničlemen tarne potrebe reda in dela.

Za nas Jugoslovane in za našo mlado državo pa velja politična resnica splošnega reda in dela ter koncilijantnega strankarskega dvoboja še posebej, ker gradimo komaj vtemeljeno državo v nacionalno enoto, da jo najprej postavimo na višino ostalih naprednih narodov, nato pa šele pristopimo k eksperimentom agrarne, socialnega ali državnopravne značaja.

Dokler jugoslovanske opozicijske stranke ne odložijo svoje absolutistične in revolucijske taktike in brezpogojne negacije države in njenega razvoja v smeri reda in dela, v pravcu vsesplošnega strankarskega pomirjenja, dotlej ne moremo misliti na uspešen razvoj in na notranjo konsolidacijo.

Takozvani boj za državno in narodno edinstvo je v resnici boj demokracizma proti strankarskemu absolutizmu, proti revolucijski taktiki kot negaciji vsakega realnega in pozitivnega sožitja v državi. Naš državnik naj zahteva red, delo in nacionalno solidarnost!

Julijska krajina.

— Kako laška država plačuje učiteljski čuje jugoslovanski uradniki! Da nam ne bo morda kdo očital, da si stvar izmišljujemo, ali da jo morda posnemamo iz katkega »hujskaškega« jugoslovanskega lista s one strani, naj povemo, da smo to vest posneli iz fašistovskega lista »Il Popolo di Trieste«, ki v številki od zadnjega četrtka objavlja takle dopis iz istrskih Livad: »Zadnja pritožba in tako zasluzno učiteljsvo (gre tu seveda zlasti za tiste učitelje, ki so zavzeli mesta izgnanih učiteljev jugoslovanske narodnosti ter poleg poitalijancev naša jugoslovanske deca tvore tudi glavno oporo podeželskega fašizma) ostane tako, kakor je bilo vedno: potpežljivo in — bičano! Potpežljivo, kajti ko je čakalo 27. v mesecu (v Italiji dobivajo, oz. bi morali dobivati državni nametnjeni plačo vsakega 27. v mesecu), da bi dobili plačo, mera potpežljivo čakati je najmanj deset dni, da je v resnici dobi; bičano pa, ker se že celih šest mesecev da voditi za nos s razveseljivo obljubo, da bodo dobili nove plače in dotične zaostanke, dočim se pa vse do danes, 4. tm., prav nič ne govori niti o plačah (niti starih!) in — še manj o zaostankih. Goto-vo je, da sčasoma in ko trava raste...! Sedaj pa pomislite, kako naj se šele goji učiteljem jugoslovanske narodnosti in jugoslovanskega mlajšanja, če se godi tako — fašistom!

— Med duhovnimi sobratli župnik Pavel Curković v Krnici v Istri objavlja v »Istarski Rijeci« dopis o »delovanju« svojega duhovnega sobrata, don Matteo Scablica, kapelana v Krnici, stvari, da bralcu lasje vstajajo na glavi zaradi zlobe tega božjega namestnika. Kapelan je ovdal orožniškega brigadirja, da je zakrivil smrt nekega šestana v Krnici. Ko je povedal to župniku, ga je župnik pokaral, zakaj se vmešuje v tuje stvari. Ker se je pa končno sbal, da bi mu zaradi one ograde mogla trda presti, je šel k brigadirju in ga nala-

gal, da ga je ovdal — župnik. Ker je župni urad dobil za časa volitev od raznih izselencev v Jugoslaviji prošnje za krstne liste in druge uradne podatke, je šil kapelan k orožnikom, fašistom in drugim italijanskim oblastim in je ovdal župnika, da dopisuje s jugoslovanskimi političnimi krog. Ravno tako je ovdal tudi druge ljudi narodnega mišljenja, ki so, kakor župnik morali zato pretrpeti velike krivice. Župnik je celo obel. Končno je župniku vendar bilo preveč teh kapelanovih lumparij ter je povabil k sebi orožniškega brigadirja in kapelana in tu je kapelan, prigan v škripec, priznal, da je on ovdal brigadirja in da so vse njegove ograde proti župniku in drugim narodnim ljudem gola izmišljotina in laž. V prisotnosti brigadirja je podpisal izjavo, v kateri priznava vse to. Župnik Curković, pošten narodnjak, zaključuje svoj dopis s besedami: »Tako se glasi Scabliceva izjava po tolikih neutemeljenih denunciacijah, podlostih in lažeh. Lice mi zardeva, ko pomislim, da ta zil duh nosi duhovniško haljo. Sramota! In še je ljudi, ki verjamejo taki...!

— Varnostne razmere v Istri so v po-vojnem času postale tako žalostne, da je menda ni dežele na svetu — v Albaniji, pravilo, je bolje — kjer bi bil človek tako malo varen svojega življenja in imetja. Varnostna oblast se trudi in trudi, toda roparski umori, ropi celo ob belem dnevu in drugi takli zločini so vedno na dnevnem redu. In ni dovolj, da domači zločinci vzemirajo ubogo ljudstvo, temveč se je pri-telepo v Istro še vse polno zločinske golazni iz starih Italijanskih provinc, zlasti pa iz južne Italije. Tako se te dni vrši pred koprskim porotnim sodiščem razprava proti štirim roparjem, ki so ropali v Vodica pri Podgradu tri domačine, grozeči jim s samokresi. In odkod so ti roparji. Trije so Italijani, eden pa iz okolice Barja.

Politične vesti.

»Slovenec« — glas božji! Ta teden je »Slovenec« dosegel rekord nesramne lažljivosti in podtikanja. Danes pa se je tako razkorčal, da imenuje svoje uvodničarske nesramnosti, svoja lastna zgražanja, svoja lastna hinavska ogorčenja — glas ljudstva!! Na koncu pa pristavlja v tej zvezi, da je glas ljudstva — glas božji! »Slovenec« — uvodniki so torej glasovi ljudstva in celo glas božji!

»Slovenec« proti policiji! V današnji svoji številki opozarja »Slovenec« policijo na neki odlok notranjega ministrstva glede nožne orožja in pristavlja svojemu netaktnemu početju sledeči izjavajoči stavek: »Sicer bi jo utegnili mi po shodu na to opozoriti, ako ne bi pred shodom preiskala vsakega izmed krvavih junakov, če ima pri sebi orožje in orožni list«. Na ta način si upa to blatno glasilo pretiti policijo in ji žugati z »opozorili po shodu«, kar se še drzne debelo natiskati in podčrtati!

»Vendar enkrat! Tako vzklika »Slovenec« na aretacije pristave Organizacije jugoslovanskih nacionalistov ter se pri tem po stari navadi zgraža nad državno oblastjo, češ da je postopala prepočas! »Slovenec« naj bo le tiho, kajti sicer ga bomo mi opozorili na državno oblast in na njeno postopanje, ko so to državno oblast vodili klerikalni eksponenti in pod dr. Brečevićem gospodstvom opustili vse mere, ki bi bile spravile odgovorne državne činiteleje pred zatožni klop. Kdo je tedaj zakrivil krvoprelitje na Zaloški cesti, kdo opustil potrebne varnostne mere, da se tako krvoprelitje prepreči, kdo je tedaj postal kot navaden, predpotojni lajkar ter ukazal, da se je slepo streljalo v množico? In za to ni bil nihče zaslišan ali kaznovan!

»Ce pa oblast tega ne bo storila (namreč javnost zaščitila pred terorjem), če bo dokumentirala, da ne ekzistira, kjer bi se morala pokazati, potem pa tudi ljudstvo ne bo več povpraševalo po oblasti«. Tako »Slovenec«. Točno! Če klerikalno časopisje ne bo nehalo z neverjetno predzrim svojim terorjem nad slovenskim ljudstvom, nad našo javnostjo in če državna oblast točno po »Slovenčevem« receptu ne bo dokazala, da ekzistira, potem naravno ljudstvo ne bo povprašalo za »Slovenca« in za malomarno državno oblast!

»Verstvo in moralo že kliče »Slovenec« na pomoč! Današnji »Slovenec« piše, da bo v »svojih verskih, moralnih in pravnih pojmih krvavo užaljeno slovensko ljudstvo že samo odgovorilo« na trboveljske dogodke. Na to pravimo, da mora na prav slabih nogah sloneti »Slovenčeva« veljava in moč SLS, da spričo večalimani neznatnega političnega dvoboja dveh tujih strank kliče moralo in verstvo na pomoč ter krvavo užaljene pojme (!) klerikalnih pristavev!

»Ljudstvo zahteva državljanske svobode pa tudi, da oblast to svobodo z neizprosno strogostjo štiti proti vsakemu terorju.« Tako piše današnji »Slovenec« in s tem prav prav opozarja državno oblast ter ljubljansko policijo na dosedanje malomarnost, s katero pustila »Slovenčevi« brezvestni demagogiji ter kampanji proti nacionalni državi prosto pot mimo vseh obstoječih pozitivnih zakonov. Res, državna oblast je mnogo zakrivila, ker ni z neizprosno strogostjo štiti slovensko in ljubljansko javnost pred terorjem klerikalnega časopisja!

Stjepan Radić v Moskvi.

Radić tja odšel na poziv Čičerina?

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Pred dnevi razširjena vest, da je Stjepan Radić odpotoval v Moskvo, se danes potrjuje. Stjepan Radić je tja potoval preko Berlina s potnim listom sovjetske ruske vlade. Zunanje ministrstvo je včeraj prejel tole brzojavko: »Stjepan Radić je odpotoval preko Berlina v Moskvo s potnim listom sovjetske Rusije.

— Zagreb, 7. junija. (Izv.) Hrvatski probčuje o potovanju Stjepana Radića kratko informacijo, da je Stjepan Radić te dni odpotoval z Dunaja v Moskvo na izrečni poziv ljudskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina. To potovanje je treba spravljati v zvezo z informacijami, ki jih želi ruski komisar za zunanje zadeve dobiti od zastopnika hrvatskega naroda z ozirom na predstoječo mednarodno konferenco. Čičerin je že baje ponovnokrat izrazil željo za sestanek s Stjepanom Radićem.

== »Slovenčevci« prijetelj. Največ
ažnjivega gradiva o naših parlamen-
tarnih in političnih dogodkih v Beo-
gradu zajema ljubljanski »Slovenec«,
kakor znano, iz beogradskih »Novo-
stis«, ki so postale najbolj strupen list
jugoslovenskega nihilizma. Za primer
pisave tega glasila in za presojo »Slo-
venčevih« prijateljev prinašamo doslo-
ven prevod poročila, ki so ga prinesle
»Novosti« o trboveljskih dogodkih.
— Poročilo, ki ne potrebuje nadaljnega
komentarja, slovi: »Ko so Orjunaši, v
prvi vrsti hrvaški in dalmatinski, ki
so bili noroženi z revolucijo, bomba-
mi, sekirami in noži, prišli do mesta,
kjer se je zgodil spopad, so začeli
kričati: »Kje so sedaj komunisti?« Nji-
hov zastavonoša je zamahal z zastavo
in z njo udaril po glavi gradbenega de-
lavca Zupana. Ta je tedaj skočil na
zastavonošo in začel zastavo trgati. V
tem trenutku je iz vrst Orjunašev palo
na Zupana približno deset revolverskih
strelcev. Delavci so odgovorili z ognjem.
Bomba, o kateri pripovedujejo, da so
jo vrgli iz Delavskega doma, je pre-
časno eksplodirala v roki nekega Orju-
naša. Mesto, kjer je bomba eksplodi-
rala, leži približno 200 metrov od De-
lavskega doma. Orjunaši so pobegnili
na vse strani in se nato zbrali na po-
staji, od koder so ponovno vkorakali
v Trbovlje. Medtem so se razšli tudi
komunisti.«

== Radičevci v Vojvodini. V Subo-
tici se vrše razgovori med Bunjevci in
radičevci zaradi kooperacije pri bodo-
čih volitvah. Radičevci zahtevajo, ki
jih stavijo radičevci, ti razgovori niso
uspešni. Pač pa se je posrečilo radičev-
cem pridobiti nekatere voditelje bunjev-
skih Hrvatov, s katerimi pretijo, da bo-
do razgnali sedanjo bunjevsko stranko
v Vojvodini ter postavili samoradičev-
ske kandidatne liste v ti pokrajini.

== Francija in Vatikan. To dni so pri-
občili »Narodni Listy« poročilo svojega
rimskega dopisnika, iz katerega je razvid-
no, da Vatikan z veliko napetostjo priča-
kuje, kdo bo novi francoski ministri pred-
sednik-Herriot ali Briand. Konkordat s Va-
tikonom ni namreč nov zakon. Bil je ob-
javljen v uradnem listu samo kot vladna
odredba. Ker je šlo samo za interpretacijo
že obstoječih laikalnih zakonov in ne za
njihovo odstranitev ali spremembo, ni pri-
šlo to vprašanje pred parlament, dasi so
nekateri katoliški poslanci to želeli. Toda
Polnčarjeva vlada se je tej zahtevi eni-
gačno uprila. Francosko uradno poročilo je
kurija sprejelo zelo rezervirano. Zdi pa je
položaj čisto drugačen. Danes francoski
katoliški nočejo, da bi prišel zakon o ločitvi
cerkve od države pred parlament. Herriot
je dosleden nasprotnik Vatikanu in če bi se
mu posrečilo spraviti to zadevo pred par-
lament, bi se utegnili situacija za katoliško
cerkev poslabšati. Briand pa ni tako strog
in zato so mu vatikanski krogi naklonjeni.

== Obč. volitve na Češkem. Josefov.
Obč. volitve so prinesle naslednji uspeh:
nar. dem. 457 glasov prej 384 gl., soc. dem.
311 gl. (prej 700 gl.), češ. soc. 598 gl., kom.
444 glasov, agrarni 130 gl., ljudska stranka
369 gl. — Mlada Boleslava. Danes so se tu
vršile občinske volitve, ker lansko leto iz-
voljen občinski zastopnik ni bil sposoben za
delo. Za volitve je bilo izdanih 8 kandida-
tnih listin. Uspeh volitev je tale: Čs. nar.
dem. 1995 (lani 1842). Čs. soc. demokrtati
753 (lani 1005). Obrtniška stranka 977 gla-
sov (prej 1155). Komunisti 1416 glasov
(lani 1741). Ljudska stranka 626 glasov
(lansko leto 728). Stranka čs. republikan-
skih kmetov 484 glasov (lani 445). Socijal-
istično ujednjenje 264 glasov (lansko leto
231). Brno. Pri volitvah je zmagala v Brnu
češka ideja Narodni demokrtati so dobili
13.426 glasov, socijalni demokrtati so dobi-
li velik poraz, zakaj izgubili so 16.000
glasov in so dobili večeraj le 7754 glasov.
Čs. socijalisti 22.101, kom. 21.088, ljudska
stranka 15.227 gl. soc. ujednjenje je doživelo
hud poraz. Nem. soc. dem. 7273 glasov, žid-
je 2416 gl., nemški svobodomislci 8688 gl.
Dopniti je treba, da so brnske občinske
volitve največje važnosti. V Pragi so take vo-
litve samo borba strank za prvenstvo, v Br-
nu pa, v drugem mestu republike, celokup-
ne državne pomena.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča
v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Nedelja 8. junija: Kamela skozi uho šivan-
ke Izven.

Ponedeljek, 9. junija: Paglavka. Izven.

Torek, 10. junija: Zaprtlo.

OPERA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Nedelja, 8. junija: Prodana nevesta, po-
poldanska predstava ob 4. Izven.

Ponedeljek, 9. junija: Pikova dama, pre-
mičera. Izven.

Torek 10. junija: Zaprtlo.

— Razstava ruske knjige in grafike.
Ruska Matica v Ljubljani priredi v Jakopi-
čevem paviljonu pod Tivolijem od 10. do
inkl. 17. junija razstavo ruske knjige in
grafike. Vstopnina 3 Din, za dijakke 1 Din.
Otvoritev se vrši v torek 10. junija ob 17.

— Gledališke predstave o Binkoštnih
praznikih. Na Binkoštno nedeljo popoldne
vrši se v opernem gledališču predstava
»Prodana nevesta« v kateri poje vloga ne-
veste gna. Rozumova, Janka g. Kovač. Va-
ška g. Banovec in Kecal g. Zathay. Pred-
stava je ljudska pri znižanih cenah. Za-
četek točno ob 4. popoldne. V ponedeljek
ob pol 8. pa je prva vpisovitev opere »Pi-
kova dama« v letošnji sezoni. Glavne vloge
poje: gna Zikova, ter g. Šimenc, Popov in
Ovajli. Opero dirigira ravnatelj g. Baka-

vina režisira pa režiser g. Sevastjanov.
Drama vpisoviti v nedeljo zvečer ob 8. ve-
sabavno igrano »Kamela skozi uho šivan-
ke« v ponedeljek ravno tako ob 8. pa francosko
veseloligro »Paglavka«.

— Uprava Narodnega gledališča opo-
zarja, da se pri današnji akademiji v oper-
nem gledališču vpisovita le druga in tret-
ja slika znane Zajčeve opere »Nikola Šubic
Zrinjski«. Vlogo Šubica poje g. Ovajli, ženo
njegovu pa gna. Stiglijeva, hčerko ga. Ga-
jeva in ostale vloge gg. Pugalj, Banovec in
Mohorič.

— Ljudska predstava pri znižanih ce-
nah. Danes v nedeljo popoldne ob 4. poje se
v opernem gledališču »Prodana nevesta« kot
ljudska predstava pri znižanih cenah. Na
to predstavo posebno opozarjamo birman-
ske botre in botrice. Predprijavo vstopnic
pri dnevni blagajni v opernem gledališču.

— Drama vpisoviti danes svačer veles-
bavno burko »Kamela skozi uho šivanke« s
Rogozom in Rogozovo ter Juvano in Je-
stom v glavnih vlogah. V ponedeljek pa je
druga vpisovitev francoske veselolige »Pa-
glavka«, kjer igra glavne vloge Nablotska
in Putjata.

— Mladinske predstave za izvenjubi-
ljanske otroke. V sredo, dne 11. im. igra
se v dramskem gledališču »Mogočni pr-
stan« za mladino osnovnih šol krajevske šol-
skega okraja. Ta predstava je že popolno-
ma razprodana. Da pa ustreže raznim pro-
šnjam pripravljena je prirediti gledališka
uprava isto predstavo še v soboto dne 14.
tm. popoldne ob 3 ako se prikladi dovolj
uencev. Konec predstave je ob pol 6. ter
znaša vstopnina 6 Din. Prijave je poslati
na upravo Narodnega gledališča v Ljublja-
ni.

Sokolstvo.

Pozdravljena, nova sokolska trdnjava!

Danes je začetek svečanosti povo-
dom vzidave spominskih kamnov v
dom Sokola I. na Taboru v Ljubljani.
Ta dogodek, ki ga po pravici prište-
vamo ne samo med važne činitele so-
kolskega gibanja, temveč tudi med
uspehe jugoslovenske misli na sloven-
skih tleh, nas navdaja s čustvom iskre-
ne radosti in želje, da postane nova
sokolska trdnjava na Taboru nova gra-
nitna skala, ob katero se bodo razbijali
vsi sokolstvu in Jugoslovenstvu so-
vražni valovi. Sobota, nedelja in pone-
deljek so trije rojstni dnevi novega
sokolskega doma. Njegova mati je po-
žrtvovalnost in idealizem slovenske
mladine, ki ne kloni duha, kadar gre
za zmago sokolskih in nacionalnih
idealov, njegov krstni boter je vsa
jugoslovenska miselna slovenska jav-
nost, njegova zibelka je velika in ne-
premagljiva ljubezen do rodne grude,
njegova življenska pot poide sporedno
s triumfalnim pohodom sokolske misli.
Kamaj spočetemu so napovedali sovraž-
niki Sokolstva boj na življenje in smrt.
Slovenska zemlja nosi še mnogo blod-
nih sinov in podlih duš, ki jim je
sokolska misel trn v peti. Bore se proti
nji z vsemi sredstvi, ne da bi se pri-
tem zavedali, kako podlo in izdajalsko
je njihovo početje, zakaj sokolska pot
je edina, ki vodi slovenski narod v
lepšo bodočnost. Ti zagrizeni brezdo-
movinci in lažni nacionalisti niso miro-
val do zadnjega, da bi podrla to, kar
so s trudom gradila sokolska srca in
sokolske mišice. Ni se jim posrečilo
uničiti plodov ljubezni do svobodne
zemlje in silnega stremjenja po fizič-
nem in duhovnem napredku. Omahnile
so roke, ki so hotele izkopati še nedo-
grajenemu sokolskemu domu jamo, in
v tem vidimo jamstvo za končno zma-
go sokolskih načel. Z vzidavo spomin-
skih kamnov smo storili važen korak
na poti k tej sigurni zmagi. Zato razu-
memo oduševljenje, ki navdaja sokol-
ske vrste in sokolstvu naklonjeno jav-
nost pri pogledu na novo sokolsko po-
stojanko, ki se dviga mogočno iz slo-
venskih tal.

Sokolsko delo je v sedanjih razme-
rah duša našega javnega življenja. Ni
treba posebej omenjati, da nam raz-
mah sokolske misli ni bil še nikoli tako
potrben, kakor dandanašnji, ko vidi-
mo povsod znake razkrajanja družab-
nih sil in desorganizacije v nacional-
nih vrstah. Sokolstvo stoji pred težko
in odgovorno nalogo. Jugoslavija po-
staja arena razžiganja političnih strasti
in stopnjevanja plemenskega antago-
nizma, njene temelje izpodkopava
brezdomovinstvo, velika ideja edinstva
išče opore v najširših plasteh naroda.
Kdo naj jo zanese tja, kjer spletajo
svoja gnezda njeni sovražniki? Sokol-
stvu je usoda določila to važno misijo.
Sokolstvo mora prevzeti naše ljud-
stvo, Sokolstvo mora z mogočno falan-
go odstraniti vse ovire na poti k inte-
gralnemu ujednjenju jugoslovenskega
naroda, Sokolstvo mora dovršiti delo
naših očetov in sinov, padlih na boji-
nih poljih za blagor države in nacije. In
ker je cilj, ki ga ima pred seboj ta
najmočnejša opora naše svobode, vzvi-
šen nad vsemi drugimi ideali, zato
Sokolstvo zmaguje in mora tudi zma-
gati. Padali so že in morda bodo še
padali pod sovražnimi udarci nositelji
sokolske misli, toda misli same ne
more uničiti nobena sila.

Ko prisostvujemo te dni svečani
vzidavi spominskih kamnov, ki so jih
poklonili Sokolu I. bratje iz neodreše-
nega ozemlja, vidimo v duhu tudi te
nesrečne sinove našega naroda v na-
ročno skupne svobodne domovine. Tu
di njihova usoda in lepša bodočnost
je v krepkih sokolskih rokah. Delo, ki
čaka Sokolstvo, je ogromno in za naš
narod velevažno, zato pa mora najti
klic sokolske misli odmev v najširših
plasteh slovenskega ljudstva. Sokol-
stvu gre odlično mesto v našem jav-
nem življenju, ker vrši eminentno na-
cionalno misijo. Zato pa ga morajo
podpirati vsi, ki še niso izgubili smisla
za pravično in pošteno stvar. Za fizični
in duhovni napredek, brez katerega

ne moremo pričakovati boljših časov.
Nova sokolska trdnjava kliče v sokol-
sko falango nove moči, kliče podmla-
dek, ki bo moral nadaljevati delo se-
danje generacije. Dom na Taboru bo
prava sokolska trdnjava šele takrat, ko
bo videl polne telovadnice novih so-
kolskih delavcev. Z željo, da se sokol-
ske vrste po teh svečanih dneh čim
bolj pomnože in strnejo, pozdravljamo
novo sokolsko trdnjavo na Taboru.

Na razpotju med malodušjem in iunaštvom.

V borbi in delu
za sokolske vzore
človečanstva, države in naroda!

Na krhkem robu strmege prepada
in brezdnihih globin smo se znova
vzravljali — podjetno in junaško, zave-
dajoč se svoje sokolske mladosti in sve-
žih moči. Samozavestno upiramo svoj
pogled na široko pot in vzvišene sokol-
ske naloge, ki še čakajo Sokola I. v bo-
dočnosti. Ne podlegaj! Zlom!

Seja za sejo. Vsako odlašanje je na-
ša poguba, vsako odlaganje težka mo-
ralna obremenitev našega čuta odgovor-
nosti. Težko smo dihal, besede so bile
kladivo, potrtost se je zgoščala v ob-
up, svinčeno težko ozračje je pritiskalo
neizprosno na srce in misel. Na eni stra-
ni pogodbene določbe, ki nas neizbežno
silijo in priganjajo k izvršitvi, na drugi
strani sokolska zgradba, zvezana z
ogromnimi stroški. Iskali smo izhoda!
Čas je bil skrajno neugoden za stavbene
kredite in gradbeni snov je dosegla
strahovite cene. Naš premožnejši, dru-
gače dobri bratje, so nezaupljivo odkla-
njali vsako jamstvo. Vzeli smo v roke
papir in svinčnik: gotova številka je bi-
la edino 125.000 Din — in to je bila vsa
gotovina naše družtvene blagajne. Po-
ložaj je bil mučen, neznošen.

S ponosom smo gledali na lepe
uspehe 16letnega društvenega dela. Ali
naj res otagamo? Ali naj odpovedo
vse naše sile v najbolj kritičnem polo-
žaju? Ne, junaško in navdušeno na de-
lo! Gmotna skrb, da položimo zaključni
veliki kamen, t. j. Sokolski dom, na našo
do sedaj vzorno vršeno gradbo nra-
vne in telesne sokolske vzgoje, da zma-
glavno ovenčamo svoj trud, ta naj bi nas
sključila in moralno zlomila? Na enem
udarcu naj bi izkrmavale vse naše so-
kolske moralne in fizične sile?

Nekdaj nacionalna in napredna
ljubljanska občina je prodala Tabor So-
kolu I. po zmerni ceni, ker je znala upo-
štovati naše zasluge za javno zdrav-
stvo. Ali naj dopustimo, da izvirje tre-
notna klero-komunistična večina iz raz-
logov političnega sovraštva Sokolstvu
iz rok važno pridobitve Tabor, na ka-
terem naj se zgradi za vse čase sokol-
sko svetišče duševne in telesne izpopol-
nitve v prid narodu in državi?

Težavna borba med živčno oslabe-
lostjo naših imovitejših, dobrih, toda ne-
odgovornih prijateljev in odborom.
Utemeljena bojazen in temni dvomi so
prepletali junaški sokolski entuziazem,
ki mora pred obupom sklonjene vzravnati
in potrte napojiti s pijačo toplega
navdušenja. Rosno oko je spremljevalo
naše sestanke, solze žalosti in veselja
so često zalivale naše sejne zapisnike.

Tako so nam potekali tedni in me-
seci. To so bile tišne mučne in dolge
ure, ki smo jih preživljali na duševnem
razpotju med globoko sentimental-
nostjo malodušnosti in fanatičnim hero-
izmom nezlomne sokolske volje ter ve-
likega hotenja.

Čast aktivnim delavcem v Sokolu
I., čast in hvala pogumnim prijateljem
izven odbora! Padla je ločitev. Boina
črta je bila izravnan, borbena morala
in pripravljenost za žrtve v delu in de-
nariju dvignjena — znotraj in izven dru-

štva. Geslo: »Rešimo Sokolski Tabor!«
je jelo krepko in skladno odmevati v
vseh naših vrstah.

Znova je postajalo toplo pomladno
solnce, ki nas je napolnilo s trdnim upa-
njem. — Trdno upanje, krepka vera —
pol uspeha! Zmagali smo in z nami vsi
sokolski idejni prijatelji.

V svetodušnih binkošnih vzdramo v
Sokolski dom na Taboru spominske
kamne velike misli osvobojenja in uje-
dinjenja troimenega jugoslovenskega
naroda. »Veni sancte spiritus«, prižgi
med sovražniki Sokolstva luč pravega
spoznanja, spreobrnitve in povrnitve v
naročje naroda in nacionalne države.
v nas pa jači moč in plemenito junaško
misel, da zmagujemo tudi na naši nadalj-
nji sokolski poti v neprestani borbi za
lažjo, narodnim in državnim odpadni-
štvom! Dr. P. P.

★ ★ ★

— Zadnja navodila za slavnostni na
Taboru. Vse člane in vobče Sokole va-
bimo, da se udeležijo danes gledališke i
oba praznika vseh sokol, prireditve v
slavnostnem kroju, Sokolice v
narodni noši s sokolskim znakom.
— Spreveda se morejo udeležiti
Sokoli v kroju in narodne noše v sku-
pini najmanj 30—40. — Vabimo hišne
posesnike, da razobesijo narod-
ne ali državne zastave po ulicah, ko-
der gre v ponedeljek sokolski sprevod:
Vidovdan — Komenskega — Sodna —
Dunajska — Kongresni trg — Wolfova

— Št. Peterska — Kopitarjeva — Po-
ljanska — Škofja. — Ker bo Tabor za
velik obisk majhen, naprošamo občins-
tvo, da se poslušno ravna po na-
vodilih rediteljev in sprejemnega od-
seka. — Ogledovanje stavbe
bo mogoče v dopoldanskih urah in po-
poldne po končani javni telovadbi, toda
le v skupinah 10—20 oseb, ki dobijo
spremstvo in strokovno razlago. Med
javno telovadbo nima nik-
do dostopa na stavbo, ker se
ne sme uporabljati za gledalce. — Prav-
kar je izšla posebna brošura »Sokolski
dom na Taboru« s popisom stavbe, na-
črtov itd., ki mora zanimati vsakega
posestnika. — Popoldanski spored z sla-
vnostno sceno »Oslobojenje« se pri-
čne oba dneva ob 15. (o b treh). —
Pozivljamo vse, ki sodelujejo v razli-
čnih odsekih, da se zgledajo v dopol-
danskem času pri predsednikih svojih
odsekov, da dobijo vsa podrobna na-
vodila! — Slavnostni odbor.

— Ljubljanski Sokol se udeležil korpo-
rativno slavnosti pri vzidavi spominskih
kamnov v dom Sokola I. Zbirališče na bi-
koštni ponedeljek ob 9. dop. na vrtu Narod-
nega doma. Članice in ženski naraščaj v te-
lovadnem, člani in moški naraščaj v sla-
vnostnem kroju.

— Jezdni odsek Sokola vabi vse člane
na odhodno brata Maseka, v torek 10. tm.
ob 20. zvečer, pri bratu Krapežu, restavra-
cija »Zvezda«. Zdravo! Odbor.

— Kabaret pri treh srakah. V slavnost-
nih dneh na Taboru 8. in 9. junija 1924. se
vrši večerni kabaret pod vodstvom g. A.
Danila s sledečim sporedom: 1.) Gg. Burja
in Kojice: Kuplet. 2.) G. Vučnik: Brzorisar.
3.) G. Vučnik: Tantom ergo. 4.) Grozna Ja-
panska tragedija. Gdč. Vera Danilova, gg.
Rogoz, Danilo. 6. Danilo: Neznane Prešer-
nove poezije. Premor. 7. Cirkus Zavato. Gg.
Balatka, Danilo, Kralj, Terčič, Medven,
gdč. Silva Danilova. G. Gdč. Ježekova: Ple-
si. 9. Sokol in penzionista. Gg. Lipah, Da-
nilo, Cesar, gdč. Silva Danilova. 10. Pre-
senečenje? ? — (Kabaret se vrši na telo-
vadišču, pri mlazah). — Med odmori svira
muzika dravske divizije.

— Sokol Ljubljana II. se udeležil korpo-
rativno slavnosti pri vzidavi spominskih
kamnov v dom Sokola I. Zbirališče na bi-
koštni ponedeljek ob 9. uri dop. na Realki.
Članice in ženski naraščaj v telovadnem
člani in moški naraščaj v slavnostnem kro-
ju.

— Ljubljanski Sokol prenese s torkom
dne 10. junija redno telovadbo vseh svojih
oddelkov na prirejeno letno telovadišče pri
kino Tivoli. Vadijo se bo po sledečem ur-
niku: moška deca: v ponedeljek in pe-
tek ob 5—6. ure popoldne; moški na-
raščaj: v ponedeljek in petek ob 6—pol
8 ure popoldne; člani: v ponedeljek, sre-
do in petek ob 7—en četrt na 9. zvečer;
ženska deca: v torek in soboto ob pol
5—6. ure popoldne; ženski naraščaj:
v torek in soboto ob trideset na 6—7. ure
popoldne; članice: v torek in soboto ob
7—349. zvečer. Četrtek in nedelja sta na-
menjena za posebne vadb. Ob slabem vre-
menju se telovadi po istem urniku v telo-
vadni Narodnega doma. Med telovadbo
ženskih oddelkov moški nimajo pristopa,
ravno tako ne ženske med vadbo moških
oddelkov.

Prvovrstno haško

koruzo — moko

oves

nudi najceneje trvdka

— Lavrič & Kovač —

Sombor (Bačka)

3885

Glasheni vestnik.

— Smetanova proslava. Glasbena Ma-
tica v Mariboru bo po dolgotrajajočih za-
prekah vendarle proslavila stoletnico roj-
stva češkega skladatelja Smetane s slavno-
stnim koncertom v nedeljo dne 15. junija
tl. predpoldne. Sodelovala bodeta Matičin
pevski zbor in orkester ter odlični solisti,
ki bodo proizvajali krasne instrumentalne,
vokalne in simfonične skladbe Smetanove;
natančni spored se bo še objavil. Glasbena
Matica je imela izredne težkoče za to pri-
reditve, že preskrba notnega materiala se
je dalj časa zdela neizvedljiva. Končno so
pa vse ovire premagane in naš prvi glasbe-
ni zavod bo na dostojen način slavil veli-
kega sina bratskega nam naroda. Ker ima
Matica ogromne rezerve, se je nadejati, da bo
narodno občinstvo polnoštevilno napolnilo
dvorano in apeliramo na vsa društva in za-
vode, da se opusti vsaka druga prireditev
ob navedenem času.

— Pikova dama. Po petletnem pre-
stanu se vpisoviti v našem opernem gleda-
lišču zopet eno najboljših slovenskih ope-
nih del in sicer Čajkovskega svetovnozna-
na »Pikova dama«. Opero je našel ravnatelj
opere g. Friderik Rukavina, zrežiral pa jo
je po ruskem vzorcu režiser Seva-
stjanov. Glavne vloge so v rokah naših naj-
boljših solistov. Lizo poje gna. Zikova, gro-
fico ga. Borova, Hermana g. Šimenc, kneza
Jeletkega g. Popov, grofa Tomskega pa
g. Ovejli. Ostale vloge poje gna. Stiglije-
va, Korenjakova, Jeromova ter gg. Bano-
vec, Mohorič, Pugalj, Gostič in Perko. Pred-
stava se vrši na praznik v ponedeljek ob
pol 8. uri zvečer.

— Pevsko društvo »Drava« v Radov-
ljah. Mariborsko pevsko društvo »Drava«
priredi v binkoštni izlet v Radovljico. Pri
tej priliki se pokloni tudi manjco enega
onih nevstrašnih oznanjavalcev svobode,
ki so v zgodovinskih dneh majnika 1. 1918.
pri našem bivšem polku št. 17. za svoje od-
to jugoslov. prepričanje dali življenje.
Ta nepozabni junak je O. I. Boštjan, rojen
1892. v Radovljici, navdušen Sokol, 1. 1910.
in 1911. vadiitelj, 1912 in 1914. podnačelnik
Sokola v Radovljici. Že prvo vojno leto je
prišel v rusko ujetništvo, iz katerega se je
vrnil leta 1918. ter istega leta o priliki upo-
ra naših slov. vojakov na Sp. Štajerskem
našel svojo smrt.

Priprave za kongres in Savez jugoslovenskih mest.

Na inicijativo velikega župana in
mestnega načelnika v Pančevu g. dr.
Vladimira Margana so vojvodinska me-
sta ustanovila savez, s katerim hočejo
z medsebojno pomočjo in sodelovanjem
reševati skupna vprašanja vojvodinskih
mest ter obravnavati probleme mestne
samouprave z aktualnega stališča. Sa-
vez si je tudi nadel nalogo, da pro-
učuje projekt ministrstva za izenačenje
zakonov, ki urejuje zakonodajno stran
občinskih odnosno mestnih samouprav.
Od meseca decembra dalje pa zasleduje
dr. Margan še višji cilj, namreč ustano-
vitev državnega saveza jugoslovenskih
mest, ki naj bi se pozneje naslonil tudi
na enake države saveza ostalih malo-
antantnih držav. Na ta način se lahko
ustanovi lepa in čvrsta srednjeevro-
pska organizacija, ki bo vezala te države
na skupno internacionalno delovanje,
jih politično zblíževala ter omogočala
soglasno reševanje kulturnih, gospodar-
skih in socijalnih vprašanj, ki jih na-
stavlja sodobna mestna občina. V je-
seni se vrši v Pragi kongres čeških
mest, pri kateri priliki bo tudi vojvodin-
ski in ev. do tedaj že ustanovljeni ju-
goslovenski mestni savez stopil v stike
s Čehi in jih pridobil za idejo srednje-
evropskega odnosno maloantantnega
mestnega saveza. Dr. Margan je stopil
z merodajnimi beogradskimi činitelji v
stike da se čim prej ustanovi jugoslo-
venski mestni savez s sedežem v Beo-
gradu. 15. aprila se je vršila v Pančevu
konferenca vojvodinskih mest, ki so si
prisostvovali vojvodinski mestni načel-
niki in na kateri se je poverilo dr. Mar-
ganu izdelavo samostojnega načrta
mestnih samouprav, ki se predloži mini-
strstvu v odobrenje. Na bodočem kon-
gresu jugoslovenskih mest se morajo
razpravljati naša pereča komunalna
vprašanja. V to svrhu je dr. Margan že
naprosil razne naše znanstvenike in
strokovnjake, da v prihodnjih mesecih
predavajo v Pančevu o vseh naših pe-
rečih komunalnih vprašanjih, da na ta
način pripravijo gradivo za predstoječi
kongres jugoslovenskih mest. Predava-
nja so že objubili sledeči gg.: F. Nikić,
docent subotške univerze (o mestnih
samoupravah in o vojvodinskih me-
stih posebej), dr. D. Popović, asistent v
Beogradu (o prošlosti vojvodinskih
mest z ozirom na etične in kulturno-
nacionalne momente), dr. Ernest Miller,
univ. prof. v Zagrebu, naš najboljši so-
ciolog (o mestu s sociološkega stali-
šča), S. Mileker (zgodovinski razvoj
vojvodinskih mest), dr. L. Kostić, stati-

Pravo

13137/b

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s „Schichtovim milom samo
enkrat po perilu tam potegnete, kjer morate z navadnim milom trikrat.

stični tajnik v Beogradu (poluotoka vojninskih mest po svetovni vojni), dr. VI. Jokić (o moderni zdravstveni politiki v modernem mestu in o številnem razvoju vojninskih mest v zadnjih 50 letih s filmskimi projekcijami), J. Georgijević (o potrebi organizacije industrije, trgovine in obrti sploh), baški episkop Irinej Čirč (Sveto pismo napram mestom in mestni kulturi), dr. M. Stojadinović (o nastanku in pomenu mest), V. Katunac v imenu finančnega ministrstva (o harmoniji državne in komunalne politike). Dr. Margan je napisal referat o finančnem problemu naših mest. Na kongresu samem se bodo obravnavala vprašanja demografije in

zgodovine naših mest, vprašanja materialnega stanja, komunalnih davkov in drugih dohodkov, problemi komunalnih kreditov itd. Posebna pažnja se tudi posveti vprašanju komunalnega uslužbenstva. Predhodni kongres vojvodinskih mest se sestane po vsej priliki 20. julija. Na kongres se pozovejo vsa vovodinska mesta, zastopniki vlade, ministrstev, narodni poslanci, strokovnjaki itd.

Zakaj pa Slovenija ne more ustanoviti svoje posebne strokovne organizacije slovenskih mest ter od svoje strani prispevati k solidnemu napredku jugoslovenskih mestnih občin?

Mišljenje nemškega naroda.

Kaj moremo sklepati iz volitev 4. maja 1924? Kakšnega mišljenja je nemški narod?

Skoraj nemogoče je, točno določiti, kakšnega mišljenja je 60-milijonski narod iz števil, ki so jih dale volitve, pač pa se da marsikaj sklepati.

Ali je nemški narod republikanskega mišljenja? — Stranka, ki je imela ta edini ideal, ni dobila pri zadnjih volitvah niti toliko glasov, da bi zadovoljila za izvolitev enega samega zastopnika.

Ali je nemški narod demokratičnega mišljenja? — O tem lahko prav resno dvomimo in če si ogledamo volilno aritmetiko, smemo celo ugotoviti, da ni. Ljudska stranka je monarhistična (izjava dr. Scholza, predsednika parlamentarne frakcije v Hamburgu) in od nje naprej so monarhistične vse ostale frakcije do skrajne desnice. Na skrajni levi so pa komunisti za diktaturo proletariata. Za Weimarsko, to je republikansko ustavo je torej samo 193 zastopnikov (socialistov, centristov in demokratov) od 471. To torej ni dovolj.

Ali sprejme nemški narod sklepe izvedencev? Oficijelno, da; in to je zagotovilo strank velike koalicije, ki imajo skupaj večino komaj nekaj glasov. Pri sedanjih sestavi Reichstaga bi se pa moral dogoditi čudež parlamentarne akrobatije, da bi se spravilo 315 glasov skupaj, ki bi predstavljali potrebno dvetretjinsko večino za glasovanje za gotove zakone, ki jih predvideva Dawesovo poročilo.

Ali je nemški narod militarističen in hoče novo vojno? Omenimo najprej, da edini poslanec, ki je bil hud sovražnik splošne vojaške dolžnosti, stari učitelj Ledebour, ni bil več izvoljen. »Kartel za nemški mir« je izdal okrožnico na predsedstva vseh političnih strank in v odgovorih, ki so dospeli, se ne nahaja nobena izjava, ki bi kategorično odklanjala vojaško dolžnost. Nasprotno, vse stranke se zavzemajo zanjo, vsled zelo različnih vzrokov, ki pogosto nikakor niso agresivni; toda najmanj, kar se da konstatirati je, da antimilitarizem nima nobenega zastopnika v sedanjih nemški skupščini.

Kar se tiče revanšne vojne, jo želi bolj ali manj hrupno, toda odkrito četrtina nemških volilcev (1.917.578 »Völkische« in 5.755.609 nacionalistov, skupaj 7.673.187 glasov od 29.257.116), prikrito pa gotovo več kakor polovica vseh volilcev.

To so pojasnila, katera so nam dala nemške volitve — dejstva, s katerimi ima realni politični računati.

Na te mislim, Mirim čokolada!

3327

„Logični zaključek.“

Naš članek »Zaloška cesta in Trbovlje«, v katerem smo razkrinkali vso podlost klerikalnih duš, je zadela go spodo okoli »Slovenca« v Ahilovo peto. Prvi hip niso vedeli, kako in kaj naj odgovorijo in zato tudi niso odgovorili. Šele danes so se spomnili, da je treba vsaj nekaj povedati, kajti blamaža je tako očitna, da se vsa trezna javnost smeje. Pa so šli jezuiti v svoj arhiv in izvlekli nekaj običajnih fraz, ki pa še daleč niso dokaz, da kameleon ni kameleon. O klerikalni doslednosti ne bomo polemizirali, ker smo že itak v dveh člankih približali, da je sploh ni. Toda nesramnost te gospode je tako velika, da se mora vsak pošten človek zgražati in čuditi, kako nizko je padla pri nas javna morala. »Slovenec« trdi, da je pisal o dogodkih na Zaloški cesti točno isto, kar piše danes ob krvavih dogodkih v Trbovljah. Ali ste čuli, kako nečuvno se norčuje klerikalizem iz pismene slovenske javnosti? Kaj pa so komunisti? Ali so to pohlevne ovčice, podobne prvemu kristjanu, ki so se borili samo s močjo svoje ideje? Ne! To je bojna, revolucionarna in prekratna organizacija, o kateri pa piše »Slovenec« samo slavošpeve. Njene žrtve opeva v solzavi tiradah, smatra jih za nedolžne mučnike, spominja jih na padla boja proti tem brezdomovcem za idejo edinstva, pa skrini in blati na najnesramnejši način. Če misli klerikalna gospoda, da je naša javnost neplemena in tako zabita, da ne loči političnega trika od pravega ozadja klerikalne lajne, se temeljito moti. »Slovenec« pravi, da ne zagovarja komunizma. V ljubljanskem občinskem svetu pa sede klerikalci in komunisti v intimnem prijateljstvu in nastopajo vedno kot enotna politična skupina. Ali ni to praktičen zagovor komunizma? Pa tudi iz »Slovenca« pisave o dogodkih v Trbovljah je jasno videti, da so klerikalci z dušo in telesom na strani komunistov. To je tako očitno, da lahko »Slovenec« tajni zvezo in dejansko podpiranje komunizma samo svojim nepismenim političnim bebecem. »Slovenec« se širokousti, da ne zago-

varja komunizma, pač pa brani pravico. Radovedni smo, kako bi pisal, če bi bila na vladi SLS ali pa če bi začeli komunisti pobijati nacionaliste. Tedaj bi bilo nasilje pravilno in sveto, ker cilj opravičuje sredstva. Komunizem je pri nas desna roka klerikalizma, ki mu

pomaga ročariti proti državi in begati ljudske mase. To sta dva brata, ki imata skupni cilj — uničiti Jugoslavijo. Logični zaključek iz tega nepobitnega dejstva bi bil, da je vse »Slovenčev« zavijanje nesramna laž, kakršne so zmožni samo jezuitski moralisti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. junija 1924.

Kam, Ljuba, gre tvoja pot?

G. Ljuba Davidovič ni bil nikdar prvovrsten politik. Kot tak je bil morda še kolikor toliko sposoben voditelj politične stranke v predvojenski Srbiji, v veliki ujedinjeni Jugoslaviji pa mu ne dostaja sposobnosti, da bi nastopal kot voditelj velike državne stranke, ki bi naj prevzela danes ali jutri državno krmilo v svoje roke. Obzorje g. Davidoviča je ostalo isto, kakor leta 1914, in se ni v ničemer spremenilo. Vodja velike stranke, ki si je napisala na svoj prapor narodno in državno edinstvo in ki bi naj raztezala svoje delovanje na vse pokrajine ujedinjene domovine, bi moral predvsem temeljito poznati razmere v vseh delih naše države. Poznati bi moral ne samo prilike v rodnih Srbiji, marveč predvsem tudi na Hrvaškem in v Sloveniji. Toda g. Ljuba Davidovič se ni nikdar trudil, da bi se uglobil v nove razmere in bi se skušal poučiti o prilikah v pokrajinah izven Srbije. Zato tudi ni nikdar kazal pravnega razumevanja za one borbe, ki se že polstoletja bijejo med nacionalnimi in in protinacionalnimi elementi v Sloveniji in na Hrvaškem. Le tako je mogoče pojmovati njegov nasvet, ki ga je dal predlaskim, ko je prvič stopil v stike s radičevci, naj se naprednjaki v Sloveniji sporazumejo s klerikalci in naj v strnjeni fronti s kler. stranko nastopijo pri volitvah v borbi proti radikal. režimu. Isto nepoznavanje in nerazumevanje slovenskih razmer, kakor takrat, je pokazal tudi letos. V svoji nepoučenosti, da ne rečemo, v svoji preprostosti in naivnosti je bil ves razočaran in presenečen, da so mu slovenski naprednjaki zaklicali svoj odločen »Quod non«, ko jih je hotel speljati v objem Koroščeve stranke. Zato očita sedaj slovenskim demokratom politično nezrelost, ker se niso dali vprič v voz, v katerem sedaj vlečeta v potu svojega obraza gg. Davidovič in Korošec oblastno in prečerno sedečega Stjepana Radiča.

Kljub vsemu temu pa smo doslej smatrali g. Davidoviča za sicer najvrednejega in kratkovidnega, a vendar za vseskozi poštenega politika. To svoje mnenje pa smo morali žal v zadnjem času temeljito korigirati. Vidimo namreč, da je mož zašel na docela kriva pota in prišel popolnoma pod demonski vpliv svojega najnovejšega zaveznika dr. Korošca. Pod pogubno sugestijo dr. Korošca se je g. Davidovič spozabil tako daleč, da je jel zahrbitno streljati v leđa svojih somišljenikov od včeraj, ki so ga navzlic vsem nesoglasjem še vedno smatrali za moža-poštenjaka in ga kot takega respektirali. Kdor le količkar in še tako površno pozna način borbe komunistov sploh in naših klerikalcev še posebej, ni mogel biti niti en trenutek v dvomu, da ne zadene na tragičnih dogodkih v Trbovljah prav nobena krivda naprednih elementov. Še klerikalci sami si v prvem hipu niso upali izreči nobene obdolžitve na napredno adreso. Šele, ko so jeli radičevski časopisi a la »Hrvat« in ž njim v zvezi tudi glasila Davidovičeve stranke valiti vso krivdo glede trboveljskih krvavih dogodkov na rane slovenskih naprednjakov, so se ojnali tudi klerikalci ter jeli predstavljati boljševe kot nedolžna jagnjeta, ki jih hoče s kostmi in kožo požreti — napredni volk.

Pa Davidovič je šel še dalje: ne samo da je napravil vso odgovornost za te dogodke na napredne rame, jih skuša sedaj na naravnost ostudno demagoški način, vredem samo Radiča, izkričati v umazane svoje partizanske namene, da se — izrabljajo te dogodke — dokopje, ker se pač drugače ne more, do vlade. In to ni pošteno, ni vredno čestitega politika. Takisto nepošteno je tudi ono drugo sredstvo, ki se ga g. Davidovič poslužuje v isto svrhu! Alarmantne vesti o Romuniji! Kdo si jih je izmisliš? Davidovičev glasilo »Pravda«! Čemu! Slepec vidi, da so imele izmislišotne o prevratu v Romuniji in o begu kraljevske rodbine edino ta cilj in namen, da odstranijo krono in jo napravijo dostopno za aspiracije in zahteve opozicijskega bloka!

Ogabno sredstvo, docela po receptu figurjanske morale, v kateri je mojster sedanjih Davidovičev najboljši prijatelj dr. Korošec!

Globoko je padel svoječasni čuvvar narodnega in državnega edinstva, hrec za svobodo, ki služi sedaj v svoji zaslepljenosti kot sluga rimskemu jezuitu in mu pomaga rušiti iz krvi in iz nezrečnega trpljenja porojeno Jugoslavijo!

— Nastop novega velikega župana. Minister notranjih del dr. Milan Sršić je včeraj na povratku z Bleda sprejel oba novo imenovana velika župana dr. Baltiča in dr. Pirkmayerja ter jima dal vsa potrebna navodila za njih poslovanje. Veliki župan za ljubljansko oblast g. dr. Vilko Baltič je danes prevzel svoje uradne posle. Toplo ga pozdravljamo in se nadejamo, da se njegovi krepi in odločni roki skoro posreči napraviti red tam, kjer je ta red najbolj potreben. Predvsem pričakujemo, da bo novi g. veliki župan brez odlaganja na ta ali oni način ugodno rešil pritožbo obč. svet. Jos. Turka glede ruskih akademikov.

— Klerikalci in vojaštvo. Kot »militaristi« po Radičevem vzorcu imajo naši klerikalci posebno piko na — vojaštvo in vse, kar je s tem v zvezi. Seveda svoje dni, ko je bil najvišji poveljnik vojske še Habsburžan in so vojaški še nosili rozete s črkami »F.J.« in »K«, je bilo to drugače. Takrat so naši brumni klerikalci sestavljali dobrovoljske bataljone in pošiljali v smrt celo otroke, sam škof Anton Bonaventura je takrat blagoslovljal smrtonosno orožje in z vseh prihranjenih denarjev je razlagalo blagovestje, da je sladko umreti za avstrijsko domovino in nemškega vladarja, pa bodi to v italijanski ravni ali v albanski gorah, v mezopotamski puščavi ali pa v ruskem močvirju. Pa je prišla Jugoslavija in svoboda ž njo! Na tren očesa so se klerikalci spremenili v »militariste« in vojaštvo jim je postalo največje zlo in tarča za vse napade. Njih časopisje je začelo besno kampanjo proti njemu zlasti pa proti oficirjem, po cerkvah pa je grdel klic, da naj slovenski mladenči ne služijo več vojaške ali k večjemu, da opravljajo vojaško službo za domačo pečjo. Ta klerikalna protivvojaška gonja ni prenehala niti takrat, ko je bil podpredsednik ministrskega sveta in kasneje železniški minister dr. Korošec, v Ljubljani pa dež. predsednik dr. Brejc. To pa klerikalne gospode ni čisto nič zanimalo, da bi vkljub notoričnemu svojemu vojaštvu sovražnemu stališču ne prosili za vojaško pomoč takrat, ko so bili l. 1920 proti »katoliški tiskarni«, ki se sedaj po nemarnem imenjuje — kot lucusa no lucendo — »Jugoslovenska tiskarna, na pohodu — komunistični bataljoni«. Takrat so bili jugoslovenski bajoneti dobri, da so branili rimsko-katoliško bastijo ob Zmajevem mostu pred naskoki delavske množice. In prav tako tudi danes! Niti enega dobrega lasu ni klerikalno časopisje pustilo na jugoslovenskem vojaštvu, toda puške jugoslovenskega vojaka so ipak dobrodošle, da danes stražijo klerikalno zalogo v »Slovenčevem« uredništvu, da je ne zadene ljudska nevolja in da more brez kazni nadaljevati svojo nesramno gonjo proti državi in proti vsemu, kar je sveto vsakemu poštemu državljanu. To se klerikalni bandi zdi seveda prav in v redu, posledno pa tudi! Mi pa smo mnenja, da bi bilo edino prav in v redu, da bi državna oblast, ki jo klerikalci tako sistematično napadajo in podkopujejo njeno avtoriteto, tem ljudem enkrat odtegnla svojo mogočno zaščito in jih ravnodušno prepustila — njihovi usodi. Takšna lekcijska bi bila za klerikalne peteline dobra in zdrava tudi. Bi jih vsaj izpametovala.

— Državna oblast, na pomoč! Tako kliče »Slovenec«, ki se boji, da ga zadene pravilna kazen za brezvestno gonjo proti nacionalističnim krogom. Čudimo se, kako si drzne klerikalizem klicati na pomoč tisto oblast, o kateri vedno in povsod kriči, da je režim korupcije, nasilja, terorja in brezpravja. Če bi bila ta gospoda dosledna, bi morala hujskati proti vladi tudi takrat, kadar jim prede slaba in kadar rabijo njeno pomoč.

— Nemška gimnazija umira! Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, da prestanejo s prihodnjim šolskim letom na ljubljanski gimnaziji s slovenskim in nemškim učnim jezikom V. — VIII. razred in to radi tega, ker nimajo že dolgo po zakonu predpisane števila učencev. Naša država je vzdrževala doslej za 30 nemških dijakov celo posebno gimnazijo in odjemala s tem nujno potrebne prostore slovenski deci, da znajo omenjeni nemški dijaki slovensko in lahko posejajo naše zavode. Ta ukrep vlade pozdravljamo z zadoščanjem. Korak je bil že davno potreben. Za tisoče naše dece na Koroškem ne moremo doseči pri Avstriji niti ene osnovne šole, mi smo pa vzdrževali Nemcem za peščico državnega jezika

Zenet velika senzacija, o kateri bo govorila vsa Ljubljana!

Državni pravednik

in zelo zanimiva drama po romanu Alice Bauer Miller v 6 velikih dejanjih. Režija: Čestil de Kille. Razsudec življenje ženske na polni prepad. Velika, zanimiva avtomobilska nesreča. — Učinkovita

poročna razprava

kakršne še ni videlo Vaše oko. — Film je izdelala svetovna tvrdka

Paramount-film, New-York

kar je dokaz izredno velike vrednosti.

Na sporedn je od danes 7. do ponedeljka 9. junija.

Kino Ljubljanski dvor

Predstave vsak dan ob 8. 1/2, 11. 1/2, 1. 1/2, 3. 1/2 in 5. 1/2. ob nedeljah in praznikih tudi ob 11. 1/2. urah dopoldne in ob 6. uri popoldne.

Preiskava o trboveljskih dogodkih.

Napad fakično povzročili komunisti. — Slabi izgovori komunistov. — Kje so ukradeni dinarji?

Komunisti lansirajo v vse mogoče državne in narodne enotnosti ne-naklonjeni časopise različne pretirane vesti. Njih oficijelna poročila pa sama indirektno priznavajo, da so bili tudi komunisti pravi povzročitelji spopada v Trbovljah. Ne morejo navesti nikakih meritornih dokazov za to, da bi podprli svojo trditve glede napada od strani nacionalistov na »zavedni proletarijat«, ki se je dne 1. junija takoj po shodu v rudarskem domu zbral v ozki soteski ter pričakoval do tam mirno in dostojno korakajočega spreveda jugoslovenskih nacionalistov.

Preiskovalni sodnik dr. Šmid iz Laškega je zaključil sodno preiskavo na lico mesta. Nadaljevalo se bo nadaljno zaslišavanje in polizvedovanje v Celju. V Celju je bilo doslej pripelanih 18 udeležnikov napada. Včeraj je bil v Trbovljah aretiran še neki delavec in odpeljan v Celje.

Na ovadbo komunistov in klerikalcev je bilo doslej aretiranih tudi več orjunašev v Zagorju oz. v Ljubljani. V Trbovljah so zaslišali tudi več udeležnikov Trboveljskega napada, ki pa so bili takoj oproščeni vsakega suma, da bi se bili na kakšen način udeležili napada na znanega Fakina.

Najbolj interesantno pa je, kako se zna strahopetni dr. Lemež proslavljati kot nekaj »mučenik« v opozicijskem tisku, da so mu pokvarili pohištvo v vrednosti 20.000 Din in da je bilo njegovi ženi ukradenih 400 Din. O tem znesku ve ljubljanska kronika nekaj drugega poročati. Gospa dr. Lemeževa, kakor znano, je stalna uradnica pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Vse druge uradnice, ki so bile mnogo zmogljive, so svoječasno odpustili gospo dr. Lemežovo so pustili na njenem mestu. Naravno, da je gospa v ponedeljek, ko so se raznesle žalostne vesti o tragičnih dogodkih v Trbovljah in ko se je izvedelo, da je bilo demoralizirano stanovanje cenjenega soproga, svojemu koleginjam in kolegom v uradu v vseh podrobnostih opisala napad na stanovanje. Pripovedovala je v tako pestrih slikah, da so se navzoči uradniki čudili njeni fantaziji. O tem atentatu je govorila v uradu v ponedeljek, v torek in tudi v sredo. Vedno je pripovedovala, kako je bilo. Veliko čudo pa je, da nikdar in nikomur ni omenila teh 400 dinarjev. O tem so nam pripovedovale zanesljive priče, da denar ni bil ukraden in moramo to očitno odločno zavržati. Stvar o teh 400 dinarjih se bo gotovo še pojasnila, ker s temi dinarji bo imela opravka gotovo neka druga ženska oseba. Nočemo biti delikatni, da bi povpraševali po funkcijah g. Hlebea. Gotovo je bil postavljen za čuvarja hiše, ker je dr. Lemež mogoče nekaj slutil o krvavih dogodkih.

IZJAVA DRŽAVNEGA POD-TAJNIKA WILDERJA O TRBOVELJSKIH DOGODKIH.

— Beograd, 7. junija. (Izv.) Uradno poročajo: Minister notranjih del dr. Sršić in državni podtajnik Vekoslav Wilder sta se včeraj vrnila z Bleda v Ljubljano. Popoldne je minister notra-

njih del sprejel velikega župana ljubljanske oblasti dr. Vilka Baltiča, velikega župana mariborske oblasti dr. Otmarja Pirkmayerja, načelnika notranjega oddelka dvor. svet. Janka Kremenška in zastopnike Društva konceptnih uradnikov. Ob 16. popoldne sta dr. Sršić in Wilder odpotovala v Beograd. Državni podtajnik Wilder je ostal v Zagrebu, notranji minister dr. Sršić je danes jutraj prispev v Beograd.

Državni podtajnik Vekoslav Wilder je podal obširnejšo izjavo zagrebškemu dopisniku beogradske »Politike« o dogodkih v Trbovljah. Med drugim je izjavil:

Nesumljivo je dokazano po preiskavi oblasti in po priznanju očitivcev, da so bili napadeni od komunistov jugoslovenski nacionalisti. To je jasno tudi po mestu, na katerem se je napad resnično dogodil. Na tem mestu je ulica zelo ozka in okoli stanujelo sami komunisti. Pet minut predno je spreved prišel na mesto, je bilo v rudarskem domu zborovanje. Da bi Orjunaši pripravljala napad, sigurno si ne bi izbrala za napad to mesto, ki je bilo zanj najbolj nevarno, marveč naravno tam, ker bi bila v boljsem položaju. To mesto je bilo za komuniste ugodno in je tudi zbranje v rudarskem domu pred sprevedom čudno. Ko so Orjunaši prišli do rudarskega doma, je izročil neki deček zboru nek listič, na kar je bil zbor takoj zaključen.

Dokazano je, da so komunisti prvi napadili z namenom, da vzemo zastave. Delavci so napadli spreved, hoteč dobiti zastave v roke. Od kod je padel prvi strel, o tem je še prilično nejasno. Komunisti trde, da so streljali prvi Orjunaši, nasprotno nacionalisti trde, da so prvi streljali komunisti. Dokazano pa je v toku preiskave, da se je streljalo z višine in je težko ugotoviti, kdo je prvi streljal. Slučaj Fakina je zagonetna stvar.

Državni tajnik smatra ta napad za čin komunistično teroristične organizacije in je verjetno, da izhaja od zunaj.

Komunisti so hoteli na vse načine tudi utajiti dejstvo, da bi bila iz njih vrst vržena kaka bomba. Ta izgovor je pa zelo jalov in neutemeljen. Dejstvo je, da je padla bomba v vrste Orjunašev in da je bila edina sreča, da ni bilo več žrtv ta, da je pravočasno bomba opazili orjunaši Lebar, ki jo je še hotel z nogu brcniti. Orjunaši so se priklonili na tla in se tako obranili nesreče. Pri bitki moramo tudi dejstvo, da predsednik oblastnega odbora inž. Kranjc ni imel nikakega namena organizirati kak oborožen napad na rudarsko delavstvo, bil si je popolnoma v svesti, da poteče razvite prapora mirno in dostojno ter ni vzel s seboj niti revolverja.

Najcenejše obleke

kapite pri

3833

Jos. Rojina, Ljubljana

zmožnih dijakov celo gimnazijo. Da se ustalimo, nam je treba tudi energične šolske politike.

— **Za narodno in državno edinstvo.** Vse nacionalne organizacije Litije in Šmartna (Orjuna Litija-Šmartno, Sokol Litija-Šmartno, Jug. Matica, Pevsko društvo Zvon, Pevsko društvo Lipa, JDS), zbrane na žalnem zborovanju dne 5. junija t. l. v Litiji, so sprejele sledečo resolucijo: Globoko užaljeni nad bridko izgubo treh naših najidealnejših borcev, ki so postali žrtve zločina zavrtnega napada, prisegamo večno zvestobo edinstvu naroda in države. Pozivamo vse tiste elemente, ki ščuvajo nerazsodno maso proti edinstvu države in nacionalne misli, naj prenehajo. Nikdar se ne bo posrečilo našo milo Jugoslavijo, za katero je dalo življenje toliko naših bratov, razkrojiti ali razdeljati. Še nas je in še veliko nas je, ki bomo znali v vsakem slučaju braniti in tudi umreti za domovino. Dalje pozivamo merodajne oblasti, da omogočijo vsem narodnočutnim Jugoslovenom vsikdar in povsod, brez bojazni za življenje, javno izražati svoj nacionalni čut. Na vse pripadnike nacionalne misli pa apeliramo, da se čim tesneje oklenejo in pomnožijo vrste Organizacije Jugoslovenskih Nacionalistov.

— **»Svetovni škandal?«** »Slovenec« imenuje svetovni škandal, da je vršila preiskavo glede krvoprelitja v Trbovljah tudi politična oblast in da se je v našem listu ugotovilo, da je pri tem prišla do istih rezultatov kot sodna preiskava. Kaj bo vlada prosila »Slovenca« za dovoljenje, da sme vršiti pri kakem komunističnem puču v našem največjem rudokopu preiskavo po upravnih organih? Koga pa sta prosila za dovoljenje klerikalna poslanca Kremžar in dr. Kulovec ter posebni odposlanec radiške stranke, ki so se hitro »znajšli« v Trbovljah in »vodijo preiskavo« očitno z namenom, da prikrijejo, kar se še prikriti da. In s čegavim dovoljenjem izprašuje »Slovenec« odposlanec v bolnici ležeče komuniste, kojih izjave se potem predložijo občinstvu kot »svedoče« nepristranskih očitilcev? Seve rezultati teh preiskav se ne krijejo z onimi sodnijske preiskave.

— **Šulferajn v Avstriji** prireja že dni po vseh mestih in vaseh poulične in podobne zbirke, ki jih namerava — kakor pravi v nebrojnih letakih in brošurah — porabiti za germaniziranje čeških in slovaških otrok na Dunaju in drugje v Avstriji. V letakih pravijo dobesedno: Zbirke se bodo porabile v podporo onih dunajskih šol, ki trpe zaradi tekmovanja čeških šol. Čehi, ki razpolagajo z neomejenimi denarnimi sredstvi, obetajo otrokom obleko, hrano in stanovanje na kmetski itd. — Prav dobro bi bilo, ako bi dunajsko »Češko srce« res razpolagalo z neomejenimi denarnimi sredstvi, kakor to pripoveduje šulferajn lahkomišelnim Dunajčanom, zakaj, rečilo bi se na tisoče čeških in slovaških otrok, kojih starši se dajo za darovi zapeljati od šulferajna, ki še zdaj češke in slovaške otroke direktno kupuje in pošilja na počitnice v nemške kraje, da se njih germaniziranje doseže popolnoma. — Isti proces kakor s češkimi in slovaškimi otroci se vrši, žal, tudi s slovensko šolsko mladino v tužnem Korotanu. Quousque tandem?

— **Strah, Potniki, ki so prišli včeraj dopoldne** z dežele, kar izrecno naglašamo, da ne bo kdo mislil na znane »potnike iz Caribrod«, nam pripovedujejo, da tam nekje straši. Vsako noč, odkar sta bila na živinski način umorjena Brenc in Kromar, se namreč pojavljajo med 11. in 12. uro ponoči pred neko hišo bela postava, ki trikrat potrka na vrata: Bunk, bunk, bunk! Pri tretjem trkanju se zbudi neki človek, ki silno nemirno bdi, ker spati ne more, do popolne zavesti in gre pred hišo. Tam vstane z razvedenim apnom napolnjen škaf, potem debel čopič in gre s tem orodjem na vogal hiše, in ga začne beliti. Mož beli in beli, sosede pa, ki so ta prizor opazovali, so rekli, da mož nori. Mož jim je na rekel: Ali ne vidite, da nekdo vedno piše na vogal hiše BRENC, KROMAR? Ta čudni nekdo vedno bolj piše, kolikor bolj jaz mažem! Jaz mažem in mažem, pa zamazati ne morem, ne morem, kar ne morem. In spati tudi ne morem, ležati ne morem, jesti ni piti ne morem, vedno vidim pred seboj napis BRENC, KROMAR. To so strašne muka, neverjetno strašne. Ta napil je nekaj groznega, nekaj strašnega, ki me je in veče bolj kot živ ogre, pa ga ne pogasim ne z vinom, ne z vodo. Peče, strašno peče! Pa me vsak večer opominja, vedno piše na moj vogal BRENC, KROMAR in jaz belim in belim, pa ne morem prebeliti. Črke so ognjene in me žgo kot razbeljeno železo in mi razjedajo vso moč notranjosti. Zakaj, zakaj? Sosedeja se se pomilovalno spogledujejo ob tem pripovedovanju in se razhajajo z glavami majoč. Sosede dobro vedo, kdo sta bila BRENC, KROMAR in zakaj BRENC, KROMAR pišeta vsako noč svoji imeni na vogal hiše. Mi ne vemo, če je to pripovedovanje resnično

ali ne, mogoče pa je dandanes vse. Celotno je mogoče, da človeka vest peče, če je kristjanske krvi.

— **Prihod »Ljubljanskega Zvona«** v Beograd. Iz Beograda javljajo: Danes ob 8. jutraj so z ljubljanskim brzovlakom prispeli člani »Ljubljanskega Zvona« s častnim predsednikom dr. Svigljem na čelu v Beograd. Na kolodvoru so jih pristočno sprejeli zastopniki kulturnih in pevskih društev, kakor tudi zastopniki vlade. Sprejem je bil pristočen. Spreved po mestu pa se ni mogel razviti tako, kakor je bilo določeno v programu, kajti v Beogradu pada že dva dni neprestano dež. Mestoma je bilo dopolnje viharno vreme.

— **Važno za učitelje učiteljic**, ki so imeli naslov in pravo profesorjev, pa jih komisije po novem uradniškem zakonu niso uvrstile v I. kategorijo. Ker je prihajalo od strani teh učiteljev vedno več pritožb, da ni poštevala komisija za prevedbo pri njih prehodnih določil 230. člena uradniškega zakona, je poslalo ministrstvo prosvete komisiji za izvršnje in primeno zakona, ki posluje pri ministrstvu pravde, dne 15. aprila t. l. vprašanje, na kateri način bi se dale najhitreje popraviti napake pri prevajanju uradnikov na novi zakon, v kolikor v resnici nasprotuje izdani rešenja zakonskim določilom, in to radi tega, da bi prišlo uradništvo prej do svojih pravic in bi ne bil državni svet po nepotrebnem preobremenjen pritožbami. Na to vprašanje je dobilo ministrstvo prosvete pravkar pod številko 25.022 sledeči odgovor: »Na Vaš dopis št. 3307 od 15. aprila t. l. glede nepravilnega razvrščanja učiteljev srednjih šol, ki nimajo šolske izobrazbe za I. kategorijo, to da izpolnjujejo pogoje člena 230. uradniškega zakona, po katerih morejo ostati na položaju v skupinah I. kategorije, mi je čast izvesti Vas, da soglašam z Vašim mišljenjem. Osrednja komisija za izvršnje uradniškega zakona, ki je dobila ta predmet na mišljenje, je mnenja, da bi mogel komitet ministrov v svrhu, da se prepreči veliko število nepotrebnih pritožb na državni svet, izmenjati svoj prejšnji odlok, v kolikor niso rešenja že izdana. Ako so pa že izdana in vročena, bi se mogel popravek eventualno dočeti na ta način, da jih vrnejo zainteresirani uradniki. Za naše učitelje je prišel ta odgovor prepozno, ker so vložili že vsi pritožbe na državni svet, katerega odločitev bo končno veljavna. Kdor pa hoče, polkusi lahko doseči korekturo svoje prevedbe tudi po omenjenem komitetu ministrov. Vendar naj se pritožijo po tej poti samo tisti, za katere govori še omenjeni 230. član čisto jasno in ki imajo za podpretev svoje pritožbe vse potrebne dokumente. Dvomljivih slučajev ne mli namreč ministrstvo prosvete predložiti ministrskemu komitetu, ampak jih vrne samo kot neutemeljene. Dokler pa ne dobi pritožnik od ministrskega komiteta ugodne rešitve svoje pravde, naj nikar ne umakne pritožbe na državni svet, ampak šele pozneje. V glavnem je ta odlok važen radi tega, ker je s tem priznala posredno osrednja komisija za izvršnje uradniškega zakona, da so se kršila določila uradniškega zakona v nekaterih slučajih pri prevedbi prej imenovanega učiteljstva.

— **Nova sekcija za trasiranje železnic.** Iz Beograda se nam poroča iz popolnoma zanesljivega vira, da je minister sabračanja podpisal akt, na podlagi katerega se ustanovi v najkrajšem času velika sekcija za trasiranje železnih prog na Hrvaškem in v Sloveniji — s sedežem v Ljubljani. Za šefa te sekcije je imenovan strokovnjak g. inž. Drago Dimitrijevič. — Sekcija ima nalogo, da nadaljuje lanske leto prekinjeno delo državnega trasiranja Klodi-Hrovat-Kavčičeve skupne proge, tj. istočasne železnice zveze Kočevja in Črnomlja preko Lukovdola s postajo progo Zagreb-Sušak (med Vrbovskim in Sprskim Moravcami). Kolikor nam znano, se bo med drugim iztrasiralo tudi Bakar postaja — Bakar zaliv, Rogatec-Krapina-Golubovec. Krapina-Varaždin in proučilo še nekaj drugih študij.

— **Geografski institut.** Te dni položijo prve temelje novega Geografskega instituta, ki ga zgradi naš generalni štab. Ta zgradba se že gradi po novem načrtu, ki ga je ravnar kar odobril ministrski svet in ki bo Beogradu dal popolnoma lice modernega velenista.

— **Parastos za padlimi brati** Junaki: Stankom Žnidaršičem, Francetom Šlajpahom in žarkom Boltavzarjem vrši se na Bledu na binkoštni ponedeljek ob 16. K obilni udeležbi vabi vse bratske organizacije odbor Mestne »Orjune«. Bled.

— **Iz zdravniške službe.** Dr. Božidar Lavrič je imenovan za zdravnika v splošni bolnici v Mariboru, dr. Mihael Kamlin pa za zdravnika v splošni bolnici v Ljubljani.

— **Poziv davčnim uradnikom.** Pozivljamo vse tovariše, da se polnoštevilno udeležijo 7. tm. ob 21. sprejema srbijanskih tovaršev na peronu glavnega kolodvora. Uprava sekcije.

— **Draginjske doklade državnega prometnega osebja** (železnice). Odločbo ministrskega sveta o draginjskih dokladah železnice razglasa »Uradni list« v svoj 51. številki.

— **Preiskava v zagrebškem delavskem domu.** Zagrebška policija je v četrtak zvečer preiskala delavski dom komunističnih delavcev v Illici. Policija ni našla nikakega orožja, pač pa samo kamenje. Posebna s.d. »Borba«, ki je poročala o dogodkih v Trbovljah je bila zaplenjena v Zagrebu. Kako pa je prišla v tisočih lisovodov v Ljubljano?

— **Zadružnica za trboveljske žrtve.** V nedeljo priredi splitska Orjuna svečano zadružnico za trboveljske žrtve. Pri spominjski slavnosti bo govoril nacionalist Niko Bartulović.

— **List »20. julija«** prepovedan. V Sofiji izhajajoči list »20. julija« je prepovedan, ker piše proti interesom naše države.

— **Stanje v bolnici pripeljanih ranjenih komunistov** in Orjunašev je povsem zadovoljivo in je upati, da bodo vsi okrevali.

— **Mestno kopališče** na Ljubljanci. Temperatura vode mestnega kopališča se bo za časa sezone vsak dan ob 12. opoldne objavljala na deski, ki je pritrjena na postnem poslopju v šelenburgovi ulici in pa na poslopju mestnega magistrata.

— **Trgovine** v Ljubljani bodo na binkoštni nedeljo in ponedeljek vse dan zaprte. Gremij trgovcev.

— **Izlet na sv. Ahacija.** Prejeli smo: V nedeljo, dne 22. junija, na praznik sv. Ahacija pri Turjaku spomin kračanske smage nad Turki leta 1593. Ta dan je tudi običajno cerkveno žegnanje in mašnik daruje mašo v plašču, napravljenem iz plašča turškega paše Hasana. Ni pa zanimiv le slikovit dragoceni plašč, ampak vse na tej čudoviti gori. Cerkev samo so menda zgradili pod vodstvom turških grofov turški vjetniki. Vask kamen in vsaka votlina ima na gori svojo povest in nam prica o težkih dneh naših prednikov. Z gore je lep razgled na vse strani, zlasti pa na Kamniške planine in na bližnje vrhove, kjer so v starih časih zažigali kresove in opozarjali tako drug drugega na pretečo turško nevarnost. Najvarnejše zavetje je nudila gora sv. Ahacija s svojimi grebeni in votlinami, zato je ostala znamenita do današnjega dne in domaćini ter tujci jo radi posejajo, da si tako tem lažje obude zgodovinske spomine in se razvedre v krasni naravi. Vsakdo, ki si hoče ogledati te znamenitosti in si hoče obuditi spomine na zgodovino turških časov ter se navžiti svežega zraka v prosti naravi, naj pohiti na praznik sv. Ahacija 22. junija na turške vrhove. Ljubljanski izletniki se odpravijo z jutranjim vlakom do Škofljice, od koder je 2½ ure hoda na goro sv. Ahacija. Ogledali si bomo vse zanimivo od turškega gradu in Trubarjeve rojstne hiše do vdolbine pri cerkvenih stopnjicah, kjer sta baje dva francoska častnika, romarja izklopala lonce zlata. Počivali bomo sredi trga v gostilni pri Jožetu Ahcu. Torej na svidenje! Izletnik A. Pritekelj.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v Ljubljani g. Ivan Martink a k. orožn. stražmojster v pok. Pogreb bo v nedeljo 8. t. m. ob 15. iz Sredine št. 12. (Prule) na pokopališče k Sv. Križu. — Umrla je na Celovski cesti št. 91a ga. Hani Kern roj. Liffa, trgovčeva soproga. Pogreb bo v nedeljo ob 17. na pokopališču k Sv. Križu. Blag jama spomin!

— **Priloga.** Danes prilagamo cenjenim našim naročnikom mal žepni vozni red.

— **Zakup lovov.** Pri okrajnem glavarstvu Ljubljana se vrše prihodnje dneve javne dražbe raznih občinskih lovov, danih v zakup za dobo od 1. julija do 31. maja 1929 in sicer: dne 23. tm. ob 8. dop. lov občine Brezovica, ob 10. dop. lov občine Dobrunje, ob 10. dop. lov občine Željmlje, ob 12. uri lov občine Šmartno pod Šmarno goro. Dalje dne 23. julija: ob 8. dop. lov občine Podgorica in lov občine Spod. Slivnice, ter ob 12. uri lov občine Rudnik. Dne 25. junija je javna dražba ob 10. dop. lov občine Črnuče in ob 12. uri lov občine Zg. Šiška. Pogoji dražbe so na vpogled pri okr. glavarstvu za ljubljansko okolico.

— **Na naslov policijskega ravnatelja.** Pišejo nam: Tik ob poslopih vzornega sejmskega prostora v smeri Ljubljana-Sp. Šiška med hodnikom in poslopij je opek prost, last mestne občine Ljubljane, ki ni bil nikomur dan v najem. Pred nastanjenjem sejmskega prostora so hodili pešci po tem prostoru radi sence in prahu s ceste, čeprav ni bilo tam hoditi dovoljeno, a tudi ne prepovedano. To tako nastalo pot so si prisvojili kolejarji obloge spola, ravno tako nekateri motociklisti, neoziraje se na nevarnost, ki preti pasantom. Največja nevarnost obstoja pri tobačni trafiki nasproti pivovarne »Union«, kadar pridirajo kolejarji in motociklisti neoziraje se na kupnjočo pri trafiki, ki jih prihodnji trenotek lahko podre na tla tak predrež. Stavil takega predrežja na odgovor, ti zabrusi v obraz brezprimerno surovost. Varnostnega organa v tem trenutku najti, bi bilo prava umetnost, ker ga sploh na daleč ni. Ponovno so kolejarji zadeli ali so podirli pasante, doslej brez znatne škode. Pripetitje se bo moral težji slučaj, da se bo zvonilo po toči. Ako je po tej poti boditi dovoljeno naj policijsko ravnanje potrebno ukrepe, da bo varnost pasantov zasigurana in prepove kolejarjem in motociklistom vožnjo po tej poti. Kolejarji vozijo sedaj po vseh hodnikih, naj si bo v mestu samem, po Lattermanovem drevedu ali v Sp. Šiški, toda nobenega varnostnega organa ni, ki bi nastopil proti tej nedopustni razvadi. Naj se vendar še enkrat napravi v tem oziru red, saj je bilo že dovolj pritožb. Sploh pa bi bilo umestno, da bi moral tudi vsak kolejar imeti svojo številko in legitimacijo, kakor v preteklem času, da se ga v slučaju povzročne nesreče, takoj lahko prime. To bi bil tudi viri dohodkov, za mestne siromake.

— **Neukusna reklama** s čarugo. Zagrebški list poroča o neokusni reklam, ki jo delajo brezvestni ljudje s čarugo. Tako servira neki gostilničar v Osijeku gostu pečenko, ki jo imenuje »šniči à la čaruga«. Sedaj so pričele s slično reklamo tudi gotove trvdke in tovarne. Tako neka oseljska tovarna nudi čarugi 10.000 Din, katere lahko zapusti komur hoče, če zakriči pred »najboljša«. Neke druga tovarna je pripravljena čarugi izplačati večji snesek denarja, ako na sodišču izjavi, da je vse svoje zločine izvršil v čevlji in podpetnicah te firme. Oblasti nameravajo proti taki nekusni reklam podvzeti energične korake.

— **Radi nenadno nastalih nepredvidnih zaprek** se nabirali dan »Mestnega Udruga Ferijalnega Saveza« v Ljubljani preloži na ponedeljek, 18. tm.

— **Adokavak dr. Lav. Sussmann**, otvorilo je svojo kancelarijo v Zagrebu, Berislavičeva ulica br. 3.

— **Meščanska šola** v Zalcu. Pišejo nam: Zalec. Prosvetni oddelek za Slovenijo je dovolil spetno otvoritev I. razreda meščanske šole in odredil vpisovanje na dan 30. junija in 1. julija t. l. od 8. do 12. ure dop. v ravnateljski pisarni. Sprejmejo se dečki in deklice, ki so z dobrim uspehom dovršili 5 šolsko leto. Trajni obstoj tega, za Savinsko dolino prepotrebne in velevažnega učnega zavoda je zagotovljen. Postopoma se razširi v popolno štiri razredno in bo imela kmetijski značaj. Oziralo se bo pri priodoplenem pouku zlasti na našo savinsko vzorno hmeljarejo. Še potrebni učni prostori se dozdajajo v določenem roku. Z učnimi nazorili bo kar najbolje opremljena, da bo ustrezala vsem modernim zahtevam ter jamčila za najboljšo učno uspehe. Celjske meščanske šole so že danes prenapolnjene; zategadelj bo ta žalska meščanska šola v središču Savinske doline vsem Savinčanom tembolj dobrodošla. Iz nje bo izhajal nabržen kmetijski, obrtniški in trgovski naraščaj.

— **Lov krajevne občine škofja loka.** S tuuradnim razglasom z dne 16. maja razpisano dražbo lova krajevne občine škofje-loške preključem ker sem sedanjemu zakupniku tega lovišča skup izvendražbeno podaljšal. — Sreški poglavar.

— **Iz raznih krajev države.** V požeški kotlini je padla tako debela toča kot je ljudje že ne pomnijo 40 let. Uničeni so vsi sadovnjaki in vinogradi. V Ripnji pri Beogradu je vdirlo v koč Mirokja Skadriča šest maskiranih razbojnikov. Odneali so mu 480 Din gotovine. — V paliluskem okraju v Beogradu se je zastrupilo s pokvarjenim sirom 11 oseb. Policija je odredila preiskavo.

— **V selu Erdželju** na Ovčjem polju v Srbiji je eksplozirala granata, ki je bila še izza časa vojske v zemlji. Pri eksploziji so bili ubiti štiri seljaki. — V Sarajevu so zaznavovali tri slučaje obolevosti črnih koz. — V Beogradskem zaporu se je zastrupil s judovo tinkturo jetnik Stanimir Filipović, ki je bil aretiran radi velike tatvine. Prepeljali so ga v bolnico. — Na beogradskem kolodvoru je bil pvočen atenski trgovec Dimitrije Sklepac. Zadel je težke poškodbe. — Krčmar iz Volke v Sremu je padel pijan s šlepe na Savi pri Beogradu in utonil. — V Natičincih v Srbiji sta se radi politike sprla demokrat učitelj Marko Ranković in komunist Milan Doić. Med preprirom je Doić z nožem sunil Rankoviča in ko so dospeli orožniki je vrgele bombo, ki je ranila več oseb. Čisto po komunističnem vzorcu!

— **Na Strališču** pod Rožnikom se vrši dne 8. in 9. tm. vrtni koncert.

— **Ivrstno pecivo** delikatni bomboni za birmance in birmance v slaščičarni H. Treo, Ljubljana, šelenburgova ulica.

— **Vojaški koncert** se vrši danes v soboto na vrtu hotela štrukelj. Vstop prost.

— **Dobra reklama** povečuje produkcijo in speči prodajo. Najboljša reklama so velesejmi in zato bo vsak industrijec, obrtnik in trgovec udeležil kot razstavljalec IV. ljubljanskega vzornega velesejma od 15. do 25. avgusta 1924. Zahtevajte prijavnico in jo nemudoma pošljite izpolnjeno uradu ljubljanskega velesejma. Izvedena je najobširnejša propaganda za obisk kupcev po cel državi in inozemstvu.

— **Posejite gostilno** pri »Nestinu«, Tržaška cesta 4.

— **Najcenejše in najnovejše obleke** se dobe s mo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Metlač.

— **Slabost? Slabo spanje?** Nervoznost? Neveselost do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštno 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 214 Din in 10% doplatka razpošilja lekarnar Eugen V. Feller, Stubica, Donja, Elzatr št. 238, Hrvaško.

Botri

oblečejo sebe in svoje birmance najboljše in najcenejše v konfekcijski in modni trgovini

Fran Lukič,
Ljubljana, Pred školijo 19

IZ CELJA.

— **Volilni setenak** priredi na binkoštni ponedeljek gospodarska stranka pri Fazarincu na Ostrožnem. Sestanek se prične ob 3. uri popoldne.

— **Gospodarska lista** za občinske volitve v občini okolica Celje. Naslede: 1. Kukovec Vinko, pos., Lava 22. 2. Fazarinc Anton, 3. Omladič Jak., 4. Božič Josip, 5. Založnik Ignac, 6. Baebler Baltazar, 7. Pušnik Franc, 8. Čuvan Hinko, 9. Stribar Jakob, 10. Cafuta Robert, 11. Gašček Jakob, 12. Gams Ivan, 13. Kolšek Martin, 14. Jošt Mihael, 15. Nerač 16. Fr., Kajtna Anton, 17. Ramšak Janez, 18. Dr. Karol Laznik, 19. Teran Ivan, 20. Valenšek Alojz, 21. Grlice Ivan, 22. Mlakar Avgust, 23. Jeretina Rud., 24. Bova Ivan, 25. Zidanšek Josip, 26. Toplak Ignac, 28. Črepinšek Ferdo, 29. Šarihar Jernej, 30. Sadu Ivan, 31. Podrežer Fran, 33. Urbančič Adolf, 1. Božič Martin 2. Grlice Fran, 3. Fazarinc Fran, 4. Kresnik Fran 5. Košec Ant., 6. Cetina Milan, 7. Kost Josip, 8. Dolžan Ciril, 9. Krajnc Franc, 10. Ropas Ladislav, 11. Meglič Mirko, 12. Kavčič Matevž, 13. Krulo Ivan, 14. Škofelj Hinko, 15. Cviki Ivan, 16. Povše Ignac, 17. Bezgovšek Alojz, 18. Pere Stanko, 19. Ribič Anton, 20. Muc Anton, 21. Gobec Gregor, 22. Friedrich Ivan, 23. Grah Tomo, 24. Baldasir Alojz, 25. Wutt Simon, 26. Kuhar

Ant., 27. Jleha Julij, 28. Wagner Janko, 29. Božič Rudolf, 30. Grobelaik Gustav, 31. Lavtar Ivan, 32. Lisec Josip, 33. Misija Ant.

— **Porotne obravnave.** Kot drugi slučaj se je razpravljalo v četrtke popoldne hudo delstvo uboja, katerega je zagrašil 19. avgusta 1895 v St. Jurju ob Taboru rojeni oženjeni rudar iz Trbovelj Joahim Gorobinka. Obtožen je, da je dne 22. marca 1924 pri Sv. Katarini pri Trbovljah s kuhinjskim nožem zabodel Ivana Cančeka v njegovem stanovanju v desno prsno stran, tako da je bil Canček vsled dobljene poškodbe kmalu nato mrtev. Svoje dejanje je storil radi nekkih besed, katere so prišle med njim in Cančekom, ker ga je slednji opominjal naj ne pretepa svoje žene. Prejel je za to 2 leti težke ječe. — Tretji slučaj se je v četrtke vršil proti 19 letnemu Alojziju Lebar, rudarju iz Trbovelj, kateri je 8. maja 1924 hotel na okrajni cesti Trbovlje-Sv. Katarina posiliti neko 66 letno žensko. Pri tem je bil tudi lahko poškodovan ter ji odvzel torbice s 672 kron denarja. Dobil je eno leto ječe. — Četrty slučaj se je obravnaval radi posilstva in oskrumbe. Obtožen so: 7. nov. 1905 v Zabukovju rojen Ludvik Šalamon, 15. maja 1903 v Zabukovju rojen Ludvik Pajk in 8. febr. 1892 v Zabukovju roj. Bohorič Fran, da so izvršili na nekem še ne 14 letnem dekletu posilstvo, Bohorič Franc pa, kateri je stric dotičnega dekleta, je tožen tudi radi oskrumbe. Vsi trije so stanujoči v Drstvenem občini Jurkloster v Laškem okraju. Priznali so skesano svojo krivdo. Porotniki so na stavljenih šest vprašanj odgovorili z ne na kar so bili vsi trije oproščeni. — Naknadno je razpisal še slučaj Martin Božič radi hudo delstva tatvine.

— **Porotne obravnave.** V petek dop. se je radi tatvine zagovarjal pred porotniki Ivan Primožič iz Šostanja. Izvrši je osam različnih tatvin. Kradel je v Šostanju, okrog Gornjega Grada ter v Ječici pri Ljubljani. Priznal je šest tatvin, dve pa je tajil. Bil je obsojen na 2 in pol leta težke ječe. — Drugi se je zagovarjal radi hudo delstva uboja, da 25 letni rudar Martin Božič. Dne 4. maja 1924. se je nahajal na obisku pri svojem staremu očetu Jožetu Jazbecu v Zlgarskem vrhu pri Rajhenburgu. Med drugimi, ki so bili tam navzoči, je bil tudi njegov brat Janez Božič. Pri Jazbecu so celo popoldne popivali in bili zvečer že vsi preej vnjeni. Med bratoma Martinom in Janezom Božič je nastal prepri, v katerem je Martin na lepem zgrabil za nož, kateri je ležal na mizi in ga zabodel bratu Janezu v vrat ter ga tako poškodoval, da je Janez Božič drugi dan umrl. Martin Božič je dejanje priznal, zagovarjal pa se je s popolno pijanostjo. Porotniki so vprašanje glede uboja zankali, potrdili pa, da je storil dejanje v popolni pijanosti. Bil je Martin Božič nato radi prestopka, katerega je izvršil v popolni pijanosti, obsojen na 3 mesece zapore. — Danes v soboto so se zagovarjali radi uradne poverbe pri državnih rudnikih v Velenju in Zabukovju Jože Podgornik in Fran Flajs iz Zabukovec, Franc Cingler, Anton Hladin in Alojz Velikonja iz Velenja. O obravnavi bomo poročali v prih. številki.

— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu. — **Cestna naklada.** Mariborski veliki župan je s odlokom z dne 31. maja t. l. dovolil pobiranje cestne naklade v mestu Celju. Obdobjevalo se bo nekatero na celjskem kolodvoru natovorjeno blago, za koje se uporabljajo v prvi vrsti občinske ceste v celjskem okolišu.

— **Cestna naklada.** Mariborski veliki župan je s odlokom z dne 31. maja t. l. dovolil pobiranje cestne naklade v mestu Celju. Obdobjevalo se bo nekatero na celjskem kolodvoru natovorjeno blago, za koje se uporabljajo v prvi vrsti občinske ceste v celjskem okolišu.

— **Statistika umrlih.** Meseca maja je umrlo v mestu Celju 7 oseb, v javni bolnici 29, v vojaški bolnici pa 2 oseb skupaj 38 oseb.

— **Kretanje nalezljivih bolezni** v mestu Celju od 25. maja do 1. junija. Trebušni tifus: nanovo obolel 1, ostane v oskrbi 1. Skrlatica ostalo 8, nanovo obolela 2, ostane v oskrbi 10. Meningitis cerebrosplin. eped.: ostal 1, ostane v oskrbi 1.

— **Na deski in dekliški meščanski šoli** v Celju polagajo privatisti razredne izpite dne 11. junija od 8. dalje.

IZ MARIBORA.

— **Mesne spremembe** pri mariborski oblasti. Vaš dopisnik je dobil od zanesljive strani glede imenovanja novega velikega župana še te informacije: Z imenovanjem novega velikega župana se predvsem združene tudi osebne spremembe na vodilnih mestih pri oblasti sami. Imenovanje dr. Pirkmajerja za naslednika dr. Ploja ni presenetljivo. Dr. Ploj je bil priljubljena oseba in je imel med klerikalci edinega mu sicer najbližje stojičega nasprotnika v dr. Koroscu. Danes je najbrže tudi temu žal, da je ves čas delal na odstranjenju dr. Ploja vsaj iz Maribora, makari na isto mesto v Ljubljano. Tu na Stajarskem mu je bil nevaren baš radi slogaštva. Dr. Ploj je bilo to rovanje za kulisami znano in se mu je ogabalo tako, da mu je vlada le vstrgala, ako ga je razrešila tega kočljivega mesta. Dr. Pirkmajerja že vnaprej obžalujemo, kakor je sicer osebno priljubljen. Imel bo zasliobno edinole na pristaših Pribečev JDS.

— **Josef Schusteritsch Marburg a. d. Drau.** Na Glavnem trgu se je po prevaratu etabliral trgovec z manufakturo Josip Šusterič. Čeprav se je vedelo, da je mož satjati svojo slovensko mater, se ga je podpiralo celo od slovenske strani. Ker je bil mož izpocetka še pohleven. Komaj se je dobro vrdil, je že pokazal svoje pravo mišljenje. V njegovi trgovini je moral izgovoriti slovenski jezik. Ta drznost je šla tako daleč, da namenoma ne odgovarja slovensko na slovensko vprašanje. Predrznost je šla dalje. To se najbolj vidi iz ovojev, ki jih je dal napraviti in na katerih je vzpostavil stari »Marburg a. d. Drau«. Čudno ne, da obrtna oblast sploh kaj takega dopušča, če že ne drugo, vsaj »Marburg a. d. Drau« bi se ne smel nekanzovano tiskati ob času, ko se celo nemško inozemstvo poslužuje imena Maribor.

Gospodarstvo.

Dr. Konrad Vodušek.

Potrebno opozorilo.

Da pri našem, posebno slovenskem izvozu igra les veliko, mogoče najvažnejšo vlogo, je splošno znano dejstvo. Da moramo skušati na vse načine, ta naš lesni izvoz vzprijeti velike tuje konkurence ohraniti in če le kakim mogoče pomnožiti, je tudi splošno znana skrb naših lesnih producentov, naše države in njene uprave. Je tedaj zelo važen vsak predpis in vsaka naredba, ki se tiče tega izvoznega blaga, njegovega ravnanja in zlasti tudi carinjenja. Kakor znano je naša država zavzela po prejšnjih sistemih v zadnjem času stališče, da je izvoz obdelanega lesa oprostita vsake carine, med tem ko je za surovo blago ali povsem neobdelani les predpisana primerna izvozna carina. S tem se je hotelo doseči dvojni uspeh. Izdelano ali komercialno blago naj prestopi brez vsakega motenja ali podražanja naše meje, da v inozemstvu tem lažje in uspešneje konkurira z drugim lesom, ki se ga pač ne manjka na svetu in v Evropi.

Predno pa naš les prestopi mejo na potu v inozemstvo, naj se obdelava doma. In to delo na našem lesu naj opravijo naši delavci. O tem obdelavanju lesa pri nas doma smo že večkrat pisali in znano je mnenje naših posameznih lesnih strokovnjakov, ki že leta in leta trdijo, da je vzprijeti velikega našega lesnega bogastva najnujnejša reorganizacija lesnega obdelavanja po zahtevah in načinih svetovnega trga. Naš vse preveč res po domače obdelani les vsaj do sedaj ni imel in nima pravega in tištega pristopa, ki bi ga potrebovala naša sicer izvrstna kvaliteta. Ne vemo, če se je v tej zelo potrebni smeri sploh že kaj ukrenilo, zlasti glede najširših in zlasti tudi pripravejših krogov prepotrebne recimo produkcijsko-tehnične izobrazbe.

Upamo pa, da se prav sedaj, ko so naše slovenske in jugoslovenske lesne usance takorekoč na porodu, premaknemo od te mrtve točke. Res je sicer, da imamo pri nas še prav mnogo takih in enakih mrtvih točk, ki nas pač prav nič ne motijo v našem — mrtvi. Toda misel sama, da bi pri ogromnih množinah našega lesa skoro vsepovsodi v naši kraljevini z modernim, svetovnemu povpraševanju povsem in do zadnje pike in grče ustrezajočimi načini našega kolikor toliko recimo — mesto prave besede — preprostejšega izdelavanja zdravega našega lesa dosegli lahkolikar toliko večje cene, širše odjemalske terene in mnogoštevilnejše kupce in reflektante; ta sicer malo dolga misel sama po sebi mora prejeti ali slej vso našo produkcijo napotiti na moderno, najmodernejšo pot lesne obdelave in izdelave.

No in vse to delo naj štiti in zagotovi še dalje pametna opravičeno egoistična carina. Kajti tudi pri nas vstaja in se širi tista skoro nerazumljiva, po cel Evropi razširjena in razporedena pošast, namreč brezposelnost, pomanjkanje dela in zaslužka. Baš pomanjkanje z delom priborenega vsakdanjega kruha je tista iskra, ki uživa in kaj lahko užije in je tudi že užgala največje plamene in požare.

Splošna in v tolikih ozirih utemeljena je dolžnost vsake in tudi naše države, da skrbi za delo in zaslužek svojih državljanov. Je to mestoma in časoma težka naloga, posebno dandanes pri visokih povojnih, skoraj le nič omajanih cenah blaga in dela. Zategadelj je treba izrabiti vsako priliko, da se delo pribori in ohrani domačemu našemu delavcu, ki je že pred vojsko vspricho slabega zaslužka vedno stal z eno nogo v Ameriki, če si je le mogel prihraniti potne stroške. In ker ima vsakdo na tem svetu pravico do poštenega dela, da more tudi pošteno živeti, mora tudi naša mlada država pri vsaki priliki vpoštevati to sveto ali človeško pravico štiti in varovati pri vsaki priliki ter tudi glede zaposlenosti urediti svojo pravo politiko dela.

Zategadelj bi bilo mogoče treba vpeljati v splošno našo korist še strožje nadzorstvo ravno pri izvozu in izvoznici carini lesa. Kajti prišli smo menda tako daleč, da se že tudi neobdelani les, ki je carine prost, izvažna na recimo navidez obdelani način. Mnogi izvozniki so si namreč začeli zoper carino pomagati s temi, da kole ali hlode samo malce obrežejo ali narežejo ob straneh, ne da bi jih v resnici zrezali v carine prosti rezani les. In tak obrezani les potem odpošiljajo za rezano robo brez carine čez mejo. Kako je pri nas kaj takega mogoče, se nikar ne poprašujmo. Kedo bo vedno prepeval isto pesem? Res pa je, da za tak obrezan les naša država ne prejema nikake carine. Ves ta les sam pa se potem še le v inozemstvu lepo in pravilno razreže. In to delo opravijo inozemski delavci, medtem ko morajo naši ljudje križem rok mirno gledati, kako se naši koli in debeli hlodi mesto na naše žage vozijo na postaje, da jih v tujem svetu Bog

ve kje zrežejo tuje žage in tuje roke. Če pomisliš vse to in se spomniš ogromnih naših gozdov in lesnih zakladov, ti postane takoj prav zelo jasno, koliko — ne samo lesa —, ampak tudi dela in zaslužka se na ta najnujnejše spremembe potrebni način izvažanja dan na dan iz naše države in naše že občutne nezaposlenosti.

Kaj more zahtevati industrijec in obrtnik od velesojma?

Po končani vojni je nastopila doba gospodarske obnove in je pričela industrija, obrt in trgovina polagoma zopet oživljati. Gospodarski krogi, ki so se mučili, najti pota in sredstva, da bi pospešili to oživljenje, so se oprijeli starega preiskusnega sredstva, prirejevanja velesojmov.

Velesojem naj ob gotovem času in na določenem mestu zbere kar največje število konzumentov in producentov, ki naj med seboj ustvarjajo trajne trgovske vezi in sklepejo kupčije. V zavesti, da je taka institucija neobhodno potrebna, zlasti za industrijsko najbolj razviti del naše države, so ustanovili dalekovidni zastopniki slovenskih gospodarskih krogov leta 1920 v Ljubljani prvi jugoslovenski vzorčni velesojem. Kasneje pa je prišlo nekako v modo prirejevanje manjših razstav. Priredilo se jih je nebroj tudi v naši državi, a so vse, deloma vsled pomanjkanja predpogojev, deloma vsled nepravilnega razumevanja stvari, več ali manj z neuspehom zaključile. Najobčutnejšo škodo pri tem je imel razstavljalec-prodajalec, ki je žrtvoval dragoceni čas in denar neplodni stvari. Bridko je bil razočaran tudi obiskovalec-kupec, zlasti, če je prisel iz oddaljenih krajev, ker niso bile njegove s potovanjem zvezane žrtve v nikakem skladu z vsem, kar je nudila taka miniatura razstava.

Ne nameravamo razpravljati o številnih predpogojih, ki so potrebni za prireditve velesojma v večjem stilu. V veliki meri je odvisen uspeh od priznanja in priljubljenosti institucije ne samo v ožji, temveč tudi v širši domovini in inozemstvu, skratka od tradicije. Razstavljalec in kupcem se mora nuditi kar največ mogoče, jih popolnoma zadovoljiti; k vsemu temu pa je potreben kapital. To se je v polni meri posrečilo ljubljanskemu velesojmu, ki je danes poznat širom Evrope in tudi v prekomorskih državah in ki uživa že danes najboljši sloves. So to sadovi štiriletnega organiziranega dela in težkih denarnih žrtv, h katerim so prispevale naše širokopotezne narodnogospodarske ličnosti in deloma država.

Velesojem ali podobna institucija mora poleg drugih ugodnosti nuditi razstavljalcem prikladne razstavne prostore, ki so zaradi lažjega pregleda edino možni v specijalnih zgradbah.

Nad vse važna naloga vsakega sejma pa je, da privabi v čim največjem številu kupce in interese. Za to je treba velikopotezne reklame in propagande, ki velja danes milijone. Potrebno je tudi vsestransko izšolanje in obraženo upravno osebje in organizirano delo. Vsega tega danes nove institucije ali sploh ne zmorejo, ali pa so primorane iskati si ogromnih kapitalov, ki jih je le pod težkimi pogoji dobiti v sedanjih denarnih krizi. Prirejevanje lokalnih razstav večjega obsega je torej zelo problematične vrednosti.

Nuditi industrijci in obrtniku, da z izgubo časa in občutnimi denarnimi izdatki svoje izdelke razstavi, hkrati pa ne preskrbeti ji interesov, ker za to manjka ali dobre volje ali moči, — je nemoralno.

Reklama in propaganda je zlasti v današnjem času splošne stagnacije in gospodarskega boja vsakemu podjetju prepotrebna. Vsak industrijec, obrtnik, ki se poslužuje velesojma res dobrega renomeja, mora uvideti neprecenljivo korist, ki mu jo nudi taka razstavna institucija s svojo sistematično, vsestransko razvito, ogromno reklamo, saj more samo od nje pričakovati uspehov in interesov. Institucijo velesojma moramo zatorej definirati tudi kot organizirano skupno reklamo vseh razstavljalcev v prid vsakemu posamniku.

Ljubljanski velesojem, za čigar ugodni potek so dani vsi predpogoji, se ne straši izdatkov za največkopoteznejšo reklamo in koncentracijo vseh pridobitvenih krogov in konzumentov cele države na enem samem mestu. Da je edino le taka koncentracija plodna in v prid celokupnemu narodnemu gospodarstvu zlasti Slovenije, so uvideli vsi prvi gospodarski strokovnjaki. Odpasti morajo vsi oziri na lokalni patriotizem in vsaka sentimentalnost, ki je gospodarski boj ne pozna; združiti je treba vse naše moči in ne cepiti jih. To nalogo si je zadal velesojem v Ljubljani in se ne bo strah nobenih potov in sredstev, da doseže

svoj cilj v prosep ter povzdigo narodovega blagostanja cele države, osobito Slovenije.

KOSTITUIRANJE BORZNEGA SVETA.

Borzni svet Ljubljanske borze za blago in vrednote je imel včeraj redno sejo, v kateri se je izvršilo konstituiranje borznega sveta. V upravni odbor so izvoljeni poleg predsednika g. D. Hribarja ter podpredsednikov gg. Iv. Kneza in A. Praprotnika sledeči borzni svetniki: gg. dr. Fran Černe, Jean Pollak, Janko Jovan in dr. Fran Windischer. Za organ borze se je določil na predlog g. dr. Frana Windischerja »Trgovski list« v Ljubljani.

— E Napredek v stavbeni stroki. Pri moderniziranju naših mest in kanalizaciji igrajo velikov logo betonske cevi. To blago se je do sedaj izdelovalo pri nas doma na modele s ročnim delom. Ker pri najskrbnejšem delu ni mogoče izgotoviti brezhibno blago in upoštevajoč drage delavske sile je napravila tvrdka Jos. Čihar v Ljubljani velik korak naprej, s tem, da si je napravila nov modern »Vulkan«-stroj, ki ji omogoča napraviti v kratkem času velike množice tega blaga. Kapaciteta je toliko, da produkcija zadošča potrebi cele Slovenije. Nižji produkcijski stroški omogočajo tvrdki oddajati blago nizko pod dnevno ceno. Cevi, ki se razpečavajo pod imenom »Vulkan«, se odlikujejo po izredni trdnosti, stene cevi so gladke, kakor glazirane in radi tega nepremočljive. Stiki so zelo natančni, kar omogoča brezhiben odtok, da ne zaostaja v ceveh nikako blato. Blago je tudi lažje, kar je važno pri današnjih visokih transportnih stroških.

— G VI. mednarodni velesojem v Padovi od 5. do 19. junija t. l. Opozorjamo na izredne ugodnosti, katerih so deležni obiskovalci Padovskega velesojma. Italijanska konzularna delegacija v Ljubljani je pooblašena izgotoviti »viza« po polovični ceni tj. 85 Din in italijanska kakor tudi naša železniška uprava je dovolila obiskovalcem 50% popust v vseh vlakih (razen S. O. E.) in vseh razredih. Legitimacije se dobe v uradu ljubljanskega velesojma.

Turistika in sport.

— Binkoštni nogometni turnir. Na oba binkoštna praznika se vrši na igrišču SK Primorja, Dunajska cesta nogometni turnir med prvimi moštvi SK. Ilirije, Hermesa, Jadran in Primorja. 8. junija nastopita najprvo Jadran in Primorje, nato sledi tekma Hermes Ilirija. 9. junija pa igrajo zmagovalci teh tekem med sabo zaključno tekmo. Tekme začne oba dneva točno ob pol 17. uri. Za tekmi vlada veliko zanimanje. Vsi klubi nastopijo naravno v svojih najmočnejših postavah in želja po turnirski zmagi bo navdušila vsa štiri moštva, da igrajo z največjo požrtvovalnostjo, elanom in energijo. Ilirija nastopi s svojimi priznanimi internacionalci, Hermes se nahaja na višku svojega letošnjega znanja, Jadran se je znatno ojačil, tudi Primorje je v zadnjem času napredovalo. Turnir bo nudil nekako klasifikacijo moči poedinih ljubljanskih klubov sredi letošnje pomladne sezone. Pred prodaja vstopnic v Severjevi trafiki, Selenburgova ulica.

— Lahkotletski SK. Primorja Pozivamo spodaj imenovane gg. atlete, da se jutri, v nedeljo 8. junija točno ob 9. uri radi stafe tekozi mesto zglasijo pri načelniku lahkotletne sekcije v Narodnem domu. In sicer gg.: Deveta, Miani, Modic, Valtrich, Perpar, Jančigaj, Koh, Slamič, Glavaški, Bizjak, Vindič, Erman. Reditelj: Saksida, Pegan, Ternove, Sancia G. Umnik, Karadžole, Podobnik, Birs, Dvogan, Ravnikar, Stofa. Atleti naj brezposojno prinese s sabo telovadne opate. — Sanci.

— Planinski Vestnik. Prinaša v junjski številki tole vsebino: Dr. Klement Jug: Plezalne ture v vzhodnih Julijskih in v Kamniških planinah. — Janko Mlakar: V Visokih Turah. — Nesreča pod Triglavom. Čez hrib in dol: Izpod Triglava. Obzor: Prva izložba Srpskog Planinsko Društva v Beogradu. — Patron planincev. Sv. Bernard. Spomin iz svetovne vojne. — Društvene vesti. Naše slike.

— Našel se je zlat pretan dobil se Ulica na grad št. 11.

Borilcu za svobodo.*)

(Stanku Žnidaršiču, † 1. 6. 1924.)

Ti pal si pod zločinsko roko,
a s Tabo pal ni Tvoj program —
Tja k solncu plapolata visoko
zastava Tvoja — sveta nam!

Na tej zastavi je prisega
svobode naše in krvi;
tam iz noči se k nam razlega,
buči kot grom v prihodnje dni:

Črti svoboda naša tmine,
ljubezni plamen v Bogu vžgan;
nam svet oltar je domovine,
na njem mi zibelj noč in dan!

Oj, kviška bratje! K solncu plava
naj z orlom duh naš gre v polet —
Borilcem za svobodo — slava!
izdajnik pa — proklet, proklet!!

Naj zbegam v brezno se zarije,
tam Jude naj ga grize vesti;
sramota naj v uho mu bije,
na prsa pada težka pest...

A mi svobodnih misli bratje
naprej, ni s solncem ne v zatoni;
ko boj končan bo, pa kot svatje
na gostbo slavno — v Maraton!

Ti pal si pod zločinsko roko,
a s Tabo pal ni Tvoj program —
Tja k solncu plapolata visoko
zastava Tvoja — sveta nam!

*) To pesem je nam poslal prijatelj onkraj meje.

REMINGTON
Mod. 12. - Prvovrstni neslišni ameriški pisalni stroj.

Franc Bar Ljubljana
Cankarjevo nabrežje 5. Tel. 407
Bogata zaloga vseh v to stroko spadajočih potrebščin. 3878

Društvene vesti.

»Slovensko lovsko društvo«

vabi svoje tovaršice in prijatelje na letošnje

TEKMOVALNO STRELJANJE.

Streljanje se vrši pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizijske oblasti generala Drag. Stojanovića 15. junija t. l. na vojaškem strelišču. Začetek tekme ob 9. dopoldne. Dopoldne so vojaške tekme, tekma na bežečega jelena in divjega lovca. Druge tekme se nadaljujejo ob 14. popoldne. Natančni spored in pravila so bila priobčena v letošnji številki 9, 10 »Lovca«.

Darila.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca maja 1924 sledeče prispevke:

I. Podružnice: Zalec, 2. 100 Din, št. Vid-Grobelno 311, Sv. Jurij ob Ščavnici 60, Rajhenburg 1902.05, Kranj, 2. 875, Velenje 350, Kočevje 295, Sv. Lenart 200, Ribnica na Pohorju 90, Ljubljana, Šentpeterska, 2. 5507, I. mestna 2. 18 Din, skupaj 9708.05 D.

II. Nabiralniki: gost. št. Vid-Grobelno 45 Din, podr. Ribnica na Pohorju 21.65, A. Lukež, Ljubljana 24 Din, skupaj 90.65 Din.

III. Dr. Ivana Tavčarja sklad: Podruž. Rajhenburg 120 Din.

IV. Razni prispevki: Posojilnica Črnomelj 50 Din, šolska mladina v Vidoncih 80, šolska mladina v Škocijanu (Dol.) 62, dr. Otokar in Zinka Rybač, Beograd 100, Uprav. Slov. Naroda, tu 650, J. D. S. 25 Din, skupaj 967 Din. Vsota vseh prispevkov 10.885.70 Din.

Najnovejša poročila. Shodi in manifestacije prepovedane.?

— Beograd, 7. junija. (Izv. Ob 13.) Kakor izve vaš dopisnik na merodajnem mestu, prevladuje v vladnih krogih v svrhu pomirjenja duhov radi trboveljskih dogodkov namen, da se prepovedajo vsi shodi in manifestacije, ki so v zvezi s trboveljskimi dogodki.

Čaruga pred sodiščem.

O silek, 6. junija. Današnja razprava se je pričela kot običajno ob 9. dopoldne. Kot priča je bil zaslišan orožniški narednik Stjepan Balatinec, ki je decembra meseca preteklega leta v Vinkovcih Čarugo izsledil in aretiral. Priča je izpovedal sledeče: Dne 22. decembra 1923. sem prišel v Rakovce, kjer sem preiskoval neki požig. Čul sem tedaj, da zahaja k beraču Rupčiću nek vojaški liferant po imenu Mile Barič. Radi tega sem Rupčića zaslišal tozadevno. Rupčić je priznal, da bliva Barič pri njemu. V meni je nastajal sum, ki se je še povečal, ko so mi javili, da je Barič zelo eleganten človek, da pa spi na podstrešju Rupčićeve koče. Razven tega sem čul, da je Barič zaroben z Mando Smolčićem. Poiskal sem rodbino Smolčić, ki mi je potrdila zaročilo njih hčerke z Baričem. Pokazali so mi tudi Baričev fotografijo in zaročni prstan. Odločil sem se, da pošlem Bariča v Vinkovcih. Na neko tozadevno vprašanje se mi je odgovorilo, da Barič živi pri mesarju Marku Drezgiću. Odsel sem v hišo omenjenega mesarja, kjer sem našel spečega Bariča. Zbudil sem ga, kakor se mi je legitimiral kot Nikola Drezgić. Odpeljal sem ga nato na orožniško postajo, kjer so bili že zaprti drugi sumljivi individui. Med temi so se nahajali tudi Krmpotić, Prpič, Marko Drezgić. Na postaji sem jih ukanil. Skril sem pod posteljo enega mojih ljudi in sem pustil zadnje tri v sobo pripeljati. In tedaj so se izdali. Smolčićeva mi je tudi povedala, da sta Barič in Drezgić prišla nekega dne popolnoma zamazana in nosila sta težko obložene nahrbtnike. V nahrbtnikih so se nahajale uniforme. Nato sem zasliševal Prpiča, ki mi je priznal roparski napad v Ivanovem. Po dolgem zasliševanju vseh aretirancev smo končno uvideli, da imamo opraviti s dobro organizirano roparsko tolpo. Naš sum, da imamo opraviti s Čarugo, je bil potrjen, potem ko je Dronjak na svit naših razkrilnikov tega.

Za Balatincev je bil zaslišan priča Peter Ofkic, ki pa ni izpovedal bistvenega. Razprava se se je nadaljevala popoldne.

Orobiž.

• Policijski šef zločincev. V Richmond City v Zedinjenih državah je bil obsojen na 20 letno ječo v Sing-Singu šef tamonjske policije Harry Hoffman, ki je onečastil in posilil veliko žensk. Svoje žrtve je lovil ponavadi ob hudih urah s avtomobilom. Na cesti je ponujal damam avtomobil na razpolago, nakar je dirjak svoje žrtve v avtomobilu napadel in zlorabil. Končno so mu prišli na sled, ko je eno svojih žrtv zabodel s nožem.

Ljubavni roman turškega princa v Budimpešti.

Listi iz Budimpešte poročajo o ljubavnem romanu med turškim cesarskim princem in neko artistinjo. Pred mesec je prišel pregnani princ Abdul Kadir v Budimpešto, kjer se je nastanil s svojimi tremi ženami, štirimi otroci in več tajniki v enem najlepših hotelov. Meseca maja je začel nekega dne v plesni lokal Cercle des Etrangers, kjer mu je izredno ugajala tam nastavljena poklicna plesalka, 17 letna Irena Waldonis. Princ se je seznanil s njo in se strastno zaljubil. Končno ji je stavil ponudbo, če postane njegova četrti žena, v kar je plesalka privolila. Poroka se je vršila po mohamedanskim običajih. Ostale tri žene so bile zadovoljne s svojo novo konkurentinjo.

Zmaga dolgoletnega izkustva

Tretjič
kakor v letu 1922 in 1923 zmaga odino in pridobi darilo
Coupe Challenge du Tour de France
4/10 HP — kvadrileta

Peugeot

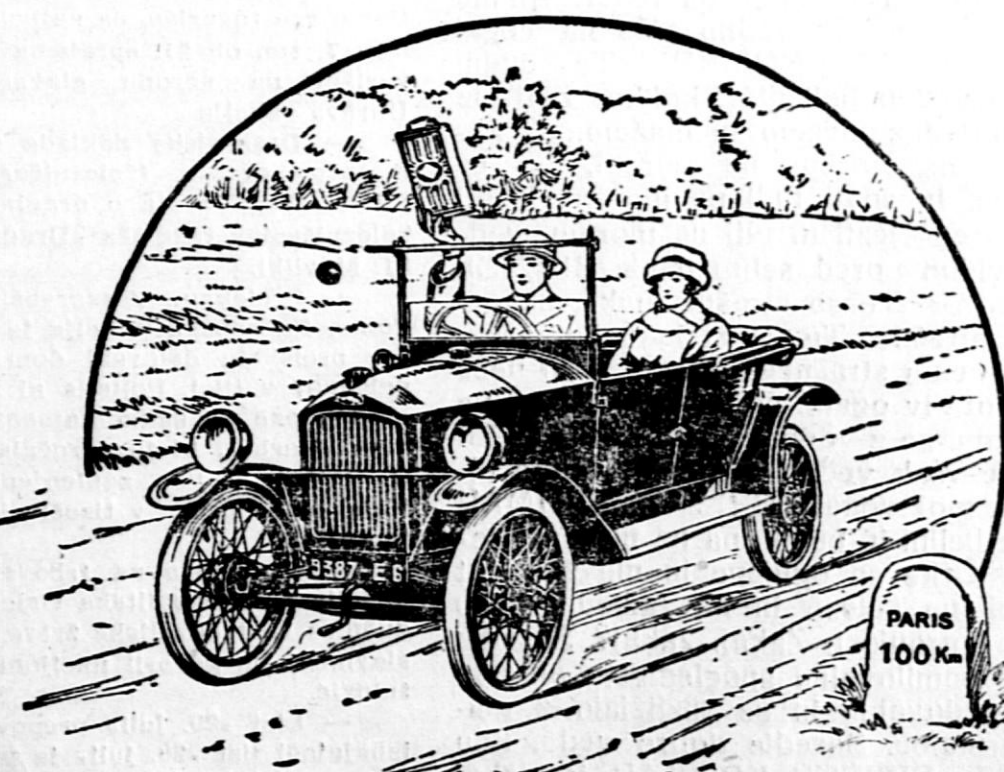
V največji evropski kvalitetni vozniki na 4900 km

Tour de France

dospe na cilj brez kazni moštvo Peugeot
6 voz na startu — 6 voz na cilju

Glavne zastopstvo Peugeot: O. ŽUŽEK,
Ljubljana, Sedna ul. 11 — Tel. inter. 461

Poraba 5 litrov na 100 km garancirano

Poraba 5 litrov na 100 km garancirano

**Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačilo se
vnaprej.**

MALI OGLASI

**Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—**

Službe

Hišnica,
samostojna, poštna, ki
ima čez dan kako drugo
službo, se sprejme. —
Naslov pove uprava »Slo-
v. Narod«. 3877

Potnika,
v Sloveniji dobro vpelja-
nega — sprejme takoj
tvrdka — Henrik Kenda,
Ljubljana. 3676

Iščem šiviljo,
dobro izurjeno, za perilo
in obleke za na dom. —
Ponudbe pod »Dobra šil-
vilja/3874« na upravo »Slo-
v. Narod«. 3874

Gospodična
če stanovanje s hano
pri bolni družini. — Po-
nudbe pod »Mira/3825«
na upravo »Slovenskega
Naroda«. 3825

**Jelonoša
(donašalec jedi)**
se takoj sprejme. — Na-
slov: Josip Mastnak, ho-
tel »Sloven«, Ljubljana.
3809

Strojevnik,
izurjen, večja slovenske
in nemške stenografije —
se sprejme takoj v Ljub-
ljanski pisarno. — Po-
nudbe pod »Dr. L./3881«
na upravo »Sloven. Nar.«.

Učenka
s potrebnim ljudsko šolo,
se želi izučiti v trgovini
manufakturne blaga ali
v mešani trgovini. Cenj.
ponudbe na: Jeršič, Za-
greb, Trg. N br. 3. 3900

**Knjigovodna
bilancist,**
in korespondenčna dela
prevzema za nekoliko ur
dnevno izvežban knjigo-
voditelj. — Cenj.
ponudbe pod »Točnost
3813« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3813

**Knjigovodna
bilancist,**
ob enem korespondent,
z znanjem več jezikov ter
z daljšo prakso — išče
stalno službo. — Cenj.
ponudbe pod »Perfektne
3812« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3812

Deklica,
pošteno, resno, solidno, ki
zna kuhati in v redu
opraviati vsa druga hiš-
na dela, sprejme mašina
roditelja. — Dobra plača
in dobro ravnanje. — Po-
nudbe na: Irena Ball,
Karlovac. 3893

Gospodična,
inteligentna, išče službo
v lekarni. Bila je že v le-
karni nameščena: večja
slovenskega in nemškega
jezikla ter deloma tudi
hrvatskega. — Ponudbe
pod »Lekarna/3876« na
upravo »Sloven. Narod«. 3876

Priden sluša
išče službo v kakšnem
gradu ali hotelu. Služil
je že pri bolni gospodi
in ima najboljša spriče-
vala. Razume vsa hišna
in tudi vrtnarska dela.
Zna tudi dobro kuhati:
ker je samec, sprejme
službo v vsak kraj. —
Pismene ponudbe pod
»Sluga/3823« na upravo
»Sloven. Narod«. 3823

Uradnik

z večletno prakso, popo-
loma vešč slovenskega in
nemškega jezika in kore-
spondence, knjigovodskih
in drugih pisarniških del
— išče službo. — Cenj.
ponudbe pod »Pomoč v
bedi/3832« na upravo »Slo-
v. Narod«. 3832

Gospodična,

mлада, inteligentna, išče
radi osamelosti v Zagre-
bu poznanosti istotake
gospodične, gospoda ali
boljšega planinskega dru-
štva za skupne izlete v
slovenske planine. — Sa-
mo boljše osebe naj poš-
ljejo prošim cenj. dopise
na naslov: Vida Rosa,
Zagreb, poste restante,
Glavna pošta. 3901

Perfektno nemško-franco-
skega, po možnosti tudi
arabskega

korespondenta,
stenografa in stroje-
pisca za izvozno trgovino išče-
mo. — Istotake sprej-
mo mlajši človek, dober
poznavalec gob in več
sušenja in kupovanja
istih. Prednost ima oni,
ki ume dobro sušiti sadje
in pripravljati »prince-
le« (olupljene slive). Hrana
in stanovanje v hiši. —
Ponudbe s spričevali in
zahtevno plače je poslati
na: N. A. Jovanović, Va-
ljevo, Srbija. 3896

Prodaj

kuhinska oprava
(kompletna) se prodaja
po nizki ceni. — Gorenc,
Dunajska cesta 35. 3915

Motorno kolo,
lahko, v zelo dobrem sta-
nju, se prodaja. — Linhar-
tova ulica št. 16. 3860

Vrtni stole
prodaja najceneje —
Rožman & Komp. —
Ljubljana, Mirje 4. 3851

Divan
(tudi za ležanje) se ceno
prodaja. — Florjanska uli-
ca 13/1 (od 10. do 3. no-
poldne). 3890

**Deset otroških
vozičkov**
prav poceni naprodaj. —
Ljubljana, Zvonarska uli-
ca št. 1. 3468

Automobil,
štirisedezni — znamke
»Puch« 9/23 HP, zelo
dobro ohranjen, se pro-
daja. — Ljubljana, Trža-
ška cesta 45. 3739

**Prodajam drva
za kurjavo**
(odrezki od žage in par-
ket) in žaganje od trde-
ga lesa, dokler traja za-
loga — po znižani ceni.

Dve moški kolesi
(navadno lahko in dirkal-
no), skoraj nova, — se
ugodno prodajata. — Na-
slov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 3867

Prvo vrstno seno
za krave (3000 kg) z de-
teljo mešano, za konje
(3000 kg) prodam takoj
ob kolni pristopitvino na
dom 1. — Din kilogram.
Pri odvzemu cele množi-
ne popust. — Vodšek,
Rožna dolina 195. 3855

Proda se :

**Pisalni stroj »Curier»,
telefonski aparat, omara
s predali, stroj za perfo-
riranje in kopirna preša
z mizo. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 3902**

**Eno moško in
eno žensko kolo**
v dobrem stanju — sta
naprodaj pri Ivan Biten-
cu ključavničarju, Primi-
skovo pri Kranju. 3886

Kužim

**Gostilničarjem
in restavratorem**
se priporoča za nakup
papirnih servietov tvrd-
ka M. Tičar, Ljubljana. 3592

Jamska sesalka,
rabljena, na dva cilindra,
za ročni pogon in celi
dve coli — se kupi. —
Ponudbe pod »Rudar-
sko podjetje 21/3913« na
upravo »Sloven. Narod«. 3913

Halol

Kupujem in plačam po
najboljših cenah stare
obleke, čevlje in pohištvo.
Dopisnica zadostuje, da
pridem na dom. — A.
Jurečič, Ljubljana, Sv.
Jakoba nabrežje 31. 3905

Okrogel les,
hlode vseh vrst lesa in v
vsaki množini — kupuje
po najvišjih dnevniš-
nih cenah parna žaga V. Scag-
netti, v Ljubljani (za go-
renjskim kolodvorom). 3701

**Kože — zaičje,
jazbečeve**
in od druge divjadi —
kupuje za inozemstvo v
vsaki množini D. Zdra-
vič, trgovina usnja, Ljub-
ljana, Sv. Florjanska ulica
št. 9. 3562

Kužimo oglje
Ia bukovno, suho, vsako ko-
ličino za dobavo čez celo
leto; vagon obmeina po
staja. Plačamo 120 Din
po kvintalu. — Ponudite
nam drva, železniške pra-
ge, med spomladanske
gobe itd. — Kmetijsko-
Trgovsko Društvo, Trie-
ste, Via Raffineria 4. 3872

**Kupujem
okrogel les**
(hlode) za žago od vseh
vrst listnatnega drevesja,
posebno hrast in bu-
kev — vedno vsako
množino po najvišjih
dnevniških cenah Ozira se
le na ponudbe z navedbo
cene, množine in kva-
litete, franko vagon nakla-
dalna postaja. — Ivan
Šiška, tovarna parket
in parna žaga, Ljubljana,
Metelkova ulica 4. 3627

Stanovanja

Lepo stanovanje,
solončno, suho, z električ-
no razsvetljavo, se zame-
nja za primerno v sredini
mesta; da se tudi nagra-
da in stroški se povrnejo.
— Ponudbe pod »Stano-
vanje/3888« na upravo
»Sloven. Narod«. 3888

Meblovano sobo
s posebnim vzhodom in
električno razsvetljavo —
iščem s 1. julijem. — Po-
nudbe pod »Mir/3853« na
upravo »Sloven. Narod«. 3853

V novi vili
se oddaja takoj 1—2 me-
blovani sobi s balkonom
in kopalnico. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3904

**Brezplačno
stanovanje**
dobi vpokojene — brez
otrok — ki ima veselje
do vrta. — Naslov pove
uprava »Sloven. Narod«. 3892

Meblovano sobo
s posebnim vzhodom, sre-
di mesta, išče boljši go-
spod za takoj. — Ponud-
be s ceno pod »V. B.
3908« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3908

Stanovanje
(dve sobi s kuhinjo) v
Ljubljani — se zamenja za
stanovanje v Ljubljani.
Ponudbe pod »Stanovanje
10/3906« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3906

**Proti nagradi se zamenja
stanovanje,**
obstoječe iz sobe, kuh-
nje in pritlikin z enakim
ali večjim na periferiji
mesta. — Josip Jesh,
Vodmat, Poljska cesta 25
3875

Stanovanje
(2—3 sobe, kuhinja, pri-
tlikline) — išče do 1. sep-
tembra zakonski par brez
otrok v okolici Ljubljane.
Kamnika, Kranja ali
Celja. — Ponudbe pod
»Učitelj v pokoji/3831«
na upravo »Slovenskega
Naroda«. 3831

**Sobna in
iščem stanovanje**
v novi ali stari hiši. Dam
tudi dobro nagrado do-
stojnemu, kateri mi isto
prekupi. Potrebno je naj-
manj tri sobe s pritlikli-
nami. — Ponudbe pod
»Prilika/3920« na upravo
»Sloven. Narod«. 3920

Nepremičnin

Trgovina ali hiša
na prometenem kraju se
išče v najem za takoj ali
s 1. jan. 1925. — Ponud-
be pod »Plačam takoj
3854«. 3854

Industriji nozor
Proda se velika vodna
moč, pet minut od glavne
postaje. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 3744

Pekarna,
dobro ideoča, s stanova-
njem, se odda takoj v
najem radi bolnosti. —
Ponudbe pod »Dobro ideo-
ča/3889« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3889

Zaman se trudite
s prodajo vil, stanovanj-
skih, trgovskih in obrt-
nih hiš, kmetijskih pose-
stev, graščin, žag, mli-
nov, stavbnih parcel itd.,
ker kupci se oglašajo
stalno le pri »Posest-
ke, Realiteta pisarna, d. z.
o. z., Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 24. 3770

Trgovina

na prometnem kraju v
mestu ali na deželi; tudi:
z gostilno — vzajem v
najem. — Ponudbe pod
»Trgovina/3816« na upr-
»Sloven. Narod«. 3816

Hišo v Ljubljani,
tudi predmestju, vsaj s
1. oktobrom t. l. prostim
stanovanjem — kupi Pri-
morec. — Ponudbe pod
»Primorec/3882« na upr-
»Sloven. Narod«. 3882

Trgovina
z mešanim blagom, naku-
povanje poljskih pridel-
kov in jajc, v prometnem
trgu na Dolenjskem — se
oddaja v najem s stanova-
njem. Le financo zmožni
naj se obreže na trdnico
M. Šbil, Mokronog. 3873

Trgovina
z mešanim blagom v le-
pem industrijskem kraju
na Stajerskem se odda v
najem z vsem inventar-
jem za več let. — Dopise
poslati na upravo »Sloven-
skega Naroda« pod »Ugodna
prilika/3895«. 3895

Gostilna
na prometnem kraju, zelo
dobro vpeljana, v Ljub-
ljani, se prodaja ali zame-
nja za posestvo, katero
vsebuje večino gozde.
— Pismene ponudbe pod
»Gozd/3858« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 3858

**Proda se tri-
nadstropna hiša**
na zelo prometnem pro-
storu v sredini mesta za
20.000 Din. Hiša je po-
sebnost pripravna za me-
sarsko obrt. Plačilni po-
govji zelo ugodni. — Na-
slov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 3646

Gostilna
v bližini Ljubljane, dobro
vpeljana, v zelo lepi okoli-
nici, se odda na račun s
1. oktobrom t. l. Reflek-
tira se le na zanesljive,
mirne, poštene osebe, ka-
tere imajo že daljšo prak-
so. — Pismene ponudbe
pod »Sposoben/3857« na
upravo »Sloven. Narod«. 3857

Kupim vilo
z vrtom v mestu ali blizu
mesta. Ista mora obsegati
pet sob s pritliklinami
(kopalnico, sobo za po-
se, klet), vodovod, Pra-
vico takojšnje vselitve
ali vsaj v jeseni. — Pi-
smene ponudbe pod:
»Komforto na Aloma
Company, Ljubljana. 3849

POSESTVO se da v na-
jem v bližini Maribora,
ob cesti ležeče. Najem-
nina mala.

TRGOVINA na deželi s
par orali zemlje se odda
poceni v najem ali
se ugodno prodaja.

**ELEKTRO. TEHNIČNO
PODJETJE**, dobro vpe-
ljano — na veliko in
drobno. — Cena po
dogovoru.

POSESTVO, obstoječe iz
20 oravov zemlje, veli-
ke hiše; v bližini kolod-
vorov. Cena 750.000 K.

KRASNA VILA s stano-
vanjem v bližini parka.
Cena K 1.000.000.

**POSREDOVALNICA
»Rapid«,**
Maribor, Gosposka ulica
št. 28. 3898

Enodružinsko vilo
s sedmimi sobami, mo-
derno urejena, soba slu-
žkinje, velika klet, pra-
nica, 1400 m² vrta, v
najlepšem predmestju
Ljubljane — se ugodno
prodaja. Kupec dobi sta-
novanje takoj. — Poizve
se pri odvtniku Ant.
Bulovcu, Sodna ulica 6,
II. nadstropje. 3837

Prodaja tri kuća
u Bregani i Breganskom
selu

I. Kuća sa nuzgradama,
baščom i oranicom u
Bregani (Obrež) br. 30,
u neposrednoj bližini
tvornice štapa u Brega-
ni (Slovenija) — te
usred mjesta. Veoma
prikladna za trgovinu i
gostionu.

II. Kuća sa nuzgradama
u Breganskom selu br.
24 (Slovenija). U kući
nalazi se trgovina mje-
šovitim robom.

III. Kuća sa nuzgradama
i baščom u Bregani
(Hrvatskoj) uz zemal-
sku cestu Bregana Bil-
žice, na medji Hrvatske
i Slovenije.

Upititi kod Viliama Pav-
lovića, Samobor, kod Za-
greba, Šmihnova ul. 7,
svake nedelje od 9—12
sati. 3868

Školi

Trgovski lokal
v Ljubljani na prometni
cesti se išče za takoj. —
Ponudbe pod »Nujno
3840« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3840

Dopisovanje

Ženitna ponudba.
Gospodična z nekoliko
premoženjem, 44 let stara,
se želi seznaniti z gos-
podom pri 50 letih. — Po-
nudbe pod »Sreča 80
3909« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 3909

Izleti

Dva gospoda
želita delati izlete peš ali
s kolesom v damski druž-
bi. — Prijazen odziv na
upravo »Sloven. Narod«
pod »Izletniki/3864«. 3864

Halol

Pojdimo o Binkoštih v
»Grajsko klet« izvrstno
vino pokusiti ali pa po-
lijte po njega! Vsa vina
čez ulico 1 dinar ceneje.
To so: namizno, rizling,
burgundec, karminet in
dolenjski evček. — Vi-
notoč »Grajska klet« —
prejeto »Pri Fridrihu« —
Mestni trg št. 13, Ljub-
ljana. 3826

Razno

Bele obleke
za deklice od Din 60.—
naprej — nudi tvrdka F.
in I. Gorčar, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 29. 3815

Skrivnost rast las
je rešena z najnovejšim
in najbolje prizanim
sredstvom, ki po završe-
ni kurti jamči za rast in
buojnost las ter zabrani
izpadanje las. — Naro-
čila razpošila od Din 10
naprej — »Leda«, kosme-
tični laboratorij, Dugo-
selo. 3775

Seno, slama, oves,
kukuruz, moka — dobije
se najbolje na vagon —
kod M. Dimič, Zagreb,
Jurisčeva ul. 24. 3894

Kdor hoče graditi
kakršnokoli stavbo po
znižani ceni, naj piše po
pismene informacije na:
Dragotin Korošec, Reči-
ca ob Paki. 3776

Klavirje,
harmonije, godala, stru-
ne in potrebitine, na
drušno in deholo. — M.
Mušič, Ljubljana, Selen-
burgova ulica 6. 9892

**Pozor turist, lovci,
in sportniki!**
Najceneje in najsolidnejše
obleke po meri vam na-
pravi — Ante Prezelj,
krojač, Gosposvetska ce-
sta št. 16. 3624

Gostilničarji pozor
Ogrske in domače sala-
me prve vrste, kakor tu-
di polemolodski in pol-
nomastni tranisovski sir
nudi tvrdka I. Buzkolini,
Lingarjeva ulica. 3329

Ia trapistovski sir
polnomasten, Ia čajno
maslo — nudi po povolj-
nih cenah in s hitro po-
strežbo mlekarja Karlo
Laznički, Dežanovce,
Slavonija. 3745

Drva,
bukove in hrastove od-
padke od parketov do-
stavlja po nizki ceni na
dom — parna žaga V.
Scagnetti v Ljubljani (za
gorenjskim kolodvorom).

**Moške in otroške
sportne srajce**
in drugo perilo — se dobi
najceneje in najboljšo
pri »Amor«, izdeloval-
nica perila, Glince št. 20,
I. nadstropje. 3887

Krojači in šivilje!
Raznošiljam po poljubnih
modelih po meri vsako-
vrstne krojne vzorce (mu-
štre) za dame in gospode.
— Alojzij Knafelj, stro-
kovni učitelj za kroja-
štvo, Ljubljana, Križevni-
ška ulica 2/1. 3903

**Vsakovrstna
ročna dela**
vzajem v komisijsko
razprodajo v moji fili-
jalki na Bledu. — Naro-
čila je poslati na »Ate-
lie ročnih del« — Nika
Ziper, Kranj. Telefon
št. 31. 3774

Ugodna prilika!
Želim pristopiti v družbo
k večjemu trgovskemu
podjetju s kapitalom od
40.000 lit in osebni so-
delovanjem — Donisi na
upravo »Sloven. Narod«
pod »Gotova bodočnost
3869«. 3869

Jermena za cepe,
goža, biče (gažle), jer-
mena za čevlje, tržške
bičevnike, motorov (spa-
ga), šmija, čevlarsko spo-
jo, čopiče za beljenje in
pleskanje ter razne krta-
če — kupite najceneje v
veletrgovini Osvold Do-
belec, Ljubljana, Sv. Ja-
koba trg 9. 3542

**Najlepše slike na porce-
lenu, izvenredne trpež-
nosti, izdeluje v originalni
izpeljavi — znani umet-
niški zavod**

Anton Hoffmann,
Karlovi vari (Karlsbad).
Ustanovljen leta 1880.
— Naročila direktno ali
s posredovanjem infor-
macijskega biroja »Mar-
stana«, Maribor. 3598

Ivan Magdič,
krojač, Ljubljana, Gleda-
liška ulica 7 — se pripo-
roča za idočo sezono. 7236

**Trboveljski
premog in drva**
dobavlja
DRUŽBA ILIRIJA
Ljubljana
Kralja Petra trg št. 8.
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220. 372

Pozor!
Izdelujem lesno »strugar-
ske izdelke, OVALNE
OKVIRJE in vsa v to
skupino spadajoča dela po
konkurenčnih cenah. Za
ceneje ponudbe se pri-
poroča — HLUPIC KA-
ROL, strugarški mojster,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 16. 3793

Razglednice
vseh vrst, pisemski, kan-
celijski, konceptni, trgov-
ski, svilen, krep, gladni,
stekljeni, ovojni, masžob-
ni, pergament, kredenčni
in tafet (barvan) papir,
papirnat servietje, vpi-
salne knjižice, noteze ter
barvice — priporoča vo-
letrgovina Osvold Do-
belec, Ljubljana, Sv. Ja-
koba trg 9. 3543

Tančica za krste,
okrasni, mrtvaški čevlji,
žepni robci, razni trak-
vi, vezena, čipke, noga-
vice, otroške čepice, su-
kanec, moderc, vilice in
veriga, vezalke, pavola,
kvačkanec D. M. C. pre-
jca za »vezenje, lastika,
podpetiki »Eterna« in
razni gumbi vedno v vo-
liki izheri pri tvrdki —
Osvold Doblec, Ljubljana,
na Sv. Jakoba trg št. 9. 3505

**ZA zanimivo novo
iznajdbo,**

za katere je treba izpo-
ljati patentiranje v drža-
vah Jugoslavije, Bolgari-
je, Rumunije, Italije, Gr-
cije, Turčije, Madžarske
ter tam organizirati raz-

Poletne novosti za dame:

Eponge, frotir, surova svila, perilno blago itd. Izbira največja. 3444

A. & E. Skaberne,
Ljubljana, Mestni trg 10

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

čevci, stavbi, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vedovodov.

Načrtovanje, kopiranje in klesanje naprave izdelovanje posod iz pločevine za tirnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Hrastove 3553
in smrekove hlode

v dolžinah nad 3 metre in debelinah nad 30 cm

kupimo vsako množino najraje na progi Zidani most—Brežice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se hlodi lahko ogledajo, na:

And. Jakit, Krmelj (Dolenjsko)

Ploskobrusilnica

rabljena, z magn. napenjavno 300mm premera, žage (Kaltzagen) nove, revolverne stružnice, nove, majhne za množinske predmete, orodno jeklo, za en vagon 6 do 125 mm premera (Böhler, Foldi, Bleckmann), posamezni (Reib-ahlen) vseh velikosti, spirala: svedri vseh velikosti, 5 vagonov zakovic (netov) najceneje napredaj.

Richard Welch,
Wien XII., Schönbrunnerstr. 181.
Telefon 82-0-83. 3899

Ugašujem ter popravljam glasovirje in harmonije, špeciálno strokovno in cenó!

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOC 1592
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Lisičje kože
sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje — PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARJA, KRZMARSTVO IN STROJARSTVO / ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7.

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Kilšerjeva ulica 5.

Popravljam in ugašujem klavirje in harmonije strokovno in cenó

Stavbeno podjetje
Robert Smielowski

arhitekt in mestni stavbenik sodno zapris. izvedenec v stavbeni stroki

Ljubljana
Rimska cesta št. 2, I. nadstr.

Izvršuje načrte in proračune, prevzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi presojanja in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji. 2657

Lastnik opekarne na Viču.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica (popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6-1.

Najnovejši
modni trati, svila 3824

in nakit za obloke

ravnokar došlo.

Modna trgovina
T. Eger

Ljubljana, Sv. Petra c. 2

DAMA se najhitreje moderno in okusno počese z uporabo

lasnega obročka 13555

Vedno velika izbira vplet (kit). Priporočam se za vsa lasna dela, kakor tudi za barvanje sivih las z „L' Oreal Hené“, tudi v modnih barvah.

M. PODKRAJSEK,
rizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Suhe gobe 3865

jurčke (l. 1924)

kupuje po najvišjih cenah

V. H. Rohrmann

Ljubljana (za vodo)

Sv. Petra nasip 27

Dalmatinski
I. Portland
cement

svetovne znamke

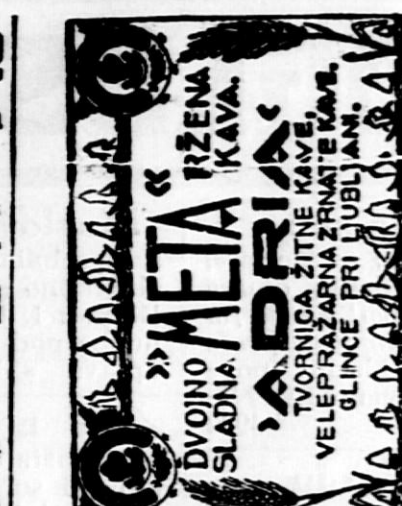
„Salona“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni

tvornica „SPLIT“

d. d. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani

Aleksandrova cesta 12.

Zahtevajte dr. Raueiserja
svetovalca za spoznanje spolnih bolezni

s prilogo: **Timm, zdravljeno** z zelišči in njih učinek brez motenja poklica, brez živčnega srebra in salvarzana — Vbrizgavanje, zdravniški izvidi in mnogo priznanj. Pošlje se direktno proti Din 15 naprej.

I. Gutglisser, 3817
Wien IX, Nussdorferstr. 4

Vsakovrstne
PILE 3842

in

RAŠPE

po zmerni ceni strokovno nasekuje

J. Figar, pilarna,
Ljubljana, Hrenova ul. 19.

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu, pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposvetska ul. 4

IV JAX in SIN
Ljubljana, Gosposvetska 2.

šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu ustanovljena l. 1867

Vezanje počinje brezplačno. Porazmetni deli koles in šivalnih strojev

10 letna garancija.

Pisalni stroji „ADLER“
Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffnerad.

Začasno znižane cene.

Planinci pozor!

Predno odhajate v planine, ne pozabite na specialni zemljevid, katerega dobite o

NARODNI KNJIGARNI, Ljubljana,
Prešernova ulica št. 7.

Naznanilo. 3883

Naznanjam p. n. trgovcem, da sem svoj

valjčni mlin

docela preuredil, tako da lahko zmeljem več vagonov žita na teden. — Izvršujem vse vrste moke.

EDVARD MESESNEL, lastnik valjčnega mlina,
Vič št. 26, pol ure od Ljubljane.

Zahvalo.

Za številne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega ljubljene

soproga, očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Alberta Vodnika

gostilničarja in posestnika

za poklonjeno krasno cvetje ter za mnogo-

brojno častitve spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo vsem našo najpresrečnejšo

zahvalo.

PODUTIK, dne 7. junija 1924.

Zalujoči ostali.

3911

MATEK & SCHEIN
LJUBLJANA, Dalmatinova ulica

nudi po najnižjih cenah

V delo se sprejema meh-

hanično vezenje (Ma-

deira, Richelieu, Lorraine itd.), bele in razno-

barvne.

Delo se vrši pod stro-

kovnim vodstvom. — Vedno v zalogi najno-

vejši vzorci za predtis-

kanje.

Etamin bluže tudi
na veliko. 3834

Košnjo sena in otave

19 parcelc po pol orala odda v **Crni vasi št. 6**

Avugst Drelse, Ljubljana (tovarna peči).

Polzve se v pisarni Lončarska steza 2. 3821

Specijalne pomladanske cene!

Različni naslanjači „Moj Ideal“ s frizirnim prevlečen, s podnožnikom, s pristalnim platnom montira (pošta pošiljka omogočena). 3841

Vrste mobilija, zaklopni stoli in mize. Stalni stoli in mize za verande, restavracijske prostore kavarn, dvorane itd.

JOS. STADLER

tovarna stoev in lesnih izdelkov

LJUBLJANA, Sodna ulica št. 11.

Zahtevajte ponudbo! Telefon 481.

Pisalni stroji
na posodo

proti malenkostni dnevni odškodnini 12 (dvanaest) dinarjev. — Pojasnila glede prenotacije pod šifro „Pisalni stroji“ daje Aloma Company, Ljubljana. 3862

NAJBOLJŠA
PUCH KOLES

nove konstrukcije z garancijo po znižanih cenah priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

PODRUŽNICA: NOVOMESTO.

Planinci pozor!

Predno odhajate v planine, ne pozabite na specialni zemljevid, katerega dobite o

NARODNI KNJIGARNI, Ljubljana,
Prešernova ulica št. 7.

Naznanilo. 3883

Naznanjam p. n. trgovcem, da sem svoj

valjčni mlin

docela preuredil, tako da lahko zmeljem več vagonov žita na teden. — Izvršujem vse vrste moke.

EDVARD MESESNEL, lastnik valjčnega mlina,
Vič št. 26, pol ure od Ljubljane.

Zahvalo.

Za številne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega ljubljene

soproga, očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Hani Kern roj. Lifka

trgovčeva soproga

danes dne 6. t. m. ob pol štirih, prevedena s tolažili svete vere.

Pogreb preblage pokojnice bo v nedeljo, dne 8. t. m. ob petih popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta 91 a, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. junija 1924.

Zalujoči ostali.

3911

Kosta Vukasinovič, Ljubljana-Maribor

samoprodaja trdk „PETOVIA“, F.L. POPPER in TIP-TOP. Dobila je novo partijo modernih in prvovrstnih moških, ženskih in dečjih čevljev.

Postrežba točna! Solidne cene!

3557

Specijalna trgovina perila

Hed. Šarc - Ljubljana

Selenburgova ulica št. 5

--- Platno in šifon vedno v zalogi. --- 3866

Naznanilo.

Naznanjamo, da začne poslovati

z 10. junijem 1924

naša na novo otvorjena

podružnica v Celju

Aleksandrova cesta 4, ki bo vršila vse bančne posle.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani.

3785

Vsi sloji

so enodušni v tem, da tvrdka

A. Šinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg št. 19

razpolaga z bogato zalogo

in konkurenčnimi cenami.

Zahvalo

najvdanejšo izrekamo vsem, ki so našemu preljubljenemu

STANKU ŽNIDERŠIČU

izkazali poslednjo čast, obdali njegovo krsto in gomilo z venci in cvetjem, mu izrekli počaščujoče besede ter zapeli poslovalni pesmi in ga v tolikem številu spremili k počitku.

Osobito se zahvaljujemo OR-JU-NI in posameznim članom in članicam za veličasten pogreb, ki je bil obenem sijajna manifestacija ideje, za katero je junaški pokojnik živel in umrl. Naj bi njegova žrtev pospešila njeno popolno zmago.

V LJUBLJANI, dne 7. junija 1924.

Zalujoči sorodniki.

3911

Nemčija se pripravlja na novo vojno?

»Daily Mail« je prinesel zadnji čas več člankov, v katerih dokazuje, da je nemška miroljubnost sama krinka, pod katero skriva svoje misli na maščevanje ter se pripravlja na novo vojno. Bivši častniki generalnega štaba zopet delujejo v armadni organizaciji pod zaščito ministra za notranje zadeve; vrše se tajni poskusi s tanki in s strupenimi plini (zadnja nesreča v nemškem vojaškem laboratoriju, to popolnoma potrjuje). Po sodbi francoskih kemikov gre tu za ogljikov kisik. Nemci pa trdovratno zavračajo to obdolžitev ter zatrjujejo, da so članki namenoma tako napisani, da bi se vojaška kontrola nad Nemčijo ne zmanjšala, ampak le še podostrili. Omenjeni članki so napisani jako določno in stvarno.

Da se pa še temeljiteje prepričamo o nemški bojovitosti, si oglejmo n. pr. samo tajne organizacije v Nemcih. Tu imamo predvsem znano O. C., to znači »Organisation Consul«. To je vojaška naprava v nemški zvezi. Ni še dolgo tega, kar se je s to organizacijo spojil »Viking-Bund« in kakor središče mladine »Blücher-Bund«. Glavna torišča so v Bremi, Hamburgu, Ljubeku in Rostopu, med katerimi obstoje tajne zveze. Voditelj sta dr. Blohmer ter stotnik Steber v Bremi. Alarmiranje se vrši po zaupnikih od hiše do hiše. Tiskovno glasilo »O. C.« za sever je časopis »Heimdal«, ki izhaja v Rostoku.

Vrhovna poveljnika v južnem delu »O. C.« sta znani stotnik Ehrhardt in polkovnik Kantter. Ta je bil doslej tiskovni šef Ehrhardta, a zadnji čas organizira v južnem delu »O. C.« Bavarški. Tiskovno glasilo v južnem delu »O. C.« je »Fridericus« v Monakovem. Celokupna sila vojaško izborna organizirana in izvežbanega »O. C.« je okoli 10.000 mož.

Nadaljnji član nemške tajne organizacije je »Völkischer Kampfbund«. Tudi ta se deli v severno in južno legijo. Na severu je načelnik Knebel, dosedanjí predsednik nemškega ljudskega turnarstva. Nemško turnarstvo se je povsod pretvorilo v bojne formacije »Kampfbunda«. Na severu ima glavna torišča v vzhodni Prusiji, Pomoranski in Meklenburški. Njih glasila so: »Grossdeutsche Warte«, »Mecklenburger Warte« in »Kamerade«.

Na Bavarskem je politični voditelj Hitler, vojski pa nadporočnik Kriebel. Načelnik napadalnega oddelka monakovskega »Kampfbunda« je stotnik Göhring. V okviru te zveze delujeta na Bavarskem tudi skupini »Reichskriegsflagge« in »Bund Oberland«. Njih glasilo je »Grossdeutsche Ztg.«. Sila »Kampfbunda« znaša na severu 10.000, na jugu pa 6000 vojaško izvežbanih ter dobro oboroženih članov. To pa je samo kader zvez ter niso tu vštetí somišljeniki neznanega števila. Južna legija (bavarska) je še bolj oborožena in pripravljena kakor severna.

Druga zveza je »Vereingete Vaterländische Verbände« (VVV.). Načelnika ji bivši poslanec Geissler in polkovnik Pelov. Ta zveza obsega kakih 30 manjših zvez, zlasti skupin delavcev in nameščencev, poleg tega pa še celo vrsto vojaških formacij, kakor na primer polk Olimpija, polk Reinhardt, polk Norden v Berlinu in polk Waren na Meklenburškem. Sila VVV. na nemškem severu se čeni na več kakor 12 tisoč mož dobro izvežbanih in oboroženih mož.

Jačji so VVV. v Bavarski, kjer se zovejo »Bund Bayern und Reich«. Vodita jih Pittinger in pros. Bauer. V njih je združena domobanska in obrambna

organizacija, kakor tudi številne mladinske skupine, n. pr.: skavti (Pfadfinder), »Blau - weiss - blau«, zveza mladine »Bismark« in dr. Na Bavarskem se čeni sila VVV. na 20.000 dobro izvežbanih in izurjenih ljudi.

Organizacija Rossbachova je ravnokar v razsulu. Njene meklenburške organizacije je pogoltnil »Kampfbund« in nenavadno močne šležijske nje formacije so se pridružile organizaciji »Freicorps Heydebreck«. Na Meklenburškem je še približno 500 Rossbachovcev, v Monakovem pa 300 pod poveljstvom poročnika Heineja. Rossbach sam se mudi v Solnogradu s 300 možmi. Njegovo delovanje je predvsem propagandno. Izdaja tako imenovane obmejne novine zdaj za vzhodno Prusko, zdaj za Šlezvik - Holštajn, zdaj za Gornjo Štirijo. Vsi ti listi pa se tiskajo v Solnogradu. Omenjena organizacija deluje vzajemno z avstrijskimi skupinami polkovnika Bauerja. Nje delovanje je posvečeno zlasti nemškim deželam, ki so bile po mirovni pogodbi odtrgane od Nemčije, ali ponesrečenim krajem v sosednih državah ali misli glede združitve Avstrije z Nemčijo.

Organizacija »Stahlhelm« se je ustvarila iz društev bivših bojnikov na bojiščih. Načelniki so: poročnik Mathy v Berlinu, podpolkovnik Dürstberg v Halle, von Auer v vzhodni Pruski ter poročnik Wernig v Monakovem. Ta zveza preživlja baš sedaj krizo. Nekateri njeni radikalnejši deli odpadajo, tako n. pr. približno 10.000 mož močna mladinska organizacija »Werwolf«. Ostanek »Stahlhelma« v južni Nemčiji šteje še okoli 20.000 mož. Nekateri od delki simpatizirajo s Hitlerjem.

Formacija »Haufröke« in organizacija »Heinz« sta manjši, a tem nevarnejši formaciji. Voditelj prve formacije je neki Richter, ki živi v Berlinu ter trguje s ponarejenimi redovi. Njegovi, po 1000 mož brojni kadri, so imenitno vojaško organizirani, disciplinirani in oboroženi. Glavna torišča so jim: Hamburg, Brema in Ljubek. Organizacija »Heinz« posluje v Kaslu. Šteje sicer samo nekaj nad 300 mož, a je vrlo agilna in energična, kar svedoči njeno delovanje v Porurju. Ta vobče vojaška formacija je na razpolago vsem radikalnim strujam.

»Jungo« (Jungdeutscher Orden) ima svoj sedež v Kaslu, načelnik se imenuje Marauhm. Po vsaj državi ima več kakor 100 krajevnih skupin. Šteje nad 100.000 članov. Pa formacija ni oborožena.

Taka je torej nemška miroljubnost. Na prvi pogled so si te posamezne skupine in zveze najhujši nasprotniki. Ali to nas ne sme motiti, zakaj Nemec je v prvi vrsti Nemec in je pri njih strankarstvo daleč za narodnostjo. In to je tisto, kar tvori Nemčijo enotno in močno.

Ure, zlatino, srebrnino

kupite po znižanih cenah pri

Ed. Škopek, 3405

Meštni trg 8

— Postrežba točna in solidna —

OBJAVA.

Peresno lahki kamgarni, listri, sirova svila ter coveleard za moške in frotte, etamin, delaine v najnovejših vzorcih za damske obleke pri

Lenasi & Gerkman

Še enkrat o položaju državnih vpokojencev.

Naš tozadevni članek — glej »Slovenski Narod« z dne 28. maja — je izzval v prizadetih krogih državnih vpokojencev vsestransko odobravanje in priznanje, kar sledi iz številnih dopisov, katere prejema uredništvo. Objavljam v (izvlečku) le enega, ker obravnava še drugo plat te zadeve. Glasi se: »Članek žal ne omenja še neke druge rak - rane državnih vpokojencev, zloglasnega člena 26 zakona z dne 28. februarja 1922, ki še vedno velja za nas vpokojence. Ta člen določa, da so oni državni vpokojenci, ki imajo iz osebnega dela na mesec 1000 Din dohodkov ali ki se bavijo s kako samostojno profesijo, tako n. pr. odvetniki, zdravniki, inženirji itd., izvezti od pravice do draginskih in rodbinskih doklad. Kaj se to pravi po domače? Nič drugega nego to, da je oni vpokojenec, ki si je znal poiskati poleg breme pokojnine še kak dohodek, navezan zgolj le na svojo golo kronsko pokojnino. Znan mi je na primer sledeči slučaj: Upokojenec, čigar mesečna pokojnina je znašala pred vojno 238 kron, plus 82 kron draginske doklade, vкуп 320 kron v zlatu, kar odgovarja po ključu 1 zlatu krona je ena petina dolarja (= 60 : 5) 16 papirnatih dinarjev danes svoti (320.16 =) 5120 dinarjev v papirju, prejema danes od države vsega skupaj za 2 osebi recí in berí 59 dinarjev mesečno, ker ima postranski zaslužek nad 100 Din mesečno. Če bi tega ne imel, prejemal bi 724 dinarjev mesečne doklade! Kaj naj stori? Naj pusti zaslužek 1000 Din ter izgubi s tem nad 300 Din in nič ne dela, ali naj pa pusti doklado in dela, za kar prejema 300 Din? Moral se je odločiti, kakor umevno, za poslednje.

Nikako ni uvideti razloga, zakaj naj bi taka utesnitev veljala ravno za upokojence? Ali bolje rečeno, zakaj bi ne veljala v veliko večji meri za aktivno uradništvo? Prav nobenega dvoma namreč ne more biti, da aktivni državni uslužbenec, ki je obenem na primer zdravnik, tehnik itd. ter izvršuje svojo »aurea praxis«, izdeluje zasebne načrte itd. — prihaja čestokrat v inkompatibiliteto, t. j. v navskrižje s svojimi bolniki, s svojimi lastnimi načrti ali stavbami. Vendar pa je smel aktivni uslužbenec pod veljavo zgoraj navedenega starega zakona vsa ta opravila nemoteno izvrševati, — in tudi po novem zakonu jih pogojno sme — vpokojenec, pri katerem je vsak slučaj inkompatibilitete popolnoma izključen jih pa ne sme.

Kje je tu logika? Če je taka utesnitev sploh bila umestna, morala bi pač veljati i za aktivne i za vpokojene uradnike enakomerno.

Z veliko večjo upravičenostjo se pa lahko trdi, da je utesnitev tudi pri vpokojenih popolnoma neumestna.

Draginska doklada ima namreč svoj izvor v pokojninski pravici, ta pa sloni na obojestranski pogodbi, ki je bila sklenjena svojčas med uradnikom, ko je vstopil v državno službo, in med državo. Ni dvoma sicer, da je ta pogodba v bistvu javnopravnega značaja. Vendar pa ima, v kolikor prihaja plača v poštev, tudi zasebnopravne znake, saj je uradnik tudi sam plačeval denarne prispevke za pokojninski sklad. Pridobil si je z občo pokojninsko pravico zajedno tudi implicite in avtomatično že pravico do vseh nadaljnjih ugodnosti, ki so spojene s pojmom pokojnine. Vsaka utesnitev, ki ni veljala že pri nastopu službe, je zanj pač pravno neobvezna in bi ga ne smela obteževati.

Ali z drugimi besedami: Uradnik bi lahko nastopil tudi civilnopravno pot in svoje pravice iztožil, če država enostavno izpreminja določila pogodbe.

Če se torej uradnika - vpokojenca, ki si je pridobil pokojnino, izključuje od pravice do pokojninsko-draginske doklade radi tega, ker si je poiskal kak postranski zaslužek, ki seveda ne sme nasprotovati uradniškemu ugledu in časti, — ima taka izključitev naravnost značaj kaznovanja. Taka kazen je tem bolj neumestna in tem bolj nemoralna, ker je izrečena kar a priori, brez vsakega kazenskopravnega postopanja, osobito brez zaslišanja obdolženca, ki se ne more niti braniti. Nemoralna je toliko bolj, ker uvaža država sama na način naravnost premijo za lenobo in silí svoje vpokojeno uradništvo, da pohajkuje in nič ne dela; zakaj kdor dela, ta bo kaznovan z ukinitvjem draginske doklade. Ne glede na to, je pa tudi resno vprašati, kaj briga državo, če in kako si vpokojenec zboljša svoj položaj? S kako pravico se vtika država v zasebne razmere upokojenca?

Najboljši dokaz za pravilnost zgorajšnje argumentacije je ta, da ne najdemo v nobeni zapadnih držav, zlasti ne v takozvanih »nasledstvenih« državah takih krivičnih, takih nemoralnih predpisov, predpisov, ki tlačijo največje reveže med državnimi nastavljenici, upokojenci in kronah! Toda stoj! Exempla trahunt ali slabi vzgledi vlečejo. Edina država, ki je očitvidno po našem vzorcu in izpodbudi, poskušala nekaj podobnega napraviti, je Avstrija. Avstrijska vlada je predložila parlamentu pred kratkem osnutek zakona, po katerem se prejemki državnih vpokojencev za gotove, prav majhne odstotke skrajšajo, če znaša postranski za-

služek upokojenca nad 4.000.000 aK = 4700 dinarjev mesečno.

Dasi bi bilo to pri Avstriji, kateri smo pridelali epitetov »siromasna«, zelo razumljivo z ozirom na njen finančni položaj, vendar do uzakonjenja ni prišlo. Uradniške organizacije, ki imajo tam drugačen ustroj in drugačno moč, so namreč zagnale tak krik in vik, — in tudi parlament se jim je pridružil — da je bila vlada primorana zakonski osnutek hitro umakniti. Torej v Avstriji se je le poskušalo minimalno skrajšati pokojnine, če znaša postranski zaslužek 5000 Din na mesec, pri nas pa je vse mirno, ko zadostuje že smešna svota mesečnih 1000 Din, da dejansko upokojenec izgubi pravico do draginske in rodbinske doklade!

Če je kje remedura na mestu, tedaj je pač v tem slučaju potrebna. Sramoten pečat miloščine, ki utisnjuje ta člen 26 pokojninskim prejemkom, mora izginiti in pasti, mora njegova omejitev.

Upokojenci apeliramo v zadnjem trenutku, preden poginemo, na čut pravičnosti in morale ter na uvidenost tako naših poslancev, kakor naših državnikov in celokupne javnosti, ki je gotovo tudi interesirana na »redu in radu«, klicujoč vsem: Rešite nas in dajte nam, kar nam gre! Vprašamo pa tudi, naj li velja morda za nas izrek s t a r o r i m s k i h gladiatorjev: »Morituri te salutant«?

Mi temu dopisu nimamo pridejati ničesar in se z njim popolnoma strinjamo. Več kot evidentno je, da postaja škandal z državnimi upokojenci že nenehno in zadnji čas je, da krene prece uradniško vprašanje tudi v ti smeri z dosedanje sramotne mrtve točke.

Zdravstvo.

K VPRAŠANJU ČLOVEŠKEGA POKOLJENJA.

II.

Atavizem.

V zadnjem članku smo poročali o krnjavih ali rudimentarnih organih, ki jih nosi vsak človek seboj kot dedščino od drugače ustvarjenih prednikov. Naglašali smo pa, da se včasih taki organi na človeku neobičajno pojavijo, kot nekaj izreden spomin na prednike, kar označujemo za atavizem ali rečemo, da se je organizem izprevrgel. Kot najvažnejše pojave atavizma imamo zaznamovati na ribjo dobo: vrtnate fistule kot ostanke skrznih raz, 3. izmenno zobovja, gotove srčne hibe, ki spominjajo na ribje srce, vztrajanje skrznih žil;

dobo dvoživk: izvanreden razvoj očesne veke, solzno žlezo za tretjo očesno veko, dvojno ravno trebušno mišico, vztrajanje srednje kosti v zapetju, vztrajanje plavut;

dobo nižjih sesalcev: repatost, dlakavost, koničasto uho, kakor ga ima polipovica makak, zaradi tega makakovo uho imenovano, gibljivost uhljev, nadštevilno 13. rebro, nadštevilne zobe (1., 3. in 5. sekavec, 3. vrzeljak, 4. meljač), nadštevilnost seskov, dvojno ali rogovilasto maternico, izredno gibljivost palca na nogi (plezalna noga).

Oglejmo si izmed teh pojavov atavizma le nekatere!

Kakor pri drugih sesalcih je tudi na človeškem zametku v materinem telesu opažati skrčne raze in njim odgovarjajoče žrelne vrečke. Od srca vodijo preko skrznih oblokov krvne žile do velike odvodnice. Ta razporeditev je trej prav enaka kakor pri vretenčarjih, ki dihaajo s škrgami. Pri teh pa

ima ta krvni obtok globok pomen, ker vodi kri do škrg, kjer se navzame kisika in oddaja ogljikov dvokis. Pri zametku pa ni take potrebe, ker dobiva kri od materinega telesa sem. Jasno je torej, da je ta razporeditev podedovana od prednikov, ki so dihal s škrgami. Kakor pri vseh višjih vretenčarjih, se tudi pri človeku prva skrčna poklina ne izgubi popolnoma; nje ostanek, obstoječ iz zunanje skrčne raze in notranje žrelne vrečke, ki ju deli pregraja, se pretvori in služi organu sluha. Iz skrčne raze se razvije zunanji sluhovod, iz žrelne vrečke pa Evstahijeva cevka ali ušesna troblja, to je ona cev, ki spaja uho z žrelom. Bobnič je kos pregraje, ki loči ta dva oddelka. V redkih anormalnih slučajih pa se pokažejo ostanke nadaljnjih skrznih poklin v obliki vratnih fistul. Pri taki fistuli opažamo zunaj na vratu odprto cev, ki ji v žrelu odgovarja vrečica podobna vdolbina.

Včasih se ne izgube kožne gube med prsti zametka in ostanejo kot spomin na plavute dvoživk.

Akoprav človeku in nekaterim višjim opicam nedostaja repa, ki ga imajo sicer vsi sesalci, poznamo vendar razvotno stopnjo človeškega zametka, na kateri ima ta očiitek repek, ki sega preko spodnjega konca telesa. Pozneje se ta repek izgubi, izjemoma pa lahko ostane in znanih je več slučajev, da so se rodili orepljeni ljudje, ki so imeli privesek, obstoječ iz mišic, živcev in žil, ki je povsem odgovarjal živalskemu repu.

Včasih zametek ne izgubi lanugolas, s katerimi je pokrit po vsem telesu. Potem se rodijo dlakasti ljudje, kakor n. pr. ruski »pasji človek« Bibrovsky, ki so ga kazali po svetu.

Rogaška Slatina.

»Parkrat sem bil že tu, pa prihajam vedno z enakim hrepenenjem po Rogaški Slatini, da gledam njeno krasoto in uživam njene dobrote.« Tako slišim leto za letom iz ust številnih gostov, ki se počutijo srečne in zadovoljne na malem kosu jugoslovenske zemlje, od Stvarnika najmilostnejše oblagodarjen. V svojem iskreni ljubezni do slatinskega zdravilišča polnem spisu pravi dr. Sorli: »Človek, ki je prišel sem iskat zdravja ali odličja, naj se počuti kakor v voljnem, toplem naročju, naj pozabi vse, naj ne misli celo ničesar: to naročje ga hoče samo zibati, dokler je tu, in potem res zdravega odpustiti, da se vrne nazaj med borbo življenja.« Tako je in tako ostani tudi v bodoče!

Narava je pripravila tu zavetišče zdravljenja potrebnim, in ko je človek spoznal pomen kraja in učinkovitost vode, si je postavil potrebne zgradbe, priredil poti in poskrbel za uspešno porabljanje vrelcev v zdravilne svrhe. Marsikdo išče umetnega zdravila, pozabljaajo na naravne moči, ki mu lahko prinesejo okrevanje. V zdravilišču se združuje sila narave s silo zdravniške vede, in tako more kopalniški zdravnik dr. Kolterer v svojem sestavku o Rogaški Slatini in njenih zdravilnih sredstvih nam zagotoviti, da »od Rogaške Slatine lahko pričakuje vsak, da bo izpolnila vse

naloge, katere ji nalagajo zahteve modernega časa«. Pred vsem naravna sredstva. Stalno je veljaven pesnikov opomin: »Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemat' od nje ne zamudi!«.

Najugodnejše vpliva na bolnika mило podnebje, svež zrak, sočen gozd, prijetna šetnja, godba in voda iz vrelcev ter kopeli vrše čudežne preobrate. Premnogoj jih je, ki prihajajo potrti in žalostni, odhajajo pa obnovljeni in veseli. Tako-le polovica je gostov, ki se pridejo zdraviti, druga polovica pa si pride zavarovat zdravje pred boleznimi. Za ene in druge je poskrbljeno najugodnejše, in tako je Rogaška Slatina zdravilišče in letovišče. V teh dveh smereh mora iti tudi nadaljnji njen razvoj. Želel bi videti po zdraviliških tidi domove, v katerih bi se nastanjanje zdravljenja potrebnih iz proletarskih mas...

K številnim slučajem ozdravljenja naj povem to-le: Predlanskim sem dobil tu nekega svojega znanca iz pokrajine ob Soči. Sokolski zlet si je ogledal v Ljubljani, potem pa se je pripravil na pot v Gradec na operacijsko mizo. Bolan želodec. Potožil je o tem nekemu zdravniku v Ljubljani, ki mu je nasvetoval, naj gre najprvo še v Rogaško Slatino. Prišel je. Tudi tu sta mu dva zdravnik spočetka govorila o težkem obolenju želodca in morebitni operaciji. Predpisano zdravljenje pa je poteklo s sijajnim rezultatom. Celó blačni gumb

Miran Jarc:

Gledanja.

4. Križ iz brezna.

Ali si se že vmislil v podobo kipa. Bi bi naj izražal našo dobo? Strahotno zveržena podoba: predpotopno bitje s človeško glavo, omreženo z električnimi žicami, s telesom, očiščenim in oboroženim z noži, bodali in samokresi, s peroti, kot jih raztezajo iz sebe aeroplani, iz očesnih votlin sičejo zublji — prapori, na katerih krvavo kriče gesla sovraštva in smrti, — suhotno bitje, potvora in izrodek narave...

In vendar še sijo zvezde, spokojno in božansko kot v vseh vekovih, in vendar še rodi zemlja, ki se nad njo boči vsolnčen nebes, še so brezčasnja, ki po njih brodijo silni valovi vsemirskih koralov: kdo jih še čuje, kdo se zamakne vseodpuščajoče v začudenje ob silni lepoti vesolstva?!

O, da ustavimo sovražne kazalce na uri, da zapustimo ječe, ki nam jih je zgradilo naše suženjstvo, da se brezbrizno sklonimo nad tišino juter, pol dnevo in mrakov, pijoči hladove onkraj morskih vetrov, srkajoči tople vonjave cvetlic in trav in dreves!

O, da ubežimo iz groznih strug premih in ostro se sekajočih ulic, o, da zatisnemo oči pred blazno zmedo divjajočih reklam, napisov, letakov, lepakov, o, da si zamašimo ušesa pred laježom

naglice, nemira, avtomobilov, ki v njih dirjajo nenasični grabljevci človeške duše.

Bedni sužnji svojih lastnih strasti, ki so nas naučile satanskega napuha in tolsto ogabne ošabnosti ter predrzno izzivalne vere v svojo duševno revščino!

Vsi kličemo po jasnosti, po ubranosti, po rahli razgibanosti pastoral; k solncu hočemo, morja smo žejni, morja dobrih duhov, solnca belih ved, toda: — naše misli s črne, naše roke so kovane, naša razgibanost je burna od jeze in razliučerosti.

Koliko nas je, ki še verujemo v vsezmago nenasilja, ljubezni, spravljivosti? Ali ni mar zdaj tako, kakor pred razsulom Sodome in Gomore, ki ni Bog niti deset pravičnih več našel? In vendar je samo ena rešitev iz te vesoljne zmede, ki nas grozi podaviti, zadušiti, zrušiti v prah in pepel. In ta edina rešitev niso pogrami, niso bojni klici in žvenket orožja, temveč edinole življenje v bratstvu!

So junaki, neznani in tihi, oni, ki rasto v svoj mir, da ga njihova telesa izžarevajo kot božanski soj na brate in sestre, na živali in drevesa in rastline in zemljo vseširno. Ali več dandanes še za katerikoli večje junastvo kot je glasno klicanje po kraljestvu Duha? Kajti tak božanski klicar mora biti pripravljen, da ga tolpe nevbuzenih ljudi

napadejo s kamenjem posmehov, porogov, zaničevanj, natolcev in prokletstev. Tesnoba nas obdaja in drug drugemu smo si tuji, razdvojeni po geslih, ki jih je narekovala človeška slabost in slepota. Ne vidimo pa onega soja, ki tli, raste, cvete, gori, žari in poje v vsakem izmed nas: ogenj človečanstva.

Človečanstvo! Omočična godba te svete besede. Človečanstvo: ogromni zbor ubranih pevcev — duš. vsemirske orglie milijonskih piščali, strunjak, ki na njem utripajo soglasno zvoneče strune prebujenih zemljanov.

Človečanstvo: to niso več krda in tolpe, ki jih zanašajo sem in tja burne vihre in hipno vžigajoči signali, temveč osebnosti, ki ima vsaka svoj pogled, svoj napev, svojo obliko, barvo in žarkovitost, vse pa stoji na duhovni ravni, odkoder je brezmejen razgled v orjaške perspektive bodočih vekov.

In vendar: kdaj, kdaj, kdaj bodo zapele te strune in zabučale te orglie, kajti: vidim podobo naše dobe: predpotopno bitje s človeško glavo, omreženo z električnimi žicami, s telesom, očiščenim in oboroženim z noži, bodali in samokresi, ... iz očesnih votlin kriče plameni sovraštva in smrti...

groza me je... in zdi se mi, da se odmika še narava proč od nas in da nas zemlja pogoltna, ki smo je nevedna deca.

Ali smo že res sojeni?!

Z ozirom na številne mladiče, ki jih koté, imajo manjši sesalci na spodnji strani telesa večje število seskov, razvrščenih v dveh vrstah. Pri večjih sesalcih, ki ne vržejo po več mladičev, pa se razvijeta samo dva seska. Naslanjajo se na prado, nastavi tudi človeški zmetek dve vrsti seskov, od katerih se pa praviloma razvije samo en par. Ako se pa ostali seski ne izgube, se tudi pri človeku lahko pokaže več parov seskov, ki leže zaporedoma v vrsti in sicer ne le pri ženskah, ampak tudi pri moških. Ta pojav, ki nikakor ni tako redek, si moramo razlagati le iz dejstva, da se je človek polagoma razvil iz nižjih sesalcev, ki so imeli po več parov seskov.

Človek preteče torej tekem svoje razvoja stopnje, ki si jih moremo le tako tolmačiti, da so podedovane od drugače ustvarjenih daljših in bližnjih prednikov. Krmiljav organi in pojavi atavizma so nam neoporečni dokazi, da človek po svojem telesnem ustroju napram živalim ne zavzema posebnega mesta, da je z njimi soroden, da je sesalec in z ostalimi sesalci enakega pokolenja.

Pravni vestnik.

DOPUSTNOST UMETNEGA SPLAVA IN DUNAJSKI SOCIJALNO-DEMOKRATIČNI ZDRAVNIKI

Ljubljana glede vprašanja o dopustnosti umetnega splava ni zasledila za drugimi centralnimi mesti z znanstvenimi inštituti, strokovnjaškimi društvi, itd. Društvo „Pravnik“ in „Društvo zdravnikov“ sta priredila letošnjo zimo skupno troje diskusij z zelo aktualnim problemu, ki so bile vrlo dobro obiskane in dovele do soglasno ugotovljenih tez. Ker je iz tistih diskusij znano, da ima pokret za dopustnost umetnega splava med socialnimi demokrati največ privrženecv in da so ruski boljševiki celo izdali zakonite predpise, ki urejajo to dopustnost, pač ne bo odveč, če prinesemo iz dvodnevnih debat Zveze socialnodemokratičnih zdravnikov na Dunaju, ki so se vršile 24. in 25. maja t. l., najvažnejše misli in pa resolucije. Otvoril je debato prof. dr. Tandler. Navajal je, da je umetni splav tudi pri nekulturnih narodih na dnevnem redu, priznal velikogostot umetnega splava, vendar dal izraza svojemu prepričanju, da umetni splav zdaleka ni tako važen faktor glede ustenjavanja porasta človeškega rodu, kot pa preventivna spolno občejevanje. Od teh znanih indikacij za prekinjenje nosečnosti, predloži prvo, vitalno-biološko (on jo imenuje na kratko „medicinsko“) — samo zdravnikom. En specialista naj potrdi nevarnost za materino življenje, drugi zdravnik za žensko bolezen naj se izreče o možnosti izvršitve operacije, tretji zdravnik kot zastopnik javnih oblastev naj nastopa v vlogi zaščitnika življenja embriona. Če vsi trije zdravniki soglasno potrdijo dopustnost umetnega splava, naj se izvrši. Če ni med njimi soglasnosti, bodi dopustna apelacija na višjo komisijo: dva strokovnjaka za bolezni matere in en starejši uradni zdravnik naj odločajo z majoriteto. Za eugenetično indikacijo, ki ima za svrhu, sprečiti da se rodi nezdravo, nenormalno dete), ustanavlja iste kantele kakor za medicinsko, samo da zahteva dva specialista za vprašanje glede ugotovitve nezmožnosti evgenetičnega poroda. Za socialno indikacijo (ki stremi za utesnitvijo porodov radi socialne bede roditeljev) pa bi prof. Tandler predpisal komisijo, da naj odloča, v sestavi: en sodnik, ena ženska, en zaščitnik embriona in en — voljen zastopnik države. Te osebe naj polizevdo o socialnem položaju noseče žene in o eksistenčnih pogojih nje same in že živčih njenih otrok. Sklep naj se stori s večino glasov. Apelacija bodi dopustna na višjo komisijo, kateri predseduje visok sodnik, člani pa so št. dvojce žensk, en odvjetnik, en zdravnik in dva zastopnika države. Prof. dr. Tandler zahteva tudi, da se naj dopusti prekin. nosečnosti, če je nastala valed poljenja, oskrnutenja (?) ali v krvrosamotnosti. Zelo interesantno je, da smatra znani boljševiški sistem, ki dopušča umejitvi splav v prvih treh mesecih kar na splošno, — za nezvršljiv. Iz govorov ostalih govornikov naj le omenimo najmarkantnejše misli: Dr. Kantsky je poudarjal, da o tem ne more biti govora, da bi prekin. nosečnosti do 3 mesecev ne pomenil nobene nevarnosti za mater! Prof. dr. J. a g i č je poudarjal, da se more neke vrste posledice nosečnosti in ob površni preiskavi smatrati za arčne bolezni. Primarji dr. G e r b e r je omenjal, da slej nekateri zdravniki celo trdijo, da nosečnost vpliva na jetično matere ugodno. Temu se mora on protiviti, priznava pa, da je stvar drugačna pri aktivno nastopajoči jetiki in pri taki jetiki, ki je le latentna in revna na simptomih. Slednja je pač manj nevarna za mater, toda niti pri njej niso hude posledice izključene, ako je materni socialni položaj slab. Na to okolnost in na primere pogostejše jetičnosti v rodbini m-

mu je povzročal boleč pritisk; čez tri tedne ne več. Seveda je sedaj reden gost v Slatini. Sličnih slučajev je polno. Ozdravljenja, okrevanja in čudovita krasota, razlita po slatinski dolini, po šumah in vsem pogorju, katero najefektnjeje izpopolnjuje moderna oprema kraja, to je dalo naši Rogoški Slatini sloves najlepšega, najudobnejšega in najboljše urejenega zdravilišča in letovišča v Jugoslaviji. To je njena prava reklama — druge ne potrebuje. In tako ostane Rogoška Slatina eden biserov našega kraljestva, kakor jo je nazval naš kralj Aleksander v brzojavki 24. novembra 1918.

tere se je treba ozirati, če se hoče podati pravilno mnenje o dopustnosti splava pri latentni jetiki. Dr. Hilferding (zdravnik) je postavila antitezo k vprašanju, koliko stane otrok, tako, da se vpraša: koliko stane otrok, ki ga ne bo? Tu opozarja na sedajšnje stanje stvari, ko gredo noseče matere k mazačen in dobe na ta način različne bolezni, ki jim ostanejo vse živ dni in jim jemljejo delavno sposobnost. Iz tega vzroka naj se tudi zahteva, da smejo le zdravniki prekiniti nosečnost. Govorilo je še več govornikov, med njimi primarji dr. Pappenheim iz stališča psihatrije, dr. Laub glede bolezni raka v materici in narodna poslanica Adelheid Popp. ki je stavila pred nedavnim časom v parlamentu predlog, da se znani § 144 k. z. preklicuje.

Kolcom debate so bile sprejete resolucije, ki se glase: 1.) Zastoj v pogostosti porodov je dejstvo, ki je važno za obilječnostno politiko ki najde svojo pojasnitev v socialnih in gospodarskih razmerah. 2.) Borba zoper ta zastoj se ne more voditi z zakonitimi prislalimi sredstvi, ampak odstraniti se mora njegove vzroke. 3.) Daji je prednost zabranjenju spetjetja, ker prekin. nosečnosti tudi pri največji pažnji ni brez nevarnosti. 4.) Nepogojna dopustnost prekina nosečnosti se za sedaj ne more odobravati. 5.) Vendar je na vsak način zahtevati, da se vzprejme v zakon kot razlog dopustnosti medicinske, eugenetične in socialna indikacija. 6.) Samo socialna obilječnostna politika v najširšem obsegu bo učinkovala zoper zastoj v pogostosti porodov in s tem uklinjenje nosečnosti. Prekin. nosečnosti je operativni vposeg v telo in se sme izvršiti le po zdravniku. 7.) Že danes je treba izpodkopati tla odpravljanju ploda z širokogrudno oskrbo nosečih žensk, mater in deca.

Cela ta debata in osobito resolucije kažejo, da dunajski socialnodemokratični zdravniki ne gredo čez drn in strn s političnimi demagogi, ki bi radi čez noč preuredili zakonodajo po vzoru boljševikov. Vendar je treba še vedno tudi tem zahtevam izvajanjem zdravnikov očistiti, da si zamisljajo ves svet tako. Kakor se jim prezentira po dunajskih predmetstvih. Kako naj si uboga noseče osobenjkarsko dekla ali pa slabo nadarjena hribovska pastirica — priboji vse tiste lepo skonstruirane ateste za razne „indikacije“? Torej bi bila tista glavna razlika med bogatimi in revnimi še vedno in še bolj pereča na dnevnem redu, kakor dandanes.

Za nas je razveseljivo, da so tudi socialnodemokratični zdravniki na Dunaju pripradali skoraj v iste vode, kjer smo se slovenski medicini in juristi na naših predavanjih znašli. Sicer pa je tudi „kriminalno politična družba na Dunaju“ zborovala skoraj istočasno, kakor socialnodemokratični zdravniki in diskutirala o istem problemu. Nastopali so pro in contra razni govorniki, dr. Leo Fischmann se je deklariral, da je on sestavljal predlog narodni poslanici Popp o odpravi § 144 k. z. za parlament. Med drugimi se je oglašil tudi dvorni svetnik Dörr, ki je pletiral odločno zoper legalno dopustnost umetnega splava — iz razlogov etike. Tout comme chez nous!

PARIŠKA MODA

Kaj bo nosila
moderna dama po leti?
Belo in krem krilo ter barvasti jumper
od tvrdke
Fran Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19

Nevarni naboji.

„Slovenski Narod“ je v štev. z dne 7. maja t. l. prinesel notico o nevarnih nabojih. Obrnil sem se na gosp. inž. Janka Ravnika, teh. vodjo drž. puškarke šole v Kranju, kateri je bil tako ljubezniv, da mi je o stvari poročal ter tudi poslal omenjeni smodnik. Gosp. inž. Ravnik mi piše med drugim:

„Z veseljem se Vam gosp. kapetan pridružujem, da to zadevo kolikor mogoče popravim in da podava našim lovcom in strelcem stvarno in popolnoma verodostojno strokovno pojasnilo. Na moje tozadejno vprašanje mi je strelski mojster „Puškarne“ in bivši polkovni orožni mojster pri bivšem B. H. S., g. Smole izjavil sledeč:

Pri drugem nastreljevanju predelane Manlicher-puške z dalnogledom sem, ne meneč se za naboj, kako so polnjeni, vzel iz zalepljenega kartona magazin, ga vtaknil v puško in oddal na 100 korakov strel. Ob nenavadnem poku se mi je hipoma zamračilo pred očmi, trenutno se nisem zavedel, kaj se je zgodilo. Ko sem se zavedel, sem na rokah opazil lahke praske, v ušesih neprijetno šumenje in zvonjenje, na obrazu pa sem čutil opekline smodnikovih plinov. Pri puški pa sem opazil zaklep od polovice odprt, potezajo za naboj sprejaj od trgan, zaklep spredaj, kjer se nahajata zaklepna satika in kopito pod nabojščem, počen, zadetek tega strela pa se je v tarči nahajal par cm nad črnilom.

G. Smole mi je pripomnil, da kot vojaški orožni mojster, ki je videl še različno razstreljene puške, kaj sličnega ni še doživel. Končno mu je potrdil, da so bili vročki poškodb v vsakem slučaju oni, ki jih je v „Lovcu“ opisal kapetan Zvonko.

Nadalje je rekel: Šel sem po tem dogodku takoj v delavnico, vzel iz magazina drugi naboj, ga natančno pregledal od zunaj in opazil, da je naboj na dnu zamamovan z zaznamovalom; projektil t. j. kroga pa je bila prijeta v primož.

Odmalaj sem kroglo in na veliko presenečenje nisem v patroni našel smodnika KM 92, temveč smodnik svetlo modre barve v obliki okroglih cilindrov. Ker še vedno nisem bil popolnoma na jasnem, ali je to sploh mogoče, da bi bil glavni vzrok temu navedeni smodnik, sem vzel eno strel. dru-

gačo še dobro ohranjeno voj. puško pripel v preiskovalno pripravo in oddal z navedenim nabojem strel. Zgodilo se je, če ve, zaklep je vrglo iz puške ne da bi bila zaklepna satika kaj poškodovana in sem ga našel precej daleč od preiskovanega aparata na zidu.

Ker sem podpisani v takih slučajih neverne Tomaž, sem vodstvo „Puškarne“ naprosil, ako ima strelski mojster Smole še en naboj z navedenim smodnikom polnjen, naj odda še en poskusen strel ob moji navzočnosti. Moji prošnji se je ustreglo in rezultat je bil isti kakor pri prvi poskus g. Smoleta.

Dobil sem na prošnjo tudi tak naboj in Vam priloženo pošiljam nekaj zrna tega smodnika, da si ga ogledate. Meni je popolnoma nepoznan in me zelo zanima, kakšen izdelek da je. Sem trdno prepričan, da ga gotovo poznate, ker ste imeli s tujsimi smodniki prav gotovo veliko več opraviti kakor jaz.

Janko Ravnik m. p.

Ugotavljamo torej, da se v nobenem slučaju ni razstrelila puška, temveč je bil samo razbit zaklep in v dveh slučajih je počilo kopito pod nabojščem. Vzrok, da je vrglo ven zaklep, razložim v „Lovcu“. Kar se tiče smodnika, ki mora biti v ostrih nabojih, je to smodnik KM 92 temnosive ali črne barve kakor grafit, in nikdar št. 5 ka-

Izletnica v Laze.

Prijazne Laze, ljubki gaj v svobodi, v sezoni vroči znake od davnin, telesu zdravje kopelj v savski vodi, življenje duši vrača drag spomin!

Ljubljana bela —
jablan razcvetela —
ko bil je maj...
zdaj zid si mrtev, kamen in opeka,
ko vroči junji nad teboj prpeka
in krije sivi prah palač sijaj.

A grad ljubljanski, vitek, nebotičen,
sameva nem, tvoj zgodovinar dičen!

Odpiskal stroj je... Že se vlak odmika,
sopel zateglo, rezko, stokačje...
Iz prst sajati h mu vroč sopare žgoče.
Slovesa kratkega vsakdanja slika:
vihanje robcev, vzklikanje mladine,
poljubov zračnih sikanje izgine...
In vlak zariše ropotaje v dalje
poteze črno v rob zelene halje.

— Kam divjaš, vlak —
odkodi si in dokodi?
Kot ptica prepodena meriš pot,
skr. vaje v sebi raznoliki svet,
od vseh vetrov, iz vseh vekov povzet.

kor meni pisec. Smodnik sivkaste barve je pa tako zvali Exerziarpulver M 98, to je vzlozovni smodnik, ki ni grafitan. Ta smodnik je zato veliko bolj brizanten, omogoča glasan pok in raztega takoj čep, ko zapusti oev. Kar se pa tiče smodnika, ki ga pisec popisuje, da obstoji iz modrikastih prizem ter da je bil baje podtaknjen bivši avstr. ogr. vojski, je nesmisel. Dotični smodnik, katerega imam v rokah in ki mi je bil poslan iz Kranja, je modrikaste barve v stebričkih in se imenuje Oester, blauer Korn Pulver M 4. Ta smodnik se uporablja za vse lovske in strelske puške, iz katerih se streljajo svinčene kroglice in kroglice s bakrenim pliščem. Če bi pisec ta smodnik pokazal katerem koli članu društva ostrostrelcev ali pa tukajšnjima puškarjema Sevilku in Kajzerju, bi mu vsakdo od teh takoj povedal, kateri smodnik je to. Puškar Sevilc pa ima še sedaj ta smodnik v zalogi.

Kar se prepovedi o lovskih puškah sistema Mannlicher, je tudi nesmisel. Mannlicherce kakor tudi Mauserce so za lovske svrhe nalašč napravljene puške, katere smetati vsakdo, ki ima orožni list. Te puške so popolnoma nevarne za vojaške svrhe. Sicer pa izpregovorim o tej stvari v našem strokovnem listu „Lovcu“. Toliko samo v pojasnilo občinstvu in našim lovskim in strelskim krogom, da se radi gornje notice ne razburjajo. Kapetan Zvonko.

Pobral si s ceste tavajoče slike
življenja burnega odvepovsod —
kjer plavž gori, kjer tvor nosi brod...
Predirjal si dežel in narodov mejnike!

— Kam dirjaš zdaj —
odkadi si in dokadi?

Vetrovom nočnim hotel bi enak
raztrgal: zapreke, temnih sil oblake,
hiteč v daljave, novim dnem nasproti.
(O da sem veter vsaj, o da sem vsaj
oblak,
a jaz sem le megla viseča tznad mlake!)

— Postoj trenutek vlak!
Ko čil preiral si obroč Ljubljane
in zdrcal vriskajoč čez polje ravno
si srečal hišo belo sred poljane.
Nje okenca prepleta rožmarin.
S to hišo ko me veže drag spomin!

Zagledal v nji sem v blažen ekstazi
spoznalnost rožo v mračnih dni oazi.
Skropljen sem jo po glasu in po stasu,
na svojem mestu in ob pravem času...
O slika rajska nepozabnih dni,
še zdaj jo vidim živo pred očmi!

Iliša Koritnik.

To in ono.

ŠTEDENJE.

Danes, ko gotovi krogi pri nas z najogabnejšimi sredstvi napadajo štedenje v naši državni upravi in redukcijo uradništva, si vzemimo za vzgled štedenja g. Mussolinija, ki je na ta način spravil laške državne finance, ki so bile v silno žalostnem stanju, v red.

Pariški dnevnik „Excelsior“ je navedel celo listo reform, ki jih je napravil g. Mussolini. Te ne bomo priobčili, ker je mnogo predloga, omeniti hočemo samo nekatere izmed njih, ki so prišlele znatne novce:

29. decembra 1922: Razpust upravnega sveta državnih železnic; imenovanje generalnega komisarja, sestava narčta za štedenje, ki se udeleži kmalu na to.

Preureditev in skrčenje centralne in lokalnih uprav prosvete (letno 8 milijonov prihrankov).

30. decembra: Upravne reforme v ministrstvu dela in financ (približno 8 milijonov letnih prihrankov).

6. januarja 1923: Redukcija poštnega uradništva (10 milijonov).

23. januarja: Začetek revizije vseh vojaških in civilnih izdatkov.

25. januarja: Redukcija uslužbencev državnih železnic: 36.000 odpuščeno, 300 milijonov letnih prihrankov.

5. februarja: Zmanjšanje podpor paroplovnim družbam: 150 milijonov prihrankov na leto.

1. marca: Ukinitje ministrstva osvobojenih pokrajin, reforme v finančnem ministrstvu, odprava nadležnega monopola vžgalice: 150 milijonov.

15. marca: Preureditev notranjega ministrstva: 160 milijonov.

23. marca: Zmanjšanje izdatkov ministrstva pošte in brzojava: 101 milijon prihrankov.

Reforma sodnih dvorov, razpust štirih kasacijskih sodišč, štirih prizivnih sodišč, 57 sodišč prve instance in 550 pretur: vsega skupaj okoli 25 milijonov prihrankov.

Torej je g. Mussolini vsega skupaj v treh mesecih udeležil s svojimi upravnimi reformami 1 milijardo prihrankov. A ni ostalo samo pri tem, sistem proučevanja, kako bi se dalo še več prištediti, se nadaljuje z isto odločnostjo.

To omenimo vsem onim v premlslek, ki divje napadajo našo vladu kot silno nekulturno, če je tu in tam kak državni uslužbenec vsled štedenja v državni upravi reduciran.

★ ★ ★

CONAN DOYLE IN LJENINOV DUH.

Znani avtor Sherlock-Holmesovih romanov Conan Doyle je vdan že dolgo časa spirizmu in ameriški ter angleški spiriti za smatrajo za vrhovnega svojega glavarja. Vsek tedne prinašajo angleški listi poročila o senzacionalnih sešancah, ki se vrše pod predsedstvom slavnega romancpisca vsako nedeljo. Conan Doyle se baje zelo razume z duhovi in glasom poročil angleških listov je govoril še s vsemi umrliimi velikimi in markantnimi osebami in jih ispraveval. Pred kratkim je prišel na vrsto tudi Lenin. Spiristični večer se je vrtil v mali vrtil lop v Piccadilly, priljubljenem rendezvous kraju duhov. Duh Leninov se je pojavil točno ob določeni uri v magičnem prostoru. Radioparat, ki ima vzpostaviti svezs z onim svetom, je nadomestovala mala mizica, na katere tenko ploščo je srebrni goldinar skiciral depeše iz onega sveta. Med umrliim diktatorjem in pisateljem se je razvil sledeč pogovor:

Conan Doyle: Ali ste Vi duh?

Duh: Yes.

Conan Doyle: Duh človeka?

Duh: Da!

Conan Doyle: Ali so morda denarne skribi, ki te ne puščajo pri miru?

Duh: Ne!

Conan Doyle: Zapuščeni papirji?

Duh: Tudi ne!

Conan Doyle: Morda pekoča vest radi storjenih zločinov?

Duh: Da!

Conan Doyle: Ali ste Vi Lenin?

Duh: Moje ime je Ujanov Ilije Lenin!

Conan Doyle (skeptično): Diktator?

Duh: Da.

Končno je duh Lenina oddal poslanico na vladarje in državnike. V započetem testamentu navaja duh: Umetniki morajo egoistična ljudstva zbuditi iz njih globoke letargije.

V življenju se je Lenin vsekakor malo brigal za umetnost in umetnike; odstranil pa je sigurno čas pečati se s estetikom.

NOGOMET PRI OLIMPIJSKIH IGRAH.

Olimpijske igre so se pričele meseca januarja v Chamonixu s tekmi zimskega sporta, ki se jih je udeležilo 19 narodov. Nadaljevalo se je pred dvema tednoma v Parizu s tekmi namiznega tenisa, v katerih so zmagale Zedinjene države. Igre VIII. moderne olimpijade so se nadaljevale prošle nedeljo s nogometom, katerega se je udeležilo 22 narodov.

To število 22 narodov nam kaže, kakšen bo uspeh iger I. 1924, katere prireditelj je dobila Francija nalog na mednarodnem olimpijskem kongresu, ki se je vršil v Lausannu junija 1921.

Dvaindvajset narodov, ki žive po celem svetu, so poslali v Pariz moštva 15—20 igralcev v spremstvu uradnih oseb, maserjev, trenerjev, da celo zdravnikov. In njih

polovica je prevozila tisoče morskih milj in tisoče železniških kilometrov, da se po prvi ponesrečni igri spet vrne domov. Od ene igre do druge bo v času med 25. majem in 9. junijem podleglo zaporedoma enaindvajset moštev, enaindvajset narodov bo s trpkostjo občutila svoj poraz, in le eno moštvo se bo vrnilo zmagovalno v svojo domovino.

Važnost teh tekem zadostuje, da spozna čitatelj kako mesto zavzema dandanes v življenju narodov pečenje s sportom. Oni, ki se ne zanima za vse to, se mora vprašati, kako je to mogoče, da se je sport tako razširil, da se mu posvečuje toliko časa in izda ranj tako ogromne vsote. Nam zadostuje, da zabeležimo rastoče veseljno zanimanje za sport, ki ima, kot vsak dogodek, svoje površne ali globoke, začasne ali trajne vzroke.

Gotovo, da ima priljubljenost Pariza svoj delež na sedaj že gotovem uspehu iger; toda to edino dejstvo ne bi moglo razpoložiti, zakaj se je toliko narodov vseh jezikov in vseh barv sešlo letos v Franciji. Resnica je, da Olimpiadem, ki ga je l. 1894. obnovil baron Pierre de Coubertin, zadovoljuje naš človeški ideal ob istem času, kakor tudi odgovarja naši potrebi.

Olimpiadem je ob enem grška antika, katere ugled niso zmanjšala stoletja in ki po bakli, po umetniških in slovesnih spomenikih, kateri so se ohranili do danes, ostane nevenljivi ideal razuma in lepote; ob enem pa je tudi sama od sebe nastala instinktivna reakcija fizičnega življenja proti nevarnostim, v katerih se nahaja moderna družba.

V teku teh iger, v katerih si bodo do konca julija stali nasproti tisoči tekmecev in se merili v boju, bo stadjon v Colombesu pri Parizu pravi babilonski stolp. — Br.

NEUSPEH ČEHOV NA OLIMPIJADI V PARIZU.

Po Španeh, Belgijcih in Madžarih so morali od celokupnega pariškega tiska, kakor od drugih narodov kot finalist smatrati Čehoslovaki, izstopiti iz boja. Čehi katerih prvorazrednost je znana, so nastopili pod neugodnimi avspicijami v Olimpijado. Kočuh je odšel na Dunaj, brezdvomno najmočnejši napadalec in najnevarnejši strellec Dvoraček radi blesure ni mogel sodelovati in Kada je stopil v boj brez vsakega treninga. Za tehnično mnogo boljše Čeha je bil velik handicap, da sta se obe tekmi odigrali v stadionu Bergeyre, katerega obseg je zelo majhen in tla neravna tako, da je ekzaktno obvladanje žoge nemogoče. V igri sami so bili Čehi konstantno nadmočni, vendar so se razbili vsi napadi ob trdi obrambi švicarskih branilcev Raymond in Ramsayerja, kakor na vratarju Pulverju. Krivda na neuspehu češkega moštva pa leži predvsem na sankarni igri ntranjega tria. Trio so tvorili trije Novaki, ki so bili uprav nemogoči. Bilo je res mučno gledati njih brezplodno kombinacijo in pri strelu na goal se je zdelo kot bi jim lešal svinec v nogah. Najagilnejši je bil še v napadu Žilkevce Jelinek (Viktoria). Vsi njegovi kršilni centri pa so ostali neizrabljeni in so večinoma postali štev brailcevo. Izvratno delujoča češka obramba je pričela proti koncu pešati in tudi v visoki formi se nahajajoča falofack trojica. Kolnatty-Kada-Mahrer je pričela omagovati. Do par minut pred zaključkom igre je opravila krilka vrsta naravnost gigantsko delo. Z Dvoračkom bi Čehi brezdvomno zmagali z visokim scorom. Kar pa je nudil trio Novakov v podaljšan, odnosno ponovljeni igri kjer je pokazal toliko neodločnosti in pomankljanka energije, je brezprimerno. Sodba o švicarjih je kratka. Tehnično so sicer zasledovali Čehi, ali njih boljše telesna, morda tudi moralna kondicija, je odločila silno tešak boj. Zmagali so kot znano s 1:0. In sedaj so po največjih poročilih prišli celo v finale z Uruguayem. Na prvo mesto pač ne smejo reflektirati...

OD BRIVCA DO ADVOKATA.

Naravno. Kaj takega je mogoče samo v Ameriki, deželi najneobičajnejših kuriozitet. Te dni je postal v Ameriki neki brivec odvjetnik. Za ameriške razmere ni zadeva ničesar posebnega, le zanimivo je kako je ta človek študiral pravo. Jimmie Gauraga je bil nameščen kot brivec v hotelu Copley-Plaza. Že deveto leto je marljivo delal kot hotelski figaro; po dnevi je bril ljudi, ponoči pa je študiral pravo. Med njegovimi gosti je bilo mnogo sodnikov in ko so čuli, da si je brivec vtepel v glavo postati odvjetnik, so se pričeli zanimati za mladega človeka in izjavili so, da mu bodo pomagali. In dočim je sodnikom ali odvjetnikom bril brado, je dobival brezplačni poduk v znanosti prava. Brivec je odgovarjal na vsa vprašanja, ki so mu jih skiljenti, med katerimi so bile odlične ameriške osebnosti, stavili. In Gauragi je po osmih letih, med tem ko je po dnevi bril brade in strigel lasa, ponoči pa študiral pravo, uspešno pri poslednjem izpitu priporil si spricevalo, na podlagi čegar je dobil dovoljenje za advokaturu. Kakor poročajo ameriški listi izvršuje advokatski figaro oba svoja poklica in sicer z velikim uspehom.

AVANTURA KITAJSKEGA CESARJA.

Dopisnik nekega berlinskega lista opisuje interesanten doživljaj mladega kitajskega ekscesarja Hsuan-Tunga, ki bliva večinoma zaprt v ogromnih carskih palačah svetega kitajskega mesta — Pekinga. Cesar, ki nima niti 20 let, igra običajno tenis ali fotografira. Nekega dne je pobegnil na avtomobilu iz dvora. Komaj je avto izšel na ulico, se je vrgla pod njega neka visoka, mlada v svilo oblečena devojka. Avto se je še pravčasno ustavil. Splošno se je smatralo, da je bil na cesarja izvršen atentat. Mladenka je strašno kričala in v roki je molela cesarju plismo.

Ko je cesar prišel domov, je prečital v navzočnosti svojih dveh žen plismo devojke, ki se je glasilo: „Spoštovan vladar! Moj rumeni ideal! Rojena sem v Kirinu, v stari plemeniti mandžurski rodbini. Odkar živim in mislim — hrepenim za Teboj! Vse svoje

prilhanke sem žrtvovala, da pridem za ljubico v tvojem dvoru. Ko je cesar prečital pismo sta ga obe cesarici, ona z leve in druga z desne potegnili za ušesa in pismo mu je padlo iz rok; tako pripovedujejo njegovi adjutanti. — Siroto devojko je policija odpredala v domovino, kar je komaj uspelo, ker jo uprava železnice ni hotela zastopati preprežati. In tako se je razbil mladinski sen lepe Mandžurke...

LJUBEZIV MOŽ.

V Newyorku je neki mož po imenu O. Baring svoji ženi natisnjal arsenik, difterijske in legarjeve bacile v jed. Kot vzrok svojega dejanja je navedel čudno priznanje. Svoje žene ni hotel umrtiti, nego jo je prišilil, da gre iz zdravstvenih ozirav v Kalifornijo da bi šel lahko z njo in se na ta način iznebil svoje ljubice, ki se ni hotela ločiti od njega. Navzlic temu nekoliko fantastičnemu zagovoru je bil Baring prijet in proti njemu je bilo uvedeno kazensko postopanje radi posušenega umora. Svoje prvotno izpovedi vzdržuje v polnem obsegu. V ostalem je živel Baring v dobrih razmerah in je bil zaposlen kot ravnatelj neke velike družbe. Bacile si je nabavil iz nekega bolniškega laboratorija in sicer pod tujim imenom, rekoč da jih potrebuje za toplotne eksperimente. Ze po kratkem času je prišel po drugo količino, nakar so ga osumili in prišli. Njegova žena je na poslednjih bacilov, ki jih je kupil v tekoči obliki in nalival v jed, zbolela, vendar ne varno. Ker je ona zelo bogata in poseduje nad pol milijona dolarjev, obstoja sum, da je imel mož zločinke namene.

Zakladi na morskem dnu.

Dne 25. januarja 1917. je bil ob obrežju Irke na višini Lough Swilly potopljen od nemškega podmornika parnik White-Star-Linije „Laurentica“. Pripel je iz Zedinjenih držav in je vozil s seboj 3211 vrečic zlata v vrednosti 5 milijonov funtov sterlingov. Ladja je ležala v globlini 43 metrov, dočim je meja potapljačev že pri 38 m. Navzlic temu in dasi ravno na kraju nesreče vladajo močni morskimi tokli, se je angleška admiraliteta odločila, da dvigne zaklad. Že tri tedne po katastrofi je bil na lici mesta mal parnik s petimi potapljači, ki so ugotovili natančno lego ladje. Dvigavanje zaklada pa se je vršilo, odnosno se še vrši s posebno ladjo in to delo traja že sedem let. Reševanje zaklada je mogoče samo v nurnem letnem času. V prvih dveh letih so potapljači dvignili 857 vrečic zlata, leta 1920

in 21 radi vremenskih nepravilnosti samo 52 vrečic. V letih 1922-23 se je dvignilo 1148 vrečic, tako da je sedaj na morskem dnu samo še 154 vrečic. Ko bodo še ti dvignjeni, potem ne bo niti ena vrečica zlata na morskem dnu. V njegovi globini. Navzlic temu, da je delo silno naporno in zaključeno mnogo časa, se izplača, ker znaša vsa rezijska komaj dva % vrednosti zlatega zaklada.

Razgled po slovanskem svetu.

— Celibat za ženske državne uslužbenke v ČSR. Iz nekaterih praških listov posnemamo, da se pripravljajo na češkoslovaškem zakon o celibatu za ženske državne uslužbenke. To bi bila neke vrste reakcija v razumevanju tega vprašanja po prevratu, ker je tedanji češki parlament odpravil celo celibat za učitelje, ki ga je avstrijski režim posledno podpiral. Po novem zakonskem načrtu bi bile vpokojene vse omožene ženske v državni službi, če so njihovi možje tudi v državni službi. Odpuščenim ženskam bi država izplačala odpravnino, čez nekaj mesecev dopusta pa tudi pokojnino. Uradno ta vest še ni potrjena.

— Srednje šole v ČSR. V tekočem šolskem letu štaja češkoslovaška 933 srednjih šol in pedagoških zavodov 23.232 razredi, 111.808 učenci tako, da pride na vsako šolo povprečno 284, na vsak razred pa 34 učenec. Število srednješolskih profesorjev znaša 5.621, ostalih uslužbencev pa 737. Po posamičnih kategorijah se dele češkoslovaške srednje šole tako: 46 gimnazij z 386 razredi in 12.116 dijakov, 118 realnih gimnazij z 1126 razredi in 39.090 dijakov, 3 višje realne gimnazije z 36 razredi in 1.030 dijakov, 69 reformističnih realnih gimnazij z 577 razredi in 18.975 dijakov, 75 realk z 827 razredi in 31.269 dijakov in 82 pedagoških zavodov z 280 razredi in 9328 dijakov. Po učnem jeziku se dele srednje šole: 200 učnih zavodov z 2011 razredi in 73.185 dijakov je češkoslovaških, 92 z 791 razredi in 33.530 dijakov je nemških, 14 z 98 razredi in 9355 dijakov madžarskih, 4 z 40 razredi in 1376 dijakov ruskih in 1 z 12 razredi in 434 dijakov poljskih. Ne samo glede števila učencev, temveč tudi glede števila prebivalcev so Nemci veliko na boljšem kot Čehi, kajti na 28.139 Nemcev odpade 1 nemška šola, dočim imajo Čehi po 1 srednjo šolo na 34.089 prebivalcev. Po konfesiji je od 109.479 dijakov 78.283 rim. katoliške, 336 grško-katoliške, 8855 protestantske, 6638 čsl. nacionalne cerkve, 151 staro-katol. 83 ortodoksne, 10.926 židov-

ske vere in 4604 brez konfesije. Število žensk na srednjih šolah v ČSR znaša 29.151 ali 26,6% vseh dijakov; od teh je 22.359 češkoslovaške, 6223 nemške, 569 madžarske, 56 poljske in 44 ruske narodnosti. Na gimnazijah jih študira 1845, na realnih gimnazijah 8305, na refor. real. gimn. 10.038, na realkah 4085 in na učiteljskih 4679. Poleg tega ima češkoslovaška 1 rusko ref. realno gimnazijo, 1 rusko gimnazijo in francosko realno gimnazijo. V inozemstvu so češkoslovaške srednje šole: na Dunaju 7 razred na realna gimnazija s 5 paralelkami in 562 dijakov, 1 realna gimnazija v Petrovcih (Jugoslavija) s 6 razredi in 231 dijakov, češkoslovaški oddelek na liceju v Dijonu z 42 dijakov in na dekliskem liceju v Saint-Germaine z 11 učenkami.

— Visokošolska politika. Zadnje leto je bilo vpisanih na sovjetskih visokih šolah nad 140.000 študentov. Radi finančnih težav bo morala vlada proračun za to leto znatno reducirati. Število akademikov na sovjetski Rusiji se bo torej zelo znižalo. Ta redukcija se izvrši v dveh smereh. V prvi vrsti bodo univerze sprejemale nove študente samo pod gotovimi pogoji, poleg tega pa bo odpuščeno večje število že vpisanih akademikov. Dočim je bilo v lanskem šolskem letu vpisanih okrog 36.000 novih študentov, je reducirano to število za bodoče leto na 13.000. Od teh odpade 8000 na absolvente delavskih visokih šol, t. j. takih šol, ki pripravljajo nadarjene delavce in kmete tekotom tleh za vstop na univerzo. Ostali kontingent zapolnijo absolventi sovjetskih srednjih šol, ki pa morajo imeti posebno priporočilo komunistične stranke ali komunistične strokovne organizacije. Za sinove ruske inteligence je rezerviranih samo 500 mest. Te navedbe so povzročile med ruski visokošolci veliko ogorčenje, ker odkrito favorizirajo pripadnike delavskega in kmetijskega stanu. Še bolj kot ta numerus clausus pri vstopanju pa je razburila akademsko mladino navedba o reviziji. Med visokošolci so bili celo slučajni samomor na sovjetska vlada je morala strogo naredbo nekoliko ublažiti. Obiljubila je namreč, da revizija ne zadene akademikov zadnjega semestra in da ima ta ukrep samo namen odstraniti one akademike, ki niso dovolj naderjeni ali marljivi, da bi mogli svoje študije uspešno končati. Razne akademске organizacije so izdale manifeste, v katerih komunistično orjentirani akademiki izjavljajo, da hoče sovjetska vlada odstraniti iz visokih šol samo balast.

Najbolj rigorozna bo revizija prvih dveh semestrov, ki štejeta na vseh univerzah nad 90 tisoč študentov. Od teh je 23.000 proletarskih sinov, med njimi 20.000 pristavev komunističnih organizacij. Revizija zadene v prvi vrsti ostalih 67 tisoč, ki pa se pod pritiskom razmer tudi sklicujejo na proletarske krl, ker so sinovi sovjetskih uradnikov in inteligence, ki je v sovjetski službi. Ti krogi pričakujejo z veliko napetostjo, kakšne posledice bo imela nova navedba. Jasna je seveda tendenca teh ukrepov, ki hoče osigurati delavskim in kmetijskim slojem vpliv na tiste panoge državnega življenja, za katere doslej niso imeli potrebne izobrazbe. Stanovni značaj sovjetske države se na ta način čedalje bolj uveljavlja in kaže tudi na polju najširše kulture.

— Šolstvo v Šleziji. L. 1831. je bilo v Šleziji 116 čeških šol pa 3 nemške. L. 1848. pa 86 čeških in 15 nemških ter 37 češkopolskih; l. 1868. že samo 40 čeških, 17 nemških pa 32 češkopolskih ter 43 poljskih; l. 1900 55 čeških, 21 nemških, 8 češkopolskih, 148 poljskih, 10 poljsko-nemških; l. 1920. 70 čeških, 41 nemških, 5 češkopolskih, 154 poljskih ter 22 poljsko-nemških. Prve poljske šole v Šleziji so bile otvorene šele l. 1865. Poljske šole so rasle vsled priseljevanja galicijskih delavskih slojev, a tudi zato, ker so avstrijske šolske oblasti bolj podpirale poljsko šolstvo, saj so dobro vedele, da bo popolnena šlezijane laglje germanizirati kakor zavedne Čeha. Zgoraj navedena statistika je jako poučna. V l. 1831. je bilo v Šleziji 116 čeških šol, l. 1910 pa samo 70. Kam so deli ostale? Odgovor dobimo v okolnosti, da so bile l. 1831 v Šleziji samo 3 šole, l. 1910. jih je bilo pa že 41, poljskih ni bilo, a l. 1910. so imeli Poljaki kar 154 šol. To pove jako dosti. Velemnogo pove tudi dejstvo, da je število češkoslovaških šol, ki jih je bilo največ 37, stalno padalo. L. 1910. je ostalo samo še 5, takih šol, zato pa so odprli 22 poljsko-nemških učilnic! V Šleziji je avstrijska vlada pospeševala nemško in poljsko šolstvo na škodo češkega naroda. Danes se češkoslovaške šolske oblasti trudijo, da češko šolstvo v Šleziji povzdignejo, da dobe nazaj to, kar jim je bilo po krivici vzeto. Mnogo naredbe čehi tudi za poljsko šolstvo, saj je bilo l. 1923. samo v češkem ozemlju Šlezije 73 javnih poljskih šol, 7 zasebnih ter 7 meščanskih. Iz tega je razvidno, da je tudi za poljsko šolstvo v Šleziji prav imenitno preskrbljeno.

* Ženitbeni kandidati s 118 leti. Ta kuriozni slučaj prinaša ameriški list „Srbobran“. Vincente Ferreira iz Huiz de Fora v Braziliji je star samo 118 let in je preživel štiri žene, s katerimi je imel 48 otrok. Ali njegovo srce je še vedno mladenično in starih se sedaj namerava poročiti in sicer s 23 letno devojko. Starček je izrazil željo, da bi rad povečal število svojih otrok, med katerimi je samo šest deklic, na 50. Zakon bo vsekakor dosedaj najoriginalnejši na svetu.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

— Kar Vi potrebuje, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 238, Hrvatska.

Opokarniški stroji
in kompletne opreme za opo-
karništvo, tovorne gnilostne tlačilnice in kmetijske
Kamnelomni stroji
Transportne in razkladalne naprave
za kmetijske in industrijske kmetije
Zavrti, škrti, vilji za rudnike
(Förderhaspel)
in
odpirki plavega in kovinskega litja
vse vrste
Opreme za steklarstvo
**LUDWIG
HINTERSCHWEIGER & CO**
MASCHINENFABRIK-ENGESSELERI G.m.b.H.
LICHTENEGG bei WELS O.O.
Štev. 17.
Zastopnik za Stajersko, Koroško in Jugoslavijo:
AUGUST LECHNER, GRAZ
Mühlgasse 40, I. Stock

Zaloga klavirjev in pianinov
na boljših tovarnih B&Sendorfer, Czapska,
Ehrbar, Hötzl, Schweighofer, Original
Stingl itd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

Ugodna prilika za interesente!

Trgovci, ki v kratkem odputuje za nekaj tednov v Pariz, sprejme tudi druga trgovska ali privatna naročila. Nudi popolno garancijo. Ker je bival tam več let ter pozna jezik in krajevne razmere, nudi priliko za uspešen nakup. Na željo različni katalogi na vpogled. Poljansko pri Aloma Company, Ljubljana, 863

Knjigovodja - bilancist

obenem verziran v korespondenci in administraciji, z dovišeno gimn. in trgovsko predizobrazbo, večletno bančno prakso ter samostojen delavec, išče primernega mesta pri večem podjetju, tudi na deželi. Ponudbe pod „Delaven-3859“ na upravo Slov. Naroda.

Nove nakupne in prodajne možnosti
Vam nudi 2440
mednarodni dunavski semenj v Bratislavi
od 23. avgusta do 2. septembra 1924.

Ob zadostnem zanimanju izide v kratkem
praktičen slovar 3861
tehničnih izrazov v 6 jezikih (slovenskem, hrvaškem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem) za trgovino, obrt — in industrijo, urejen alfabetično v vsakem teh jezikov. —
— Zahtevajte vzorec!
Pisma vprašanja pod „Terminus“ na Aloma Company, Ljubljana.

Ilirska posojilnica
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8, I. nadst.
sprejema hranilne vloge po 8 %
Večje in stalne vloge do 12 % 3539

Preselitev. 3856
P. n. občinstvu vlnudno naznanjam, da sem preselil svojo modno krojačnico iz Novega Vodmata 36 na Poljansko cesto 23 tik gimnazije. Izvišujem vsakovrstne moške obleke po modi in želji, kakor tudi vsako vojaško delo točno po predpisih ter mnogo ceneje kakor ostale delavnice. Sprejemajo se tudi popravila. Ljubljana, 7. junija 1924.
Z odličnim spoštovanjem **Anton Vrbinc.**

**Stajerska
tvornica kos**
išče kompanjona ali kupca. Ponudbe pod „Rijetka prilika“ na Publitas d. d., oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica 11.
3870

Najboljša kolesa in šivalni stroji
za ročbinsko in obrtno rabo so edino
IOSIP PETELINCA znamke **GRITZNER**
in Adler
Ljubljana
ob vodl. počen Prešernovega suomenika.

PILE in RAŠPLE (TURPIJE).
Nove, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak pozamezni komad za amčen. — Prezavamo tudi stare pile v nanovo nasekavanje. — Izvrštev v najkrajšem času, jamstvo za prvovrstno delo, cene zmene. — Brata Kolenc tovarna za pile in parna brusilnica. Mirna, Dolensko. 3401

Tvornica perila
A. RAŽEM CO
LJUBLJANA, Zabjak št. 3
se priporoča cenjenim trgovcem za nakup moškega perila v največji izbiri. Na zalogi ima vedno vse vrste moških srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc, ovratnikov itd. itd. 2809

Tko želi ugodno provesti svoj dopust
na obali našeg Jadrana, preporuča se osobito prvorazredni Hotel-Pension „ROKAN“ u Solina, 2 i pol km od Crkvice. Hotel ima veliko terasu sa krasnim vidikom u daleku okolicu na Učku itd. Vlasti o modernu kupalište jedno od najboljih na Jadrana odmah pred hotelom. Izvršna kuhinja! Cijene umjerene! Velike auto naraže. Najtoplije se preporuča **ALOIS BERANEK**, prije vlastnik restauracije „Kolo“ u Zagrebu. 2693
Naručbe soba i upite preporuča se rekomandirati.

Šentjanski premog
vseh vist in vsake množine nudi po zmernih cenah in za promptno dobavo 3554
Prodajni urad šentjanskoga premogovnika
AND. JAKIL, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Instalacije 3845
Telefonske centrale, hišni telefoni, zvonci in električna razsvetljava.
IVAN BOGATAJ,
LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 19 (pogled na novo cerkev).
Trgovina in zaloga
Instalacijski materijal, motorji, telefonski aparati, lestenci in svetilke.
Velika zaloga svetilk za klavirje in pianine.

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Co.,
Jesenice.
Stavbna vodstva:
LJUBLJANA DOMZALE
ZAGREB
Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo 7721

Planinci, pozor!
Specijalne zemljevide
ima vedno na zalogi
Narodna knjigarna
Ljubljana — Prešernova ul. 7

Reutz fotografske plošče so najboljše!
Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS
ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
velitrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebštin.

SLAVENSKA BANKA D. D.
ZAGREB — podružnica: LJUBLJANA
Dolniska glavica Din 50,000.000 — in rez. preko Din 12,500.000 —
PODRUZNICE:
Beograd Dubrovnik Murska Sobota Sombor
Bjelovar Gornja Radgona Novi Sad Sušak
Brod n. S. Kranj Osijek Šibenik
Celje Maribor Sarajevo Vrsac
Wien
EKSPLOZITURE: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.
AGENCIJI: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.
AFILIACIJI: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Uzjamstvo popravilnine
LOKOMOBILI
Lanz-Wolff Grad. god. 1914—22
HP HP HP Novi
10—15 75—85 200—300 40—65 HP
15—20 80—100 300—400 50—80
20—25 90—120 400—500 70—100
25—30 100—130 500—600 100—140
30—40 120—170 Novi 120—170
40—50 130—190 130—190
50—60 150—200 26—42 170—210
60—70 170—230 30—50 200—300
Prvorazredno generalno popraviljenje. Iskušani. Jednogiđisnje tvor-
ničko jamstvo. Potpuna montaža.
Pogledajte naše stalno skladište
SIROVOULJNI MOTORI
BENZIN MOTORI
Vse mlinske
stroje
prvorodne izvršitve, naprave
modernih mlinov
rekonstrukcija in
prezidave
že obstojećih mlinov po modernem
sistemu
silosi in tavanske
žitnice, naprave za
transport žita.
Velika zaloga v Zagrebu. Obisk
inženjera, projekti, prospekti in
katalogi brezplačno.
Točna dobava. Cene zmerne.
Transmisije Potpuna montaža
BRACA FISCHER d. d., ZAGREB
Pantovčak 5

Za birmo

Ure od dinarjev 100.— naprej

Srebrnina**Zlatnina**

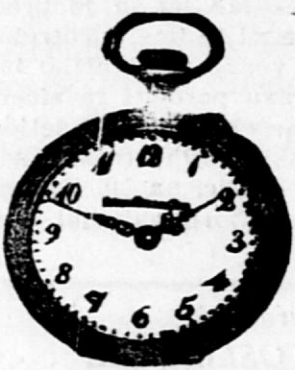
Cene ogledite si v izložbah

F. Čuden

Ljubljana

Prešernova

Selenburgova 7

BRACA PEČ
DAL (SLAVONIJA)

povsem

zrela

na

skladšču

1. zimsko salamaRadi prošle sezije kožuovina po
izdatno nižjih cenah pri**L. ROT,**

Ljubljana

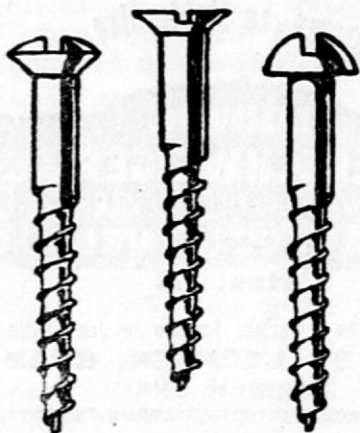
Gradišče 7.

Proti jamstvu tudi na obroke.

Tvornica železnih

VIJAKOV

KISIKA (OXYGEN)

Vojnović & Cie,
Vič pri LjubljaniVeletgovina elektro-
materijala in strojev
Ljubljana, Dunajska 22

Zahtevajte cenik!

Se vedno

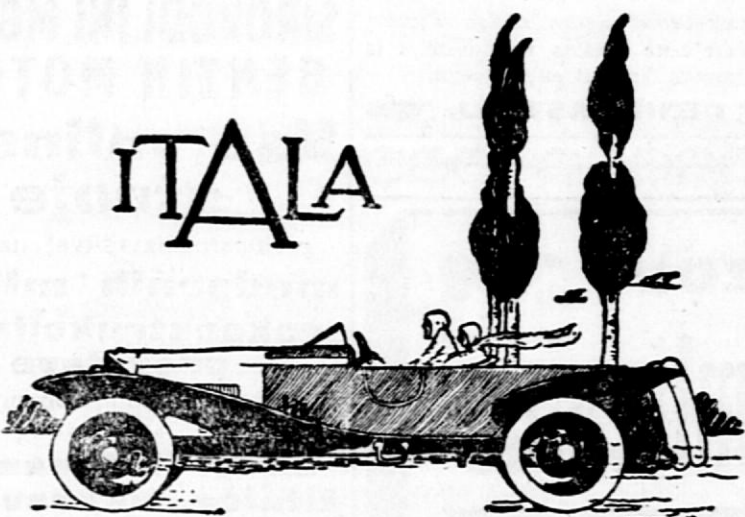
10 do 20 % popusta

A. Sinkovec nasl.

K. SOSS, Ljubljana

Mestni trg šte. 19.

ITALIA

SVETOVNA ZNAMKA

Model 56, krasni in ceni odgovarjajoči vozovi dobavljivi takoj

Zastopstvo za kraljevino S. H. S.

ELASTO D. D., Zagreb, Boškovića ulica broj 8.

Iščejo se zastopniki!

3526

Prometno

železniško in avtomobilsko karto

Kraljevine

Srbov, Hrvatov in Slovencev

priporoča

Narodna knjigarna

Ljubljana — Prešernova ul. 7

Cena Din 40.— S pošt. Din 43.—

Ferdo Primožič

parketar in mizarški mojster

LJUBLJANA, Trnovski pristan šte. 4

se priporoča za dobavo in polaganje hrastovih in bu-
kovih parketov, popraviljanje in struženje starih podov in
vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela. 3801

Iščem

mlajšo družabnicoresnega značaja, z dobro vzgojo in sto do dvestotisoč
dinarjev vloge za luksuzno trgovino.Dopisi pod „Zdrava“ na anonimni in reklamni zavod APOLO,
Ljubljana, Stari trg 19, II. nadst. 3778**Moško perilo**vsakovrstno, po znižani ceni
priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV“

G. VOJSKA & DRUG

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Strukelj

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.

Tehniško vodstvo po oblastveno avtorizir-
anem gradbenem inženjerju.Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko
spadajoča dela.

Delo solidno

Cene konkurenčne.

Pozor, čevljarji in trgovci usnja!

FRANC KRALJ, izdelovalec

naznanjam, da sem preselil svojo na novo urejeno delavnico iz

Vodmata, Društvena ulica št. 64 v

Florijansko ul. 24 (dvorišče),

kjer izdelujem vsakovrstne gornje dele po meri iz lastnega ali

prinešenega usnja — Izdelujejo se tudi vzorci iz lepenke.

Naročila sprejema tudi Produktivna zadruga čevljarjev,

Hrenova ulica 4. 3733

Postrežba točna in solidna! Postrežba točna in solidna!

Važno za trgovce: Zahtevajte cenik!

GUMI za repljenje trtperonospora cevi, iamčeno novo blago kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Tovarniška zaloga!

Zdravko Kranjc, Celje.**ZA NEWYORK**s brodovima Američke Vlade. Kabine treće klase su
čiste i prosvetlene. Velika paluba za šetnju. Prostorije
za zabavu. Učtivost i predusretljivost oficira i mom-
čadije od velike su koristi za one, koji prvi put idu za
Ameriku. Kujna je bogato snabdevena i bez por-
djenja. Za Boston i Philadelphia šalemo putnike o našem
trošku od Newyorka. Tražite besplatno kataloge i red
plovidbe od**UNITED STATES LINES**

(JUNATED STETS LAJNS)

Beograd, Palata Beogradske Zadruga; Zagreb, Mihanovića
ulica br. 2, preko od kolodvora; Ljubljana, Dunajska cesta
br. 29; Sarajevo, Aleksandrova ulica br. 52**Aikaodont**zobna pasta, ustna voda,
zobni prašek.Dobi se povsod — Glavna zaloga
drog. **A. KANC,** Ljubljana.**Led**se dobi od 7.—8. zjutraj pri
tvrdki**T. Mencinger**trgovina z mešanim blagom
in delikatesami

Sv. Petra cesta 43

Vinska klet

Zalutrkovalnica

ELEKTROmotorji
dinamo.

Cene nizke.

Zahtevajte cenik.

Vojnović & Cie

Ljubljana — Dunajska cesta 27.

POZOR!

POZOR!

10 — 20% POPUSTA

pri klobukih in slammikih

V MODNEM SALOTU

STUCHLY-MAŠKE

LJUBLJANA — ŽIDOVSKA ULICA 3

POPRAVILA TOČNO IN CENO!

Foto industrija Novi Vrbas (Bačka)

3741

razpošilja po originalnih tovarniških cenah:

plošče, papir, kamikalije in vse potrebne pritikline.

DOMACA ZNAMKA plošč, papirja in kamikalije potrebnih pritikline:
„Foin“, „Neobrom“, „Wara“. — Cenik brezplačno in poštnine prosto.**Auto-interesenti!**Posetite našo izložbo v Mariboru, Aleksandrova cesta 19, v kateri se nahajajo vedno
razloženi naprodaj novi in stari avtomobili prve vrste. Ravno tako se tam prodajajo
motorna d. okolesa, radio-aparati, pisalni stroji itd. Poučevanje v vožnji
teoretično in praktično. Razvoženi, toda samo brezhibno ohranjeni vozovi se sprejmejo v
komisijonalno prodajo. 3399**Strogo skrbna, zelo solidna postrežba.****A. Stoinschegg — R. Pelikan, Maribor, Aleksandrova cesta 19.**

Mednarodni zavod za trgovske informacije in inkaso

CREDITREFORM

za zaščito proti škodljivem dejanju kredita — ZAGREB, Mihanovića

ulica 2 (nasproti glavnega kolodvora).

Račun pošt. ček. št. 35,157. Tekoči račun pri Prvi hrvatski štedionici.

Prvorazredni zavod s 1108 podružnicami in nad 200.000 abonenti v tu- in
inozemstvu.**Največji zavod za trgovske informacije na svetu**Skrbna organizacija v naši državi s strokovnimi dopisniki v vsakem mestu, trgu in večji
občini: Slovenije, Prekmurja, Hrvatske-Slavonije, Medmurja, Vojvodine,
Bačke, Banata, Hercegovine, Srbije in Crnogore. Prospekti na zahtevo brez-
plačno. Slovenska korespondenca. 3282

Za poletje na zalogah tovarne čevljev

3830

Peter Kozina & Ko.Prodajajo se po znatno znižanih cenah
beli čevlji in sandale. Najnovejši izdelek
tovarne so najfinejši čevlji za gospode
in dame po nizkih cenah.**POPRAVAK**svih vrsti električnih mašina, transformatora i
aparata preuzima uz jamstvo prvorazredne
stručne izvedbe**moderno uredjena tvornica**Jugoslavenskog **SIEMENS** d. d. u Zagrebu

Uredi: Draškovića 23, Telefon 3-84, 25-82

Naslov za pošiljke: ZAGREB - SAVA, industrijalni kolosjek.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček. račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela